

LEGIONÁŘSKÝ

1/2017

Směr

Rozhovor s náčelníkem
GŠ AČR Josefem Bečvářem

Guayanská epizoda
prvního čs. odboje

75 let od působení
první vlny paraskupin

Legionářské poutě
v roce 2017

ZBOROV

100. VÝROČÍ BITVY U ZBOROVA

Dne 2. července 2017 uplyne 100 let od památné bitvy u Zborova. Malé epizody války, která však měla zásadní vliv na vznik našeho státu. Připomeňte si ji spolu s námi a zapojte se do zborovských oslav.

Více naleznete na: **Zborov1917.cz**

VÁLEČNÍ VETERÁNI

Společná oslava narozenin letce a parašutisty	2–4
Na Valech se vzpomínalo na boje u Jasla a Sokolova	5
Beseda s válečnou veteránkou	6
U náčelníka slovenské armády	6
Válečná veteránka Olga Mauleová oslavila 91. narozeniny	7
Válečný veterán Pavel Bednár oslavil 91 let	7
Válečná veteránka obdržela čestné občanství	8
Z Buzuluku do Prahy	8
95. narozeniny plukovníka Ichnatika	8
Přijetí válečných veteránů na Bratislavském hradě	9
Poslední let bratra Imricha Gablecha	10
Opustili naše řady	11

ROZHOVOR

Arm. gen. Josef Bečvář: Do posledního dne pro mne bude voják a armáda na prvním místě 12–15

LEGIE 100

Legiovlak opět na kolejích	16
Akvarely čs. legionářů Karla Maria Tomana	18–19
Legionář, diplomat, povstalec Vladimír Pavlásek	20–23
Guayanská epizoda prvního čs. odboje	24–26
Na gymnáziu v Šumperku proběhla výstava o československých legiích	27

STALO SE

SILVER A v paměti tří generací	28
Ocenění pro pracovníky Generálního štábu AČR	29
V Žamberku si připomněli paraskupinu BARIUM	29
Symbol holocaustu, koncentrační tábor Auschwitz–Osvětim	30
Ocenění generálního ředitele Budějovického Budvaru	31
Po stopách TGM v Jihlavě a Polnej	31
Konference Společnosti Ludvíka Svobody	32
Prezentácia výstavy „Roky bojov, obetí a nádejí 1914–1920“	33
Den s TGM v Lánech	34

ČINNOST JEDNOT

X. společenský večer v Kroměříži	36
Město Příbor si připomnělo hrdinu	36–37
Výstava o kyjevských legionářích	37
Připomínka tragických pochodů smrti v Hradci nad Moravicí	38
IV. Zimní legiomarš nás přenesl do roku 1919	38
Vzpomínka na TGM v Dobrovinci	39
V Orlové uctili památku padlých legionářů	39
Memoriál Amose Pokorného a šachistů v čs. legiích	40
167. výročí narození TGM	40
Město Frýdek-Místek uctilo hrdinství vojáků	41
Pietní akt u příležitosti 78. výročí obsazení Ostravy hitlerovským Německem	41

Vzpomínka na příslušníky domácího odboje v Mladé Boleslavi 42–43

DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA

LIBUŠE volá Londýn i po 75 letech	44–46
Alfred Bartoš	47
Josef Valčík	48
Jiří Potůček	49
Podle stejných pravidel	50–51

PROJEKTY ČsOL

Celostátní projekty ČsOL pro mládež v roce 2017	52
Zámeček – statické zajištění věže	53

PAMĚTI LEGIONÁŘŮ

V kole vojny – 5. svazek Edice pamětí ČsOL	54

POZVÁNKY A INFORMACE

Poutě a pietní akce ČsOL v roce 2017	55
Zveme vás	56

SPOLEČNÁ OSLOVA NAROZENIN letce a parašutisty

text br. Petr Tolar
foto Pavlína Broumová

Ve čtvrtek 26. ledna 2017 se v Parkhotelu Průhonice konala oslava narozenin dvou válečných veteránů, bratrů z Československé obce legionářské. Svě 95. narozeniny přijel oslavit generálporučík Jaroslav Klemeš, poslední žijící československý parašutista vysazený do týlu nepřítele z Velké Británie a brigádní generál Emil Boček, poslední žijící československý letec, který se účastnil slavné letecké Bitvy o Británii a oslavil v předstihu 94. narozeniny. Tyto dva veliké přátele jejich společná oslava velmi potěšila.

Na místě byl jako první mladší z oslavenců, br. Emil Boček, který se mezi tím bavil v kruhu svých dalších přátel – válečných veteránů. Společnost mu dělala sestra nadporučice v. v. Božena Ivanová, bratr plukovník v. v. Alois Dubec, bratr plukovník v. v. Václav Kuchynka a bratr major v. v. Tichomir Mirkovič. Oba dva posledně jmenovaní jsou současně místopředsedy ČsOL. Pochopitelně nechyběly ani rodiny obou oslavenců.

Společná oslava úctyhodných 94. a 95. narozenin obou generálů se konala společně na začátku roku, ve kterém oba dva těchto jubilejů dovrší. Br. Jaroslav Klemeš se narodil 31. ledna 1922 ve slovenské Čadci. V roce 1940 odešel z okupované vlasti a zapojil se do bojů ve Francii, odkud se dostal do Velké Británie. Zde se dobrovolně přihlásil k plnění speciálních úkolů v týlu nepřítele a prošel speciálním výcvikem pro parašutisty. Vysazen byl až v posledním roce války. V únoru 1945 seskočil do protektorátu v rámci skupiny PLATINUM-PEWTER jako radista. Během Pražského povstání udržoval spojení povstalců s exilovou vládou. Po válce byl perzekuován komunistickým režimem.

Br. Emil Boček se narodil 25. února 1923 v Brně. Bojovat proti okupantům odešel již na konci roku 1939 a i on se zúčastnil bojů ve Francii v roce 1940. V roce 1942 se ve Velké Británii přihlásil k letectvu a zahájil výcvik. Od roku 1944 začal létat jako stíhací pilot 310. čs. stíhací peruté RAF. Po roce 1948 měl štěstí, že se mu komunistická perzekuce vyhnula.

Oba dva patří mezi nositele nejvyššího státního vyznamenání České republiky, Řádu Bílého lva.

Mezi oficiálními hosty jedinečné narozeninové oslavy byli zástupci ozbrojených sil české a slovenské armády. Dorty oslavencům přinesli představitelé generálních štábů české a slovenské armády – náčelník GŠ AČR armádní generál Josef Bečvář a I. zástupce náčelníka GŠ OSSR genpor. Pavel Macko.

V úvodu slavnostního odpoledne předali náčelník generálního štábu AČR arm. gen. Josef Bečvář, I. zástupce náčelníka generálního štábu slovenských ozbrojených sil genpor. Pavol Macko a ředitel útvaru PČR pro ochranu ústavních činitelů brig. gen. Jiří Komorous, oběma oslavencům medaile. Kromě vojáků přišli blahopřát také zástupci ústavních činitelů ČR, guvernér ČNB Jiří Rusnok, předseda Nejvyššího správního soudu

JUDr. Josef Baxa, místopředseda Senátu Ivo Bárek s chotí, kancelář Poslanecké sněmovny PČR Petr Kynštetr, náčelník vojenské kanceláře prezidenta ČR genmjr. Jan Kaše, poradce prezidenta ČR pan Martin Nejedlý, ředitel útvaru PČR pro ochranu ústavních činitelů brig. gen. Jiří Komorous, ředitel útvaru PČR pro ochranu prezidenta ČR plk. Zdeněk Šiman. Oslavencům tluočil pozdravy a blahopřání od slovenského prezidenta pana Andreje Kisky, vojenský přidělenec SR v ČR plk. Jan Goceliak. Blahopřát oslavencům přišel také slovenský velvyslanec v ČR J. E. Peter Weiss. Vedle vojáků, politiků, přátel a kamarádů se oslavy zúčastnil také předseda České unie sportů Miroslav Jansta, předseda Fotbalové asociace České republiky Miroslav Pelta a další pozvaní. Předseda FAČR předal oběma oslavencům dresy národního mužstva s jejich jmény a hráčskými čísly 94 a 95. Především br. Klemeš musel mít radost, neboť byl v roce 1942 sám členem reprezentační jedenáctky československé exilové armády při mezinárodních zápasech s ostatními spojeneckými zeměmi. Oba sportovní činovníci předali

oslavencům finanční šeky na léky a zdravotní péči. Od ředitele Odboru pro válečné veterány Ministerstva obrany ČR plk. gšt. Eduarda Stehlíka obdrželi oslavenci obrazy – br. Boček fotografii britského stíhacího letounu Spitfire, na kterém létal za války, zatímco br. Klemeš dostal fotografii členů paraskupiny PLATINUM-PEWTER, včetně jeho osoby, z doby jejich společné přípravy na odlet do operace z Itálie.

A došlo i na ocenění těch, kteří se o válečné veterány starají. Genpor. Pavel Macko předal jménem náčelníka generálního štábu slovenských ozbrojených sil gen. Milana Maxima slovenské vyznamenání, pamětní medaili 3. stupně, br. Pavlu Skácelovi, vedoucímu projektu Péče o válečné veterány, za dlouholetou spolupráci u příležitosti jeho životního jubilea. Pamětní medaili převzal také pracovník Generálního štábu AČR, o. z. mjr. v. z. Branislav Choreň za dlouholetou spolupráci.

Oslavenci si společnou narozeninovou oslavu užili a těšili se na další společná setkání. Přejme jim pevné zdraví a ještě mnoho hezkých chvil s těmi, které mají rádi. ■

Na Valech se vzpomínalo na boje u Jasla a Sokolova

text a foto ses. Marcela Volfová

Již tradičně se první březnový pátek sešli vedoucí představitelé Ministerstva obrany a Generálního štábu AČR s válečnými veterány a vojenskou veřejností, aby si v Hlavním sále MO ČR Na Valech připomněli letošní 72. výročí bojů u Jasla a 74. výročí bojů u Sokolova. Pozvání na setkání přijalo přes sto druhoválečných a novodobých veteránů spolu se zástupci jednot ČsOL a dalších organizací.

Setkání začalo příchodem čestných hostů, mezi kterými byli místopředseda Poslanecké sněmovny PČR Vojtěch Filip, náměstkyně pro řízení sekce právní MO ČR paní Alena Netolická, zástupce náčelníka GŠ – inspektor AČR genmjr. Jaroslav Kocián, zástupce Hradní stráže št. prap. Miroslav Filipčík, zástupce KVV HMP mjr. Petr Janovský, zástupce KVV Praha Středočeský kraj kpt. Roman Kostrubanič, náčelník

štábu Vojenské střední školy a Vyšší odborné školy MO v Moravské Třebové pplk. Viliam Beke, místopředseda ČSBS Emil Šneberg, zástupce KPV ČR – vojenské sekce Stanislav Husa, archivář Národního archivu Roman Štér. Za ČsOL byl přítomen její místopředseda a válečný veterán plk. v. v. Václav Kuchynka a rovněž brig. gen. v. v. Miloslav Masopust.

Po nástupu čestné stráže se státní vlajkou zazněla hymna České republiky. Poté se slova ujal tajemník ČsOL Jiří Filip a přivítal hosty a účastníky setkání a vyzval k uctění památky padlých a zemřelých minutou ticha. Následovalo vystoupení hostů, kdy s prvním proslovem vystoupil pan Vojtěch Filip, po něm se slova ujala paní Alena Netolická a genmjr. Jaroslav Kocián. S historií bojů u Jasla a Sokolova seznámil přítomné archivář Roman Štér, kterého doplnil autentickými vzpomínkami na boje u Jasla brig. gen. Miloslav Masopust. Oficiální část setkání zakončil zdravící ČsOL její místopředseda br. Václav Kuchynka. Poté již čestná stáž odnesla státní vlajku a ukončila tak oficiální část setkání, kterou vystřídalo neformální přátelské posezení u připraveného občerstvení. ■

Beseda s válečnou veteránkou

text Marie Nakonečná
a Vanessa Nováková, žákyně 9. C

Dne 13. března 2017 naši třídu 9. C poctila svou návštěvou pamětnice z druhé světové války paní Ernestina Švorcová. Její návštěvu jsme uvítali jako zajímavé zpestření výuky dějepisu o válečném období a doufali jsme, že se dozvíme skutečně autentické a nezkršené informace z této doby.

Sestra E. Švorcová beseduje s žáky ZŠ a MŠ Tábor na náměstí Mikuláše z Husi

Paní Švorcová nám vyprávěla zážitky ze svého dětství z doby, kdy žila v oblasti slovensko-maďarského pohraničí s rodiči a několika sourozenci, kteří bohužel válku nepřežili. Nejvíce nám však vyprávěla o svém otci, který byl velkým vlastencem a velice dobrosrdečným člověkem. Když roku 1944 propuklo Slovenské národní povstání, podporoval její otec svou činností a svými prostředky partyzány. Dokonce pro ně s vlastní rodinou postavil tajný bunkr na zahradě. Stavět ho mohli jen v noci a děti pomáhaly tak, že odnášely lopatkou na smetř hlínu.

Barvitě nám líčila útržky, které jí utkvěly v paměti, např. o tom, že dělala spojku mezi partyzány. Přestože bydleli blízko německého stanoviště s vysílačkou, dařilo se jim ukrývat i dvacet mužů.

Vzpomínala na letadla, která vzlétala nedaleko jejich domu, na mladíka, který si u ní schoval řetězky od své milé a nikdy se už pro něj nevrátil, na muže, který se schoval před Němci ve vlaku a dostal se za hranice do bezpečí, na vyliště kanystry benzínu na německé stanici – sabotáž tatínka a dalších mužů, aby znemožnili Němcům odjet. Nikdy nevy-mazala z hlavy pistoli, která na ně mířila při návštěvě Němců u nich doma.

Bylo toho opravdu hodně a my jsme jen seděli a nemohli tomu všemu uvěřit.

Podstatu všech souvislostí pochopila až po válce, kdy se neúplná rodina shledala a vše si vyprávěla. Děti byly do odboje také zapojeny, ale kvůli bezpečnosti měly jen neúplné informace.

Její otec se bohužel koncem války stal obětí zrádce a byl Němci deportován do Osvětimi, odkud se již nevrátil. Pár let po válce se vypravila do koncentračního tábora pátrat po otci. Byla v šoku z toho, co viděla jako němé svědectví o tom, co se tam dělo – haly plné bot, protéz, vlasů, plynové komory v podobě sprch... To vše nás silně zasáhlo.

Na konci této velice působivé besedy nás paní Švorcová vyzvala, abychom nedopustili další světovou válku. Řekla: „Když první světová válka začala prostými bodáky, druhá světová skončila atomovými bombami, jaká by asi byla ta třetí?“

Paní Švorcovou jsme odměnili vděčným potleskem a poděkováním. Děkujeme jí od srdce za to, že se s námi podělila o své vzpomínky, o kterých se tak těžko mluví. Získala tak náš veliký obdiv. ■

U náčelníka slovenské armády

text br. Jaroslav Syrový
foto mjr. Štefan Zemanovič

Při své návštěvě Bratislavy dne 16. prosince 2016 se místopředsedové ČsOL br. brig. gen. v. v. Emil Boček a br. plk. v. v. Václav Kuchynka setkali rovněž s náčelníkem Generálního štábu Ozbrojených sil SR panem gen. Milanem Maximem a předali mu Odznak zahraničních letců 1939–1945 za dlouholetou spolupráci s válečnými

veterány druhé světové války. Pan generál poděkoval za ocenění a přítomným zástupcům ČsOL sdělil, že se těší na další spolupráci slovenské armády a Obce legionářské. ■

Válečná veteránka OLGA MAULEOVÁ oslavila 91. narozeniny

text ses. Eva Armeanová, předsedkyně Jednoty ČsOL v Kladně
foto br. Stanislav Pítr

Olga Mauleová se narodila 3. ledna 1926 českým rodičům na Ukrajině v obci Jedvanina v Chmelnické oblasti. Její babička se na Volyň dostala jako tříletá se svými rodiči, kteří od Jadwigy Jagellonské koupili pozemek, na kterém žili a hospodařili 76 let. Za druhé světové války byl její švagr zapojen do podzemního hnutí, hrozilo prozrazení a smrt pro celou rodinu, proto se jako velmi mladá aktivně zapojila do odbojové činnosti. Olga Ivanovna Kamínková působila v partyzánském oddíle velitele Šišky.

Do dnešních dnů si dobře vybavuje svoji činnost v partyzánském oddíle, např. jak přepočítávala 1 500 patron, ale i nebezpečné chvíle, kdy se v lese ukrývali v jámě před palbou střel a měli štěstí, že přežili. Dvakrát přecházela frontu směr Brest – Koval (město Koval bylo strategické místo, byl to klíčový železniční a silniční uzel v Pripjatských bažinách). Za svoji statečnost v boji s nepřitelem obdržela mnoho vyznamenání a medailí našich i zahraničních. V roce 1947 se z Ukrajiny přestěhovala do naší republiky.

Členové kladenské legionářské jednoty jí přišli 3. ledna poblahopřát. V tento den, kdy slavila své narozeniny, to bylo 37 let, kdy se přistěhovala do Kladna. Předtím žila šest let ve Stříbře, 14 let v Kladrubech a 12 let v Terezíně. S manželem se vzali v roce 1948, žijí spolu přes 68 let a vychovali tři děti (nejprve se narodily dcery, dvojčata, a pak syn), radují se z vnoučat i pravnoučat. Na otázku, jak se seznámili, manžel Olgy radostně vyprávěl: „Moji rodiče se přistěhovali z Plzně do Kladrub. Tatínek si zařídil cukrařinu, já jsem byl také vyučený cukrář a potřebovali jsme někde nakupovat mléko. Poprvé jsem nakoupil mléko u rodičů Olgy. Nákup mléka se mi stal osudným. Po návratu z vojny jsme se vzali. Dodnes společně vykonáváme domácí práce, dělba práce funguje, Olga vaří, já myji nádobí.“ Na dotaz, zda společně navštívili Ukrajinu, Olga odpověděla: „Několikrát jsme navštívili moji rodnou obec Jedvaninu. Nejdobrodružnější byla první cesta v roce 1958, kterou jsme s manželem

Autorka článku ses. E. Armeanová (vlevo) spolu s oslavenkyní Olgou Mauleovou a jejím chotěm

podnikli na motorce. Další cesty jsme uskutečnili autem a vlakem. Rovněž naše děti s námi Ukrajinu navštívili. Z mé rodiny již nikdo nežije, nedávno mi zemřela sestra, které bylo 93 let. Obci Jedvanina dnes na mapě již nenajdete, musíte hledat Novosilki.“

Povídali jsme si také o jejím mládí, vzpomínala na svého tatínka Jana Kamínka, který sloužil v Kyjevě jako ženista na Dněpru. „Často a rád vzpomínal na kyjevské osobní setkání s T. G. Masarykem, když mi to vyprávěl, bylo mi 10 let. Byl dobrý hospodář, rád pracoval na poli a se dřevem.“ Vzpomínala na Pečorskou lávru v Kyjevě – chrámy a pohřebiště význačných osobností, kterou s tatínkem navštívila. Zavzpomínali jsme také na zvyklosti a recepty volyňské kuchyně, které si přinesla do Čech.

Byli jsme rádi, že Olga Mauleová oslavila své narozeniny v dobré náladě a pohodě. Vážíme si její osobní statečnosti a skromnosti. Je poslední válečnou veteránkou žijící v Kladně. Poděkovali jsme jí za vše, co pro naši vlast učinila a popřáli jí i jejímu manželovi hodně zdraví, štěstí, pohody a spokojenosti do dalších let. **(kráceno) ■**

Válečný veterán PAVEL BEDNÁR oslavil 91 let

br. Antonín Zgažar

předseda Jednoty ČsOL v Bruntálu „34. pěšího pluku stříelce J. Čapka“

Vsobotu 4. března 2017 oslavil br. Pavel Bednár 91 let. V předvečer jeho narozenin mu přišli popřát br. Antonín Zgažar za Jednotu ČsOL Bruntál a ses. Eva Holčapková za ČSBS. S kytičkou květin mu

Br. Pavel Bednár přijímá gratulaci od předsedy jednoty br. Antonína Zgažara

předali dárkový koš a popřáli mu hlavně hodně a hodně zdraví do dalších let. Bratr Pavel Bednár působil za druhé světové války v partyzánské brigádě plukovníka Sněžinského v oddílu Tuš, který operoval v oblasti Povážského Inovce. Po válce se přestěhoval do Janovic u Rýmařova, kde žije dodnes. **■**

Válečná veteránka obdržela čestné občanství

Na základě návrhu Jednoty ČsOL v Kladně schválilo zastupitelstvo města Stochov na svém zasedání 19. prosince 2016 čestné občanství válečné veteránce Marii Matějkové. Při příležitosti jejích 91. narozenin bylo slavnostně předáno 9. února 2017 paní starostkou Mgr. Miloslavou Becherovou, za účasti místostarosty Ing. Romana Foršta a Jany Suprunové. Milého setkání se zúčastnili také zástupci kladenské jednoty, předsedkyně Mgr. Eva Armeanová a Bc. Stanislav Pítr. Marie Matějková, rozená Valoušková, je poslední žijící válečnou veteránkou ve Stochově a vůbec první, kdo obdržel čestné občanství města Stochova, jako projev úcty.

Zleva místostarosta Roman Foršt, ses. Marie Matějková, starostka Miloslava Becherová a ses. Eva Armeanová

Gratulantí předali květiny, přání a dárky. Marie Matějková dostala také pamětní medaili od zástupců města Stochova a podepsala se do městské kroniky. Ocenění města Stochova si velmi váží nejen ona, ale rovněž její dcery, které byly přítomny. Marie Valoušková se narodila na Volyni, v 18 letech vstoupila do Svobodovy armády a zúčastnila se bojů za osvo-

bození naší republiky. Po skončení války se provdala a přes 60 let žije ve Stochově. Do dalších let přejeme této skromné a statečné ženě hlavně hodně zdraví. ■

text ses. Eva Armeanová
předsedkyně Jednoty ČsOL v Kladně
foto br. Stanislav Pítr

Z Buzuluku do Prahy

Následující řádky jsou věnovány životním osudům bývalé příslušnice 1. čs. armádního sboru v Sovětském svazu, veteránce druhé světové války plk. v. v. Jarmile Halbrštátové, rozené Kaplanové, která slaví již 93. narozeniny.

Ve svých mladých sedmnácti letech vstoupila v Buzuluku do armády a po výcviku byla zařazena ve funkci zdravotnice k 1. rotě, které velel npor. Jaroš. Prodělala těžké obrané boje u Sokolova, osvobození Kyjeva, spolu s ostatními se probila i Dukelským průsmykem do Československa. Vojenskou odbornost při službě v poli ale změnila na radistku, protože za boje byla služba zdravotníků – a zvláště pro ženy – velmi namáhavá a nebezpečná. Proto velitel rozhodl o změně zařazení. Velitel generál Ludvík Svoboda

Jarmila Halbrštátová, rozená Kaplanová (vlevo) spolu se spolubojovnicí za druhé světové války

ve své knize *Z Buzuluku do Prahy* vysoce hodnotí kvalitu spojení za boje mezi dělostřelectvem a útočící pěchotou, kdy byly telefonní linky zpřetrhány a koordinace paleb a útoku byly zajišťovány právě jen díky její radiostanici. Byla za to vyznamenána Československým válečným křížem 1939. Doslova a do písmene prošla svou nelehkou bojovou cestu z Buzuluku až do Prahy. Po vítězném konci války byla demobilizována.

Plukovnice ve výslužbě Jarmila Halbrštátová dnes žije v Domově důchodců v Moravské Třebové. Přece jen se léta hlásí, ale děti, přátelé a spolubojovníci nezapomínají. Je hojně navštěvována i zástupci Města Moravská Třebová, nezapomínají ani z Jednoty ČsOL v Ústí nad Orlicí, zvláště npor. v. v. Božena Ivanová a předseda jednoty pplk. Zdeněk Pavlík. *(kráceno)* ■

text Hana Horská a br. Oldřich Gregar
foto archiv ČsOL

95. narozeniny plukovníka IHNATÍKA

br. Pavel Skácel

Dne 1. března 2017 proběhla v restauraci v Havířovském zámečku oslava jubilea br. plk. v.v. Jana Ihnatíka, někdejšího dlouholetého předsedy Jednoty ČsOL v Havířově. Mezi gratulanty nechyběl nejvyšší představitel Armády ČR v kraji ředitel KVV Ostrava plk. Jaroslav Hrabec, který pronesl k jubilantovi velmi pěkné přání a předal mu Plaketu KVV Ostrava. Za Předsednictvo RV ČsOL jubilantovi popřál a předal krásný dar vedoucí projektu POVV br. Pavel Skácel, spolu s krajským koordinátorem br. Václavem Krejčím.

Br. Jan Ihnatík spolu s ředitelem KVV Ostrava plk. Jaroslavem Hrabcem

Válečný veterán oslavil spolu s gratulanty významné životní jubileum

Br. Ihnatík po srdečném poděkování zajímavě vzpomínal na mezníky svého života a zejména na své spolubojovníky a přátele, o kterých hovořil jako o vzácných, skromných lidech, kteří byli vždy tam, kde bylo potřeba a o to víc mu dnes chybí. ■

PŘIJETÍ VÁLEČNÝCH VETERÁNŮ na Bratislavském hradě

text br. Jaroslav Syrový
foto Kancelář prezidenta SR

Místopředsedové ČsOL br. brig. gen. v. v. Emil Boček a br. plk. v. v. Václav Kuchynka navštívili 16. prosince 2016 Bratislavu, kde je přijal vedoucí kanceláře prezidenta SR pan Štefan Rozkopál, za účasti náčelníka Vojenské kanceláře prezidenta SR pana brig. gen. Vladimíra Šimka a poradce prezidenta SR pana Michala Luciaka.

Při této příležitosti poděkoval br. Emil Boček prostřednictvím vedoucího kanceláře prezidenta SR pana Štefana Rozkopála prezidentu SR panu Andreji Kiskovi, že se zúčastnil slavnostního koncertu v Praze v listopadu 2016 u příležitosti Dne válečných veteránů. Prostřednictvím vedoucího

kanceláře prezidenta SR předal panu prezidentu Andreji Kiskovi Odznak československých zahraničních letců 1939–1945 jako projev díky a podpory válečných veteránů. Oba místopředsedové ČsOL br. Boček a br. Kuchynka přítomným poděkovali za spolupráci s ČsOL a předali jim plakety ČsOL. Vedoucí kanceláře prezidenta SR poděkoval za ocenění a sdělil, že ocenění pro pana prezidenta SR předá a bude vše tlumočit. Naplnění jeho slibu dokládá přiložená fotografie. Setkání proběhlo v přátelské atmosféře. ■

Poslední let bratra IMRICHA GABLECHA

Ve středu 28. prosince 2016 proběhlo poslední rozloučení s válečným veteránem, letcem, členem Československé obce legionářské a pravým Čechoslovákem, bratrem brigádním generálem v.v. Imrichem Gablechem, který zesnul 16. prosince 2016 v úctyhodném věku 101 let.

Rozloučení s výraznou osobností československého protinacistického odboje se uskutečnilo v rámci smuteční mše vedené hlavním kaplanem Armády České republiky plk. Jaroslavem Knichalem v děkanském chrámu Nanebevzetí Panny Marie v Havlíčkově Brodě, za přítomnosti zarmoucené rodiny, zástupců Armády České republiky, Ozbrojených sil Slovenské republiky, polského vojenského přidělence, zástupců vlasteneckých a vojensko-historických organizací a spolků i široké veřejnosti. Československou obec legionářskou zastupoval místopředseda br. Emil Boček a tajemník br. Milan Mojžíš. Brigádní generál v. v. br. Emil Boček také vystoupil u řečnického pultu, u kterého se dojemně rozloučil se svým přítelem br. Gablechem nejen za sebe a za Obec legionářskou, ale i jménem všech žijících bývalých československých příslušníků britského Královského letectva. O více než stoleté cestě Imricha Gablecha životem hovořil plk. gšt. Eduard Stehlík, ředitel Odboru pro válečné veterány Ministerstva obrany ČR.

Čestná stráž Praporu ČsOL

Rakev v symbolické nebeské modři s česko-slovenskou čestnou stráží

Čestnou stráž u rakve br. Gablecha po celou dobu pohřebního obřadu symbolicky drželi příslušníci čestných jednotek armády České a Slovenské republiky. Bratři z ČsOL v historických uniformách vytvořili stráž praporu Ústředí ČsOL. Čestné strážce doplňovali ještě členové spolku Czech Spitfire Club v uniformách letců britského Královského letectva z dob druhé světové války, kteří zdravili rakev br. Gablecha při jejím odnášení do pohřebního vozu před kostelem.

Pohřeb se odehrál s náležitými vojenskými poctami. Brigádní generál v. v. Imrich Gablech byl válečným letcem a tak hned na samém začátku pohřebního obřadu proletěly nad kostelem dva nadzvukové letouny Gripen Vzdušných sil AČR. U rakve byla vystavena mnohá vyznamenání, která Imrich Gablech za svou vojenskou službu obdržel. Mezi nimi

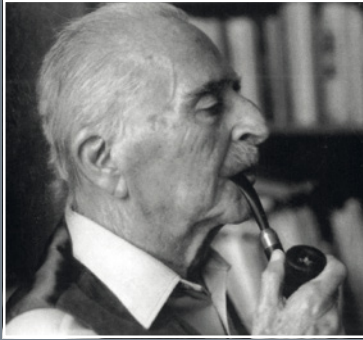

Smuteční projev pronesl místopředseda ČsOL br. grig. gen. v. v. Emil Boček

nechyběl ani Řád Bílého lva vojenské skupiny III. třídy, který byl br. Gablechovi propůjčen prezidentem republiky v roce 2009. V průběhu obřadu doplnil seznam ocenění i slovenský Památný kříž náčelníka Generálního štábu Ozbrojených sil Slovenskej republiky doplněný kondolenčním dopisem slovenského prezidenta. Polský vojenský přidělenec rovněž předal i kondolenční dopis polského prezidenta. Soustrast vyjádřil rodině pozůstalých také náčelník Generálního štábu Armády České republiky, armádní generál Josef Bečvář.

Obřad ukončila čestná salva vojáků Čestné stráže AČR a česká a slovenská státní hymna. Bratr Imrich Gablech se narodil ve slovenském Hrachovišti v roce 1915, zemřel v českém Havlíčkově Brodě v roce 2016. Celý život byl hrdým Čechoslovákem. Čest jeho památce. ■

Opustili naše řady

BEDŘICH UTITZ

Ve věku 96 let zemřel válečný veterán a novinář Bedřich Utitz. Narodil se 20. listopadu 1920 ve Vídni v židovské rodině. V jeho 12 letech rodina zamířila zpět do Prahy, odkud pocházel Utitzův otec. V Praze studoval

německé reálné gymnázium ve Štěpánské ulici, maturoval v září 1938. Během mobilizace se marně snažil přihlásit do československé armády, po okupaci se mu i s celou rodinou (kromě otce, který zemřel v polovině 30. let) podařilo emigrovat do Palestiny.

V roce 1940 se dostal do armády, sloužil v československé jednotce v Tobruku, později je přijali do důstojnické školy v Haifě a v roce 1943 se přesunul do Británie. V řadách Československé samostatné obrněné brigády se Utitz na podzim 1944 zapojil do obléhání přístavu Dunkerque. V lednu 1945 byl zajat, po dvou měsících se ale k jednotce vrátil při výměně zajatců.

Po válce zamířil zpátky do Prahy a začal studovat chemii, vysokou školu ale brzy opustil. Na podzim 1945 jej i díky znalostem jazyků přijali do ČTK. Jako její redaktor působil například v Berlíně. V roce 1954 nastoupil do Československého rozhlasu. Začínal v německojazyčném vysílání a vypracoval se až na vedoucího ústřední redakce zahraničního vysílání.

Po srpnu 1968 se Utitz podílel na protiokupačním vysílání a ještě v roce 1968 zamířil do SRN, nejprve na roční neplacenou dovolenou. V roce 1969 zůstal v emigraci, kde sehnal práci na tiskovém oddělení německého ministerstva zahraničí. V roce 1971 spolu s Adolfem Müllerem založil v Kolíně nad Rýnem nakladatelství Index, které do konce 80. let vydalo na 200 titulů v Československu zakázaných autorů. Po listopadu 1989 působil jako dopisovatel řady českých médií. V roce 1998 převzal Řád Tomáše Garrigua Masaryka a před třemi lety se stal laureátem Ceny Arnošta Lustiga. *(-red-)*

VÁCLAV HANF

Po těžké nemoci zemřel Václav Hanf. Jeho nelehký životní osud se zakončil v sobotu 18. února 2017 ve věku nedožitých 83 let.

Václav se narodil 5. června 1934 v rodině Václava a Anny Hanfových v Lidicích. Vyrůstal se dvěma staršími sestrami. Otec pracoval jako horník a působil jako velitel lidických hasičů. Maminka se starala o děti a domácnost, občas vypomáhala u místních sedláků na poli. V Lidicích žila také jeho babička s dědečkem, maminičiny rodiče. Když nacisté obsadili Lidice, končil 2. třídu. S maminkou a sestrami strávil noc na 10. června v lidické škole společně s ostatními dětmi a jejich maminkami. Pak byli všichni převezeni do kladenského gymnázia, kde v tělocvičně strávili dvě noci. V té době netušil, že tatínek už nežije.

Němci nařídili, že se musí oddělit děti od matek. Václavovi bylo 8, sestře Anně 10 a Marii 12 let. Sestry mamince daly slib, že se o bratra postarají. Svůj slib dodržely. Obě děvčata byla vybrána do skupiny určené k převýchově. Statečná Marie přesvědčila esesáka, aby bratra vzal také, že se o něj musí postarat. Tím mu vlastně zachránila život. Ostatní děti pak zahynuly v Chelmnu. Václav se sestrami žil v dětském domově v Puszczykoku, německy Puschkau. Všechny děti musely mluvit německy a čekaly na adopci. Elisabeth Straussová, která v domově pracovala, adoptovala Annu Hanfovou a ta, vědoma si slibu mamince, se přimluvila, a tak si vzala i Václava. Dostal jméno Hans Joachim Strauss. O sestře Maruše do konce války nevěděl, jak později vzpomínal. Malý Václav se s novým prostředím vyrovnával velmi těžce. Nechtěl chodit do školy, byly s ním výchovné problémy, a proto ho paní Straussová vrátila do dětského tábora v Oberweisu. Začátkem roku 1943 prošel třemi tábory Hitlerjugend. Dostal také nové jméno Wenzel Jan. Těsně před vánočními svátky ho 23. prosince 1945 ve sběrném táboře u Salzburgu našla Josefina Napravidlová, která ho dovezla do Československa. Válku přežily i obě jeho sestry. Maminka zahynula v koncentračním táboře Ravensbrück. Po válce se oženil se Zdenou Žočkovou, vychovávali děti, bydleli v Lidicích. V 70. letech se přestěhoval s rodinou do severních Čech, pracovali na zámku Navarov, kde vedli hotel. Žili v Bohdalovicích u Velkých Hamrů.

Pohřeb se konal 25. února ve 13 hod. ve smuteční síni kladenského hřbitova. Na přání rodiny se smutečním projevem vystoupil Milouš Červenci. Rozloučit se přišli přátelé a známí. Nechyběly lidické děti, Pavel Horešovský, Marie Šupíková, kamarád Vašek Zelenka, který s ním strávil kruté válečné časy v Oberweisu v rakouských Alpách. Z Lidic přijela také lidická žena Miloslava Kalibová, starostka Veronika Kellerová a další. Za ČsOL Kladno kytici položili Eva Armeanová, Stanislav Pítr a Vladislava Ledvinková. Čest jeho památce!

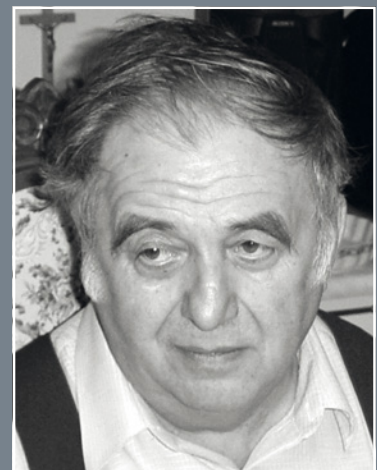
(text ses. E. Armeanová, kráceno)

JOSEF BACÍLEK

Dne 31. ledna 2017 proběhlo ve smuteční obřadní síni v Poděbradech poslední rozloučení s bratrem Ing. Josefem Bacílkem, CSc., za početné účasti členů Československé obce legionářské, zastupců města, Sokola a dalších spolků. Pepa Bacílek zemřel v úterý 24. ledna ve věku nedožitých 79 let. Pro

Československou obec legionářskou se nesmazatelně zapsal jako iniciátor obnovy Jednoty ČsOL v Poděbradech, pro kterou udělal nebyvale mnoho. Zároveň patřil k aktivním propagátorům legionářských myšlenek a o legiích vždy velmi rád přednášel i v neformálním hovoru vyprávěl. Pro ty co jej dobře znali, zůstane ve vzpomínkách s jeho typickým širákem a stálým úsměvem na tváři. Čest Tvé památce, bratře!

(text br. T. Pilvousek)

Arm. gen. Josef Bečvář:

Do posledního dne pro mne bude voják a armáda na prvním místě.

Dobrý den, pane generále. V první řadě Vám děkuji, že jste si našel čas, abych s Vámi mohl pro časopis ČsOL Legionářský směr udělat tento rozhovor.

Dne 4. května 2015 v 11 hodin jste na čestném dvoře Národního památníku na Vítkově, u příležitosti převzetí funkce Náčelníka Generálního štábu AČR, ve svém projevu mimo jiné řekl, že za svůj prvořadý úkol považujete doplnění početního stavu vojáků a dokončení nové koncepce AČR. Jak se Vám daří naplňovat Vaše předsevzetí po dvou letech ve funkci?

Voják na prvním místě platí i nadále. Koneckonců je součástí i koncepce výstavby AČR, která byla přijata vládou na konci roku 2015. My potřebujeme, abychom armádu doplnili o minimálně 4 000 vojáků a dostali se zhruba na devadesátiprocentní naplněnost. V současné době, každým rokem, prochází rekrutací zhruba 2 000 vojáků, a například za loňský rok činil čistý přírůstek více než 1 100 vojáků. V současné době je armáda naplněna na osmdesát procent.

AČR plní úkoly v zahraničních misích NATO, EU i OSNA. V roce 2016 se těchto misí zúčastnilo okolo 500 vojáků AČR. Nejpočetnější byla mise v Afghánistánu. Co ostatní lokality? Daří se plnit zadané úkoly?

*foto Armáda ČR
a archiv ČsOL*

Můžeme říci, že každý rok máme v zahraničních misích nasazeno zhruba 800 vojáků. To znamená, že každých šest měsíců se jedná o 400 vojáků. Nejpočetnější operace probíhá v současné době v Afghánistánu, kde máme 200 vojáků. Následuje Mali, Sinaj, pochopitelně také operace probíhající na území Bosny a Hercegoviny a Kosova. Plníme i úkoly na území Iráku, kde působí letecký poradní tým a tým lékařů. Nechtěl bych zapomenout ani na air policing (střežení vzdušného prostoru – pozn. redakce), který jsme v loňském roce zabezpečovali nad územím Islandu.

Co aktivní zálohy AČR? Jejich existence a výcvik se sice v rámci AČR standartizoval, avšak ne vždy se daří naplňovat předsevzetí v počtech AZ AČR. Co proto AČR dělá, aby se

počet záložáků podařilo navýšit? Z dostupných materiálů jsem zjistil, že by se v letošním roce mělo nabrat zhruba 300 nových záložáků.

Ten úkol je pravidelný – 300 nových příslušníků AZ AČR každý rok. V loňském roce se podařilo nabrat okolo 200 příslušníků AZ AČR. Dnes jsou nastaveny podmínky tak, abychom se letos přiblížili té hranici tří set nových záložáků. V současné době máme asi 1 500 příslušníků AZ AČR, kteří již cvičí jak u krajských vojenských velitelství, tak i u bojových útvarů AČR. Jsou vytvořeny podmínky pro jejich výcvik v posádce Vyškov, u Velitelství výcviku – Vojenské akademie.

Pro mě je nejdůležitější, že jsou příslušníci AZ AČR velice ceněni jak v místních samosprávách v daném teritoriu, případně hejtmany, nebo veliteli bojových útvarů AČR, u kterých jednotky AZ AČR sehrávají významnou úlohu.

Z titulu své funkce děláte Vy osobně hodně, aby se AČR více přibližovala k občanům České republiky. Ostatně, AČR je vysoce pozitivně hodnocena našimi občany. Jak se Vám daří získávat nové profesionály do armády při tak velkém zájmu mladé generace o zaměstnání?

Jak jsem již uvedl, zatím se nám rekrutace daří. Zájem o službu v AČR je velký. Pochopitelně, musíme být konkurence schopní. To znamená nejen prezentací armády na veřejnosti, ale také upoutávkami na to, co vše armáda umí a co všechno je schopna dělat pro nového rekruta.

Je všeobecně známo, že máte dlouhodobě velmi pozitivní vztah k Francii. Jednak jste studoval na Vševojskové škole obrany v Paříži, a dvakrát jste tam působil ve funkci vojenského přidělence. Co pro Vás znamenají československé legie a Francie? Darney, Wormouth...?

Skutečně jsem měl možnost působit ve Francii a všech na tato pietní místa jsem měl možnost navštívit. Znamenají strašně moc, protože i Den ozbrojených sil České republiky je datován k datu 30. června 1918, kdy Francie, jako první západní velmoc, uznala existenci Československa a našim legionářům byl předán bojový prapor, právě u městečka Darney. Odtud se traduje historie armády Československa, následně armády České republiky. Byli to legionáři, kteří přicházeli do Francie na sklonku první světové války, ať to bylo z Ruska, ať to bylo z Itálie, ať to byli legionáři, kteří působili přímo na území Francie. Bylo to velké a člověk musí uznat,

že ti vojáci šli bojovat za něco, co ještě neexistovalo, protože Československo vzniklo až v říjnu 1918. Tito vojáci té myšlenky věřili natolik, že vstoupili do legií a jejich sen se nakonec naplnil.

ČsOL v létě roku 2014 oslavila sté výročí založení československých legií. Toto výročí využíváme k výchově vlastenectví a rozvoji legionářských tradic v duchu odkazu československých legionářů. Projekt Legie 100 byl naplánován na dobu šesti let a zahrnuje několik aktivit. Například Legiovlak, obnovu legionářských hrobů, péči o ně, zahraniční poutě, rekonstrukce bitev... V letošním roce si připomeneme také stoleté výročí bitvy u Zborova. Jak armáda spolupracuje? A co ještě může udělat?

V první řadě bych chtěl poděkovat všem „legionářům“ za to, jakým způsobem se starají o historii nejen československé armády, české armády, ale i o historii Československa. Je to spousta práce. Koneckonců Vy jste zde jmenoval historický vlak legionářů. Jsou to také pietní vzpomínky, vydávání publikací a dále. Za to patří ČsOL obrovský dík, neboť nese legionářskou myšlenku. Myšlenku demokracie, samostatnosti Československa i České republiky. ČsOL přichází mezi mladé lidi a vysvětluje jim, jak to vlastně bylo.

AČR se k tomu pochopitelně přidává. V rámci možností je součástí tohoto projektu. Vracíme se do historie nejen první světové války, ale i druhé světové války, do historie našich válečných veteránů, kteří stáli u zrodu nového Československa.

11. srpna 2018 oslavíte šedesátiny. Co potom? Máte hodně koníčků? Budete cestovat a věnovat se rodině? Nebo budete pomáhat veteránům?

Pro mne je rok 2018 pořád ještě rokem příštím, rokem vzdáleným. Do posledního dne pro mne bude voják a armáda na prvním místě. Je otázka, kdy ten poslední den nastane. Věřím, že i po odchodu z aktivní služby budu moci být v kontaktu, nejen s AČR, ale i s válečnými veterány a celkovým děním spojeným s armádou.

Tento rok si připomínáme dvacet sedm let zapojení našich vojáků do zahraničních misí. Statut tzv. novodobého

válečného veterána (držitele osvědčení podle zákona č. 170/2002 Sb. – pozn. redakce) má již celkem 13 000 občanů České republiky. Jsme rádi, že se novodobí veteráni zapojují do aktivit ČsOL. Prezident Miloš Zeman během koncertu pro válečné veterány, konaném v Rudolfinu 10. listopadu 2016, ve svém projevu, ve kterém mj. velmi chválil AČR, zmínil, že je nutné vytvořit projekt na péči o novodobé válečné veterány, protože druhováleční veteráni odcházejí. Co pro to AČR může udělat?

V první řadě bych chtěl poděkovat panu prezidentovi Zemanovi za jeho péči, starostlivost a zájem o AČR a ozbrojené síly celkově. Pan prezident se živě zajímá o dění v zahraničních misích i jakým způsobem jsou jednotky připravovány. Za to mu bezesporu patří velké poděkování.

Máte pravdu, že armáda novodobých válečných veteránů dnes čítá kolem třinácti a půl tisíce vojáků. Bohužel, naši druhováleční veteráni postupně odcházejí a vzniká nám nová skupina veteránů. My se na tuto novou situaci musíme připravit. Začínáme novou cestu, jsou nastavena základní pravidla starostlivosti o novodobé válečné veterány, je přijat příslušný zákon, je zde legislativa, je zde legislativní prostředí, kde se můžeme pohybovat. My, jako armáda, pochopitelně nechceme odchodem vojáka ztratit o něm informace. Bývalý voják bude mít vždy otevřené dveře u útvaru, u kterého sloužil. Bude mít možnost vrátit se k útvaru a nějakým způsobem udržovat vztah s jednotkou, u které strávil několik let.

ČsOL si velmi váží dobré spolupráce s AČR, je mnoho akcí, které bychom mohli jmenovat. Ale k těm nejvýznamnějším jistě patří akce BAHNA a Legiovlak. Tyto dvě velké aktivity se dostávají do podvědomí našich občanů. Na Bahnech dělá AČR hodně pro prezentaci své činnosti ve spolupráci s dalšími subjekty (např. s ČsOL – pozn. redakce). Legiovlak zase jezdí po České republice a snaží se připomínat nejen historii československých legií, ale i první světové války zejména mladší generaci. Jaký máte Vy osobně vztah k akci BAHNA a k Legiovlaku?

Tak BAHNA jsou už tradiční prezentací AČR v měsíci červnu a je dobře, že tato akce existuje, protože se na ní každý rok

schází skutečně tisíce lidí nejen z vojenské veřejnosti. A schází se tam i spousta mladých lidí, kteří se zajímají o techniku, o výstroj i výzbroj. Což je velmi příjemné vidět. My se tam snažíme vždy prezentovat, co nového jsme za ten rok udělali, a pokud je to možné, tak ukážeme v činnosti novou techniku, zbraně i výstroj, kterou armáda pořídila. Není to jen o armádě, je to průřez ozbrojenými silami, jsou tam i složky integrovaného záchranného systému. Myslím si, že je dobré, když má občan možnost podívat se, kdo vlastně stojí na straně bezpečnosti.

Druhou věcí je Legiovlak. Osobně si myslím, že je to naprosto skvělá myšlenka. Je dobře, že Legiovlak existuje, a že může navštěvovat jednotlivá města. Podle mých informací se již spousta lidí podívala (*mezi lety 2013–2016 navštívilo Legiovlak 250 000 návštěvníků – pozn. redakce*). Ti lidé vlastně neměli ani představu, a najednou tady mají historickou repliku železničního vlaku, který přepravoval naše legionáře na konci první světové války. Měl jsem možnost Legiovlak vidět a je to velmi zajímavé. Dává to určitou představu o té době.

V minulém roce jste obdržel Pamětní medaili ČsOL II. stupně, kterou Vám předávali váleční veteráni druhé světové války v čele s brigádním generálem v. v. Emilem Bočkem. Co pro Vás znamená udělení této medaile, kterou Vám navrhli samotní váleční veteráni? Vedle bratra Bočka to byli také generálporučík v. v. Jaroslav Klemeš, brigádní generál v. v. Miloslav Masopust, plukovník v. v. Václav Kuchynka, major v. v. Tichomír Mirkovič, nadporučice v. v. Boženka Ivanová a další, kteří vás mají rádi.

Vždycky je to pro mě obrovská pocta, když se setkávám s našimi válečnými veterány. Cítím velikou pokoru před tím, co tito lidé udělali pro Československo, pro Českou republiku. Je úžasné, jakým způsobem se stále drží v kondici, jakým způsobem se zajímají o AČR. Setkání s těmito lidmi je pro mne vždy příjemné. Nedávno jsem měl možnost setkat se s panem generálem Klemešem a panem generálem Bočkem, při oslavě jejich významných jubileí. Vždy je to takové „dobití baterek“, protože tito lidé dosáhli více jak devadesáti let, ale stále se živě zajímají o to, co AČR dělá, co dokáže a jaké úkoly plní. Vždy je to moc milé.

Pane generále, jak bylo řečeno Vaším slovenským protějškem, generálem Ing. Milanem Maximem, náčelníkem Generálního štábu Ozbrojených sil Slovenské republiky, během loňského koncertu pro válečné veterány v Rudolfinu: „Ač rozdělení, stále spolu.“ Jak hodnotíte spolupráci s OSSR?

Spolupráce s armádou Slovenské republiky je pro nás jednou z nejbohatších, nejaktivnějších. Vyplývá to z historického kontextu. Máme k sobě velmi blízko. Máme podobné organizační struktury armády, koneckonců máme i podobné úkoly. Ať jsou to úkoly v NATO či EU, případně i v jiných misích, při kterých se mnohdy potkáváme.

Chtěl bych poděkovat slovenské straně, že jsme mohli společně realizovat spoustu a spoustu aktivit. Naše jednotky jezdí na společná cvičení do slovenských výcvikových prostorů, na druhou stranu i my jsme zde schopni zajistit podmínky pro výcvik slovenských jednotek. Jde o takovou přirozenou, nenásilnou, spolupráci. Koneckonců neexistuje ani jazyková bariéra, takže společná domluva probíhá rychle. S panem generálem Maximem udržuji osobní kontakt, o to je to potom jednodušší.

Navázal bych ještě na jednu smutnou záležitost. V zahraničních misích AČR dosud padlo 25 vojáků. Z dostupných materiálů jsem se dočetl, že AČR se snaží finančně podporovat pozůstalé prostřednictvím Vojenského fondu solidarity. Můžete k tomu říci něco bližšího?

Taková událost vždy zasáhne celou armádu. Zasáhne příslušné velitele, kolegy, pochopitelně také mne. Jedná se o to nejhorší, co může vojáka v jeho kariéře potkat. I touto cestou bych rád vyjádřil soustrast pozůstalým. AČR na tyto své vojáky nezapomíná a hluboce si jich váží.

Snažíme se být v kontaktu s rodinami a vytvářet podmínky pro to, aby tyto těžké chvíle mohly odeznít. Vytvořili jsme *Vojenský fond solidarity* a v případě, že dojde k určitým problémům, máme možnost rodinám pomoci.

Desátého března tohoto roku organizuje AČR svůj tradiční reprezentační ples. Asi budete bilancovat a děkovat. Můžete prozradit, na co se nejvíc těšíte?

Nevím, zda je ples tím vhodným místem na bilancování. V každém případě se rád potkám s kolegy i kolegyněmi, se kterými spolupracuji. Ať jsou to vojáci z bojových útvarů AČR, nebo vojáci z GŠ AČR. Jistě budu chtít symbolicky poděkovat všem – těm, kteří budou na plesu, ale i těm, kteří ve službách či na zahraničních misích – za jejich práci, kterou odvádějí pro AČR, pro Českou republiku.

Pane generále, na závěr bych Vám chtěl poděkovat jménem ČsOL za to, co děláte především pro válečné veterány. Moc si toho vážíme.

Děkuji za možnost tohoto rozhovoru a chtěl bych rovněž vyjádřit velké poděkování všem členům ČsOL, a pochopitelně ještě větší všem válečným veteránům za jejich práci, kterou udělali pro Československou a Českou republiku.

Děkuji za rozhovor, pane generále.

Pro Legionářský směr se pana generála ptal
br. Jaroslav Syrový.

Rozhovor se uskutečnil 7. března 2017.

LEGIOVLAK

OPĚT NA KOLEJÍCH

br. Jiří Charfreitag

Zimování Legiovaku bylo v letošním roce opět krátké, abychom stihli zahájit provoz na smutné výročí, kdy naši vlast okupovala německá vojska. Před samotným výjezdem však měl realizační tým plné ruce práce.

V zimním období se posádka vlaku věnuje uspořádání materiálů, které se jí v průběhu roku podařilo nashromáždit. Ani v letošním roce tomu nebylo jinak a bylo potřeba roztrdit několik desítek pozůstatostí a několik set naskenovaných dokumentů po československých legionářích. Ihned po splnění těchto úkolů již přišla na řadu příprava samotné soupravy a doplnění expozice o další zajímavé exponáty. Jedním z nich je také model obrněného vozu vlaku Orlik v měřítku 1:35, který byl doplněn do expozice dělostřeleckého vozu. Drobné práce nás pak čekali při dokončení velitelského vozu.

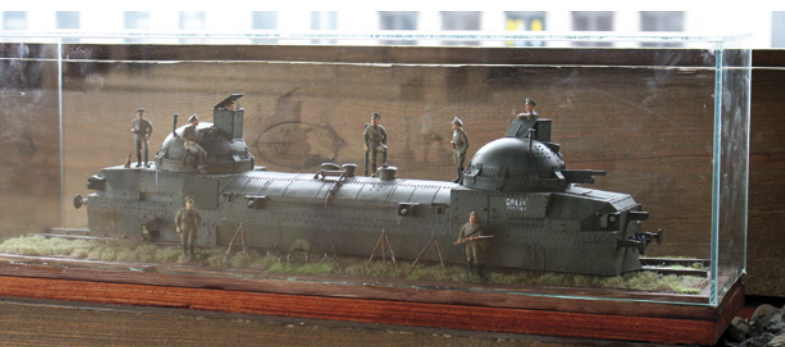
Slavnostní zahájení sezóny 2017 proběhlo ve středu 15. března za účasti čelních představitelů města Chlumce

nad Cidlinou a našich partnerů z řad železničářů. Do vydání tohoto čísla Legionářského směru pak legionářský vlak navštívilo za 17 dní na 11 000 návštěvníků. Stálý zájem veřejnosti nás těší a věříme, že na všech 38 zastávkách v letošním roce bude Legiovlak budit obdobný zájem.

LOKOMOTIVA 433.025

V posledním loňském čísle našeho periodika jsme Vás informovali o našem záměru rekonstruovat v průběhu roku 2017 parní lokomotivu, které se Československé obci legionářské podařilo získat. Nezháňeli jsme proto, a lokomotiva je v současné době kompletně odstojená. Parní kotel je již nyní rekonstruován ve specializované firmě v Kolíně a pracujeme na renovaci pojezdu lokomotivy. Věříme, že náš závazek splníme a do sezóny 2018 vyjedeme vlastní, parní silou. ■

LEGIE

1914 - 2014
100
LET LEGIÍ

BRANNÝ ZÁVOD PRO STŘEDNÍ ŠKOLY

2017

Autor akvarelu: malíř a legionář
František Kupka (1871–1957);
Jízdní důstojník 21. střeleckého pluku
čs. legií ve Francii; (kolem 1918).

Autor akvarelu: malíř a legionář
Břetislav Bartoš (1893–1926);
Příslušník čs. legií v Itálii;
(1918).

Celostátní branný závod pro žáky středních škol. Oblastní kola se konají k připomínce významných bitev či událostí spojených s činností Československých legií, celostátní finále o Pohár Náčelníka Generálního štábu AČR proběhne v Olomouci dne 13.6.2017. Do finále postupují první dvě družstva z každého oblastního kola.

Závodů jsou připravovány v duchu vojenského výcviku našich legionářů v období 1. světové války. Každého závodu se v rámci doprovodných programů zúčastní členové klubů vojenské historie v dobových uniformách, vybraných pak příslušníci Armády ČR. Soutěží se o pohár vyrobený světoznámou firmou Egermann.

Autor akvarelu: malíř a legionář Jindřich Vlček (1885–1968)
Československý obrněný vlak na kótě 1333
u Verchně-Udinska; (29. února 1920).
Zimní výstroj legionáře v Rusku; (1918).

Vedoucí projektu: Ing. František Bobek
tel.: 734 315 626
www.soutezeprskoly.cz

CELOSTÁTNÍ FINÁLE SOUTĚŽE

o Pohár Náčelníka
Generálního
štábu Armády
České republiky
se koná
v Olomouci
dne 13.6.2017.

OBLASTNÍ KOLA

Praha

Bitva o Kazaň
Bitva na Piavě

Olomouc

Bitva u Arrasu
Bitva u Zborova

Pardubice

Bitva u Terronu
Sibiřská anabáze

Brno

Bitva u Bachmače

Ostrava

Bitva u Doss Alto

Harrachov

Boje u Dobružže

Akvarely československých legionářů Karla Maria Tomana

text Leonid Křížek
foto sbírka Milana Fibigera

Před časem nás náš spolupracovník a přítel akademický malíř Milan Fibiger upozornil na to, že od spisovatele a vojenského historika Leonida Křížka dostal darem krásné akvarely, na kterých ilustrátor Karel Toman ztvárnil československé legionáře. Výsledkem tohoto podnětu jsou následující řádky, věnované osobě autora a zvláště jeho práci věnované vojenské historii.

Jako zájemce o vojenskou historii a především o uniformy jsem hledal v 70. letech minulého století výtvarníka, který by mohl ilustrovat moje články o vojenských formacích pro *Střeleckou revui*. Kolega z pražského Klubu vojenské historie (založen 1967) mi doporučil malíře a grafika, mistra Karla Maria Tomana. Prostřední jméno „Maria“ užíval kvůli odlišení od jmenovce Karla Tomana, který kreslil komiksy do časopisu ABC. Mistra jsem oslovil v roce 1971 a postupem času se z nás stali přátelé. Jako první akvarel mi namaloval husara francouzského pluku Bercheny, u kterého sloužil generál Marbot, jehož paměti jsem měl tu čest vydat v roce 1999 ve skvělém překladu historika PhDr. Jiřího Kovaříka. Mistr Toman mi v průběhu tří desetiletí namaloval desítky akvarelů vojáků nejrůznějších vojenských formací, převážně z dob napoleonských válek. Kromě příležitostné grafiky ilustroval řadu knih, většinou ale neměl možnost kreslit náměty s vojenskou tematikou. Nicméně v anglickém nakladatelství Paul Hamlyn mu v roce 1964 vyšla kniha *A Book of Military Uniforms & Weapons*. Sám mistr Toman ale nebyl s dílem spokojen, říkal, že barevné kresby musel odevzat v šibeničním termínu.

V 90. letech jsem jej oslovil s nápadem vydat knihu o historii habsburské armády v období let 1526–1918, tedy v době, kde byly Země Koruny české součástí habsburské říše. Karel Toman se nápadu chopil s nadšením sobě vlastním a namaloval do knihy 54 originálních celostránkových maleb uniform vojáků habsburské armády z uvedeného období. Kniha vyšla pod názvem *Pod císařským praporem* v roce 2003; mistr už se však vydání bohužel nedožil.

Mistr Toman kreslil a maloval nejrůznější pohádkové, romantické, fantastní a jiné figury s obdivuhodnou dávkou fantazie a představivosti, avšak figury vojenské, studie uniform a válečné scény byly až dokumentárně přesné. Vycházel při tvorbě těchto děl z nepřeberné vlastní sbírky odborných knih jak umělecko-historických, tak vojenských v řadě evropských jazyků.

Ale vraťme se ke kresbám legionářů. Můj dědeček byl vojákem československé legie v Rusku. Děda bohužel zemřel, když mi bylo šest let, a tak mám z jeho vyprávění jenom trochu zmatené romantické představy. Nicméně v letech následujících po jeho odchodu jsem občas viděl přeživší

vojáky československých legií na výročí vzniku ČSR během vzpomínkových slavností na Olšanských hřbitovech a jinde... V době, která legionářům nepřála, jsem četl dostupnou literaturu, hlavně tu o ruské anabázi „bratříků“. Požádal jsem mistra Tomana, aby mi namaloval vojáky československých legií v rámci ruské, francouzské a italské armády. Mistr Toman byl monarchista, „Austroslovan“, jak sám říkal, a tak se mu do malování legionářů moc nechtělo. Moje naléhání trvalo několik let; nakonec jsem mistrovi nabídl, že pokud mi legionáře namaluje do Vánoc, dám mu karton sektu. Laskavý mistr Toman, aby se mě konečně zbavil, termín dodržel a výsledkem jsou zde uveřejněné obrázky. Dokončil je někdy v polovině osmdesátých let minulého století a podle mého názoru jsou to vynikající malby (akvarely). Protože

jsem postupem let nabytl orientaci spíše monarchistickou než republikánskou, přenechal jsem triptych s lehkým srdcem svému příteli, malíři Milanu Fibigerovi, pro kterého to je určitý motivační aspekt pro jeho práci pro vydavatele tohoto časopisu. Domnívám se, že obrázky jsou nyní v povolání rukou a jejich uveřejnění v tomto navýsost vhodném periodiku by udělalo radost i mistru Tomanovi, jehož památce zde vzdávám čest. ■

Malíř, grafik a ilustrátor
Karel Maria Toman
 (27. února 1931, Studénka
 na Českomoravské vysočině
 – 2. října 2000, Praha)

Dětství prožil ve Vranětině, kde byl jeho otec velitelem četnické stanice. V Jihlavě vystudoval gymnázium. V roce 1945 absolvoval pražskou Akademii výtvarných umění, kde studoval u prof. Vladimíra Sychry a na grafické speciálce prof. Vladimíra Pukla. V roce 1953 získal za cyklus dřevorytů „Caprichos“ hlavní cenu akademie a právo na dva čestné roky studia. Následující rok se oženil se svou spolužačkou grafičkou Emilií Matouškovou. Od roku 1956 byl členem skupiny výtvarných umělců – grafiků Hollar.

Karel Toman byl ve svém srdci poslední mušketýr, neohrožený rytíř, odvážný objevitel, ale také dítě přírody – přítel skřítků, oblud, vil a hastrmanů, a také vykladač snů a alchymie. Byl oddaným milovníkem pohádek, indiánek, verneovek, westernů a sci-fi. Je přitahován vším, co ponechává prostor pro fantazii a volný rozlet myšlenky.

Také Karlu Tomanovi se grafika stala hlavním výrazovým prostředkem. Zpočátku se věnoval dřevorytu, později litografii. Lapidární kresebnou linií v dekorativním barevném ladění vytvářel obrázky dragounů, klaunů a kolombín, které vyvolávají autentický pocit dobových tisků. Je přirozené, že ostatní i umělecký naturel Karla Tomana se nejvíce projevil v ilustraci. Ilustroval řadu knih, některé vždy znovu při dalších vydáních. Rád ilustroval knížky dobrodružné.

V ilustracích se Karel Toman dopracoval ke svému osobitému výtvarnému projevu. Jeho chvějivé pérovky čerpají ze stejného pramene jako sugestivní kresba Alfréda Kubina. Karel Toman měl živý vztah k historii. Miloval vojenské stejnokroje. Nejen že rád kreslil husary, dragouny kyrysníky, ale dopracoval se v této oblasti i k jisté solidní znalosti, což dokazují ilustrace historických románů a kniha vojenských stejnokrojů, vydaná nakladatelstvím Artia.

Legionář, diplomat, povstalec Vladimír Pavlásek

V letošním roce si připomínáme 100 let od památné bitvy u Zborova. Té se zúčastnilo mnoho význačných osobností naší historie. Někteří jsou dodnes dobře známi, někteří již polozapomenutí. Mezi ty druhé patří Vladimír Pavlásek, nadporučík ruských legií, později významný diplomat a účastník Pražského povstání. Na konci roku 2016 předal pan Jiří Pavlásek část pozůstalosti svého děda do sbírek ČsOL, proto přinášíme stručný nástin jeho životních osudů.

Narodil se ve Slaném 10. ledna 1893, později se ale rodina přestěhovala do Prahy. Zde před válkou tři roky navštěvoval právnickou fakultu Karlo-Ferdinandovy univerzity. Vypuknutí bojů však jeho studia přerušilo a Vladimír Pavlásek se jako jednorozční dobrovolník ocitl v řadách pražského zeměbranneckého pluku č. 8, se kterým byl poslán na frontu do Ruska. Zde již 20. března 1915 padl do zajetí carské armády. Byl poslán do zajateckého tábora v Nikolajevsku a později na práci do nedalekého statku. Do čs. legií se přihlásil 29. srpna 1916 a přijat byl již následující den v hodnosti střelec – důstojnický čekatel. Prodělal výcvik u záložní roty a 26. září 1916 se stal členem 1. čs. střeleckého pluku, který vznikl ze slavné České družiny, a právě se rozšiřoval. V té době se fronta ustálila a docházelo jen k lokálním útokům a protiútokům, čs. vojáci tak nadále prováděli průzkum nepřátelských pozic, ale také např. boj s nepřátelskými špióny. V té době, 6. prosince, přešli také téměř všichni vojáci nového III. praporu na pravoslavnou víru.

Dne 27. března 1917 se stal příslušníkem 7. roty 3. čs. střeleckého pluku Jana Žižky z Trocnova, ve který se jeho předchozí útvar transformoval. Jeho velitelem byl prap. Číla. Dne 8. dubna převzal pluk z rukou Dr. Girsy husitský prapor, který mu darovali čeští občané Kyjeva, a o dva dny později na něj všichni muži pluku složili slavnostní přísahu. Vojáci poté očekávali přesun na frontu, rozkaz však stále nepřicházel. Situace v Rusku se v té době rychle měnila. Ve dnech 8. až 12. března 1917 (23.–27. února dle juliánského kalendáře) došlo k tzv. únorové revoluci. Ta začala generální stávkou v Petrohradě a vedla k abdikaci cara Mikuláše II. K moci se dostala Prozatímní vláda, která však byla politicky nestabilní a potýkala se s neochotou obyvatelstva pokračovat ve válce. Její činnost ukončila bolševická Velká říjnová revoluce.

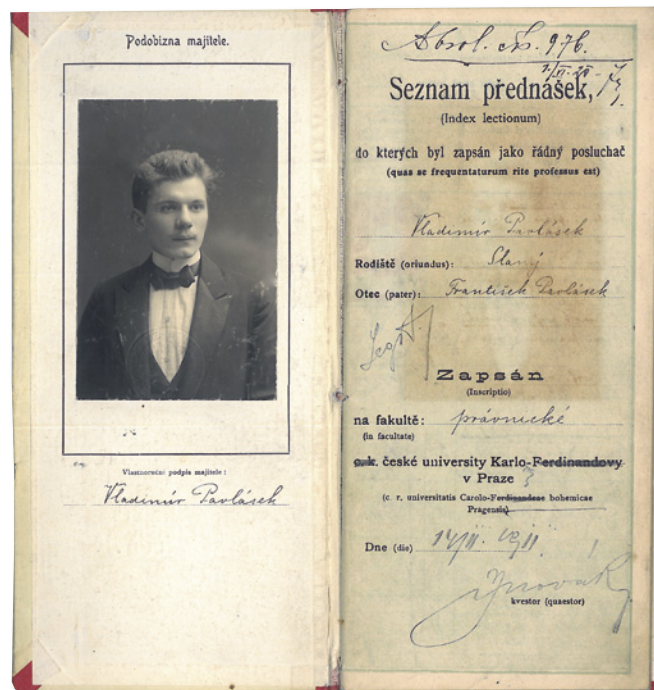
I přes všechny vnitřní problémy se Prozatímní vláda snažila plnit své závazky vůči svým spojencům. Na léto 1917 tak byla naplánována ofenzíva, která měla odčerpat nepřátelské síly z jiných bojišť. Akce, jejímž iniciátorem byl ministr války Kerenskij (proto je operace známa jako Kerenského (či červencová) ofenzíva), od počátku trpěla mnoha komplikacemi, přičemž tím nejzávažnějším byl úpadek morálky ruského vojska a nechuť vojáků pokračovat v bojích. Kerenskij proto začal objíždět pluky na frontě a vysvětloval vojákům důvody pro pokračování ve válce. Jako skvělý řečník slavil často úspěch, i přesto byla jeho ofenzíva „dobrovolná“, tedy do ní zasáhly jen útvary, jejich vojáci s tím souhlasili. Mezi dobrovolníky byly samozřejmě i všechny tři čs. střelecké pluky.

Pavláskův pluk zahájil přesun 16. června a po třech dnech pochodu dorazil do města Tarnopol. V následujících dnech zaujímali vojáci jim přidělené pozice u Zborova, kde 3. stříl. pluk sloužil společně s 1. a 2. plukem. Čs. jednotky se staly součástí 49. armádního sboru gen. Selivačeva a zaujaly prostor mezi 4. a 6. finskou divizí. Hlavním úkolem čs. vojáků bylo dobytí opevněné výšiny Mogila a tím podpora hlavních útočných vln na severnějších úsecích.

Ofenzíva vypukla 1. července a zapojily se do ní tři ruské armády vedené gen. Brusilovem, které měly směřovat na Lvov. Útok začal nejsilnější dělostřeleckou přípravou na východní frontě a díky tomu slavil zpočátku úspěch. Pak se ale projevila stinná stránka „dobrovolné ofenzívy“, tedy špatná morálka ruských vojáků, jejich neochota bojovat, časté dezerce či přímo bratření se s nepřátelskými vojáky.

Dne 19. července 1917 se ruská ofenzíva vyčerpala, německé jednotky přešly do okamžitého protiútku, což nakonec vedlo k zhroutilí východní fronty.

Největší úspěch tak během ofenzívy získali právě čs. vojáci a to na úseku, kde to nikdo nepředpokládal. Jejich operace

Index V. Pavláška z doby předválečných studií na univerzitě

Služba v rakousko-uherské armádě, V. Pavlásek stojí druhý zprava

u Zborova 2. července měla jen ulehčit hlavnímu směru útoku. Ovšem zkušený a velmi motivovaný čs. dobrovolník nejenže úkol splnil, dobyl mnohem většího úspěchu, svou aktivitou strhl i letargické finské pluky a za poměrně malých ztrát získal přes 3000 zajatců a velkou válečnou kořist.

Pavláskova 7. rota se na tomto úspěchu podílela zajištěním spojení s 2. plukem a polními strážemi. Odpoledne, když nepřicházely další rozkazy, rozhodl se prap. Číla, že se svými muži zaplní mezeru mezi útočícími jednotkami, prošel beze

ztrát všemi nepřátelskými liniemi a ve čtyři hodiny odpoledne se spojil s ostatními čs. útvary pod Godovem.

Následně se čs. jednotky stáhly k odpočinku a doplnění. Přisunuvší ruské oddíly, rozložené bolševickou agitací, však vypověděly poslušnost a vyžadovaly přeházení do zálohy. Proto se již 7. července čs. vojáci vrací na pozice, kde se očekával německý protiútok. Ten naštěstí nepřišel, čs. pozice však byly terčem silné nepřátelské dělostřelecké palby. Po dvou dnech jsou konečně vystřídáni a přesunují se

Před nemocničním vlakem, Kurgan, jaro 1918. V. Pavlásek druhý zleva.

JUDr. Vladimír Pavlásek s manželkou a dětmi

do oblasti Jezerné. Zde došlo k reorganizaci a doplnění pluků. Dne 19. července však využili Němci dezerci několika ruských oddílů a mezerou v liniích začali vlastní protiofenzívu. Tím se do smrtelného nebezpečí dostali všichni čs. vojáci, začal tak tzv. Tarnopolský ústup.

Během něj, od 21. července, svedl 3. čs. stíl. pluk u obce Domamoryč tvrdé boje s postupujícími Němci, kdy kryl ústup demoralizovaných ruských jednotek, jejichž vojáci ve vsi

drancovali a vykrádali stavení. Čs. vojáci bojovali statečně, ale nakonec museli před početnějším protivníkem ustoupit. Pluk přitom přišel o svého velitele, št. kpt. Alexejeva, a dalších 20 vojáků. Zraněno bylo 79 mužů, mezi nimi i svobodník Pavlásek, když v jeho blízkosti vybuchl jeden z dělostřeleckých granátů a velmi těžce ho zranil. Ujal se ho však Ludvík Svoboda, pozdější velitel 1. čs. armádního sboru v SSSR během 2. světové války a budoucí prezident ČSSR, a na zádech ho odnesl na obvaziště.

Pavlásek utrpěl zejména vážnou frakturu kosti lýtkové a holení. Byl okamžitě převezen do týlu do zemské nemocnice v Tule, kde byl léčen až do března 1918. Ve zdejší nemocnici se v té době nacházelo několik Čechů, kteří se cítili ruským chaosem a německým postupem ohroženi a na vlastní pěst se vydali na východ. Část cesty strávil u rodiny, kde Pavlásek pracoval jako zajatec a s kterou se spřátelil, v Penze se pak přidal k esalonu vojenské odbočky Čs. národní rady v Rusku. Nejprve byl u prezidia písařem na stroji, od 1. února 1919 ho zařadili k Informačně osvětovému odboru Politického oddílu, kde se stává tajemníkem správní části. V březnu vystupuje z pravoslavné církve a zůstává bez vyznání. Byl také soustavně povyšován, v lednu 1919 na podporučíka, v květnu na poručíka a nakonec na nadporučíka čs. legií. Dne 24. září 1919 mu byl za statečnost v boji udělen Řád sokola s meči.

Utrpěné zranění mu ale službu komplikovalo, dne 15. září 1918 předstoupil před lékařskou komisi Česko-slovenské nemocnice v Čeljabinsku, která ho uznala schopného k neřadové službě. Následně před podobné komise docházel pravidelně a v létě 1919 byl doporučen k evakuaci do vlasti.

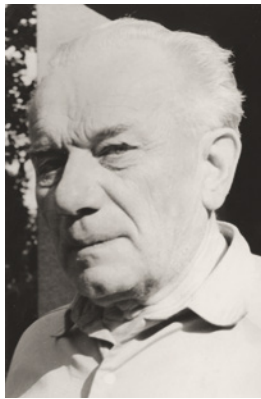
Dne 22. října 1919 předal svou funkci tajemníka a nastoupil na dovolenou do doby odjezdu. 30. října odjel do Vladivostoku, kde se stal součástí 11. transportu, který z přístavu vyrazil 22. listopadu 1919 na lodi Italy Maru. Npor. Pavlásek s sebou mimo jiné vezl legionářské knihy a rukopisy,

Vladimír Pavlásek byl též zapáleným šachistou

kteří měl v Praze předat a dohlédnout na jejich řádné vydání a zajištění zachování autorských práv. Zajímavé je, že autoři se případných zisků vzdali pro fond válečných invalidů.

Italy Maru dorazila do italského Terstu 6. ledna 1920. Dále pokračovali vojáci vlaky. Čekalo je však velmi nemilé překvapení, ke kterému npor. Pavlásek podal písemné vyjádření: „(...) Transport náš přijel do Terstu dne 6. ledna 1920 na lodi Italy Maru. Příštího dne večer jsme odjžděli ve dvou vlacích: jeden byl nemocniční vlak č. 50 a pojal asi 450 dobrovolců.

Fotografie ze stáří

Dekret k udělení Medaile vítězství

Druhý transport – větší – byl posazen do prostých nákladních vozů, kde nebylo ani kamínek, ani lavic nebo prken, prostě mokrá sláma rozhozená po zemi. Ve vlaku nebyla ani kuchyně, aby se mohla třeba jen teplá voda uvařit. A tak jelo 600 českých vojáků, vracejících se po letech domů ze Sibiře, z Terstu do Lublaně za citelné zimy. V Lublani teprve setkali se s nemocničním vlakem, s nímž přijeli do Budějovic.

Takové uvítání ovšem roztrpčilo a zneklidnilo chlapce. Říkali: 'Když jsme jeli do zajetí, zacházeli s námi lépe.'

Dovolují si na vše upozornit v naději, že nebude se cos podobného opakovat s transporty příštími."

Na to mu přišla odpověď, že k tomuto nedopatření došlo jen v případě transportu lodě Italy Maru...

Dekret k udělení Řádu sokola s mečí

Po příjezdu do Prahy podal hlášení o činnosti Informačně osvětového odboru a doporučil různé změny, např. častější zaslání informací z domova do Ruska, a prozatím zůstal v armádě. Již v únoru 1920 ale požádal o studijní dovolenou, vrátil se na právnickou fakultu Karlovy univerzity a v prosinci 1922 dokončil studia ziskem titulu doktor práv. Stihl se také oženit, jeho vyvolenou se stala Marie Věra Francová (nar. 1888), učitelka z Unhoště. Mezitím byl přeřazen do zálohy jako k řadové službě neschopný. Armáda na něj však nezapomněla a v roce 1934 byl povýšen do hodnosti štábního kapitána pěchoty v záloze. Za svou vojenskou službu obdržel ještě Čs. válečný kříž, Revoluční medaili, Medaili vítězství a v roce 1947 pamětní Zborovskou medaili.

JUDr. Vladimír Pavlásek působil od 1. dubna 1921 na Ministerstvu zahraničních věcí. Ostatně k politice měl blízko již dříve, v roce 1917 se jako delegát zúčastnil sjezdů Čs. spolků na Rusi v Kyjevě. V době Mnichovské krize byl konzulem ve Vídni. Po okupaci Českých zemí podnikl v červnu 1939 cestu k čs. politikům v exilu do Paříže. Následně byl z úřadu předčasně penzionován. Na konci války se aktivně zapojil do Pražského povstání, když se mezi 5. až 9. květnem 1945 účastnil bojů na Liboci v rámci odbojové skupiny „Vladimír“. U té setrval až do 12. května jako předseda vyšetřující komise a tlumočnický ruského jazyka.

Následně se opět vrátil na ministerstvo zahraničních věcí, ale po komunistickém převratu byl v rámci velké čistky v březnu 1948 propuštěn a opět pensionován. V listopadu 1952 byl také jako invalida propuštěn z branné moci. JUDr. Vladimír Pavlásek následně žil jako invalidní důchodce v Praze, kde také 12. června 1969 zemřel na hypertrofii po operaci prostaty. Věvec na pohřeb zaslal i jeho přítel a zachránce z legií, prezident Ludvík Svoboda. ■

Devětatdvacet československých dobrovolníků v Bayonne na podzim 1914 ve stejnokrojích kunánské legie britského původu, ovšem již bez odznaku kunánské hvězdy

GUAYANSKÁ EPIZODA

Tomáš Jakl
Vojenský historický ústav Praha

prvního československého odboje

Ta fotografie je dobře známá. Tiskem vyšla již za první republiky v publikaci *Československá legie ve Francii*. Je na ní 29 mužů v britských stejnokrojích s několika muži ve stejnokrojích francouzských, a zachycuje československé dobrovolníky z Londýna, kteří přijeli do Bayonne k rotě Nazdar. Potud s ní nejsou problémy. Ovšem na druhý pohled skupina čs. dobrovolníků v britských stejnokrojích

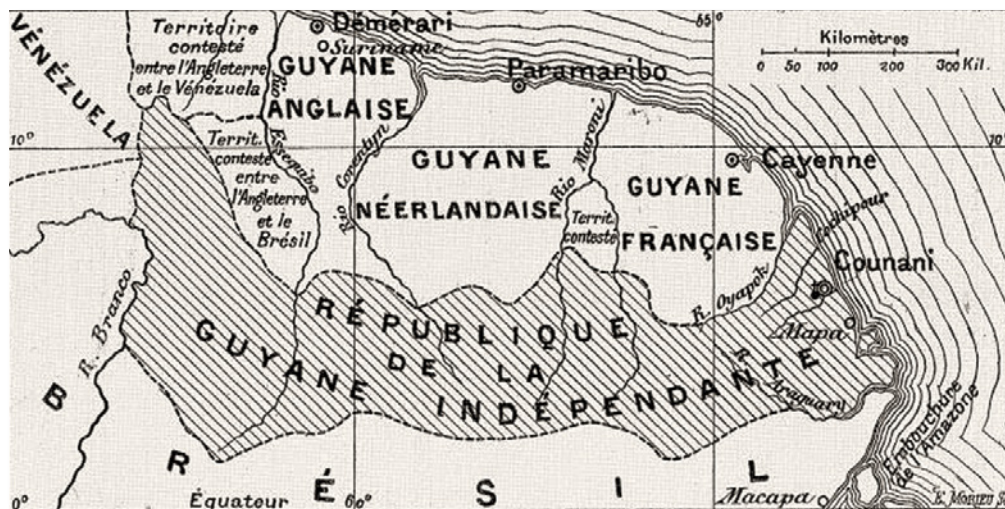
Idealizovaná podoba Adolphe Brezeta z roku 1904

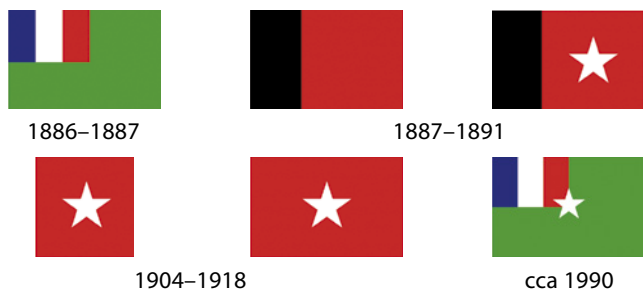

Náčrt území „Nezávislé Guayany“. Chybí sice jeho jižní část až k řece Amazonce, ale představu o lokalizaci efemérního státu náčrtek poskytuje.

na podzim 1914 vyvolává otázky. Čechoslováci z Londýna sice již 4. srpna 1914 odeslali na britské Ministerstvo války seznam 106 jmen mužů, odhodlaných ihned dobrovolně vstoupit pod prapory jeho veličenstva a založili Českou legii pro vojenskou službu Británii (Czech Legion for British Service). Britové ale v té době měli dost starostí s budováním armády z vlastních dobrovolníků, takže nabídku vděčně vzali na vědomí, ale její provedení odložili na pozdější dobu. Tedy z britských skladů při odvodu londýnští dobrovolníci u rotě Nazdar britské stejnokroje dostat nemohli. Kde k nim tedy přišli?

Odpověď dává vůdčí duch prvního československého odboje v Londýně, pozdější dobrovolník Královského dělostřelctva a ještě později archivář a historiograf čs. londýnské

Vývoj vlajky Nezávislé Guayany: 1886–1887 Republika nezávislé Guayany (Jules Gros), 1887–1891 2. Republika nezávislé Guayany (Jules Gros) první (vlevo) a definitivní varianta, 1904–1916 Svobodný stát Counani (Adolphe Brezet) původní (vlevo) a „válečná“ z roku 1916. Zcela dole ekologický Svobodný stát Counani z devadesátých let XX. století.

kolonie, malíř František Kopecký. Ve svém *Celkovém nástinu československého odboje ve Velké Británii* uvedl: „Značná část těch našich hochů, kteří se zapsali do naší legie, když slyšeli, že její nabídka byla do neurčita odložena, začala vstupovati do takzvané „gunánské legie“, kterou tvořil jistý dobrodruh jménem De Brezet, jenž se vydával za plukovníka a prezidenta „Gunanie“ (neznámé republiky v Jižní Americe, kterou prý založil). Varování, aby krajané do této pochybné legie nevstupovali, se jen částečně podařilo, a tak mezi skupinou asi pěti set mužů měl asi 60 Čechů. Uniformu – s odznakem gunánské hvězdy – si musel každý koupiti, a ten, kdo měl peníze a byl ochoten se s nimi loučiti, dostal podle toho šarží. Na svoji legii dělal veřejné sbírky, co bylo vlastně jeho hlavním účelem, a pak ji nabízel různým vládám, avšak žádná ji nechtěla. (Byl by ji snad byl prodal i Němcům, kdyby to bývalo bylo možné.) Po několika týdnech byl tento záhadný plukovník zatčen a vypovězen, čímž tato jeho legie skončila. Naši krajané, kteří do ní vstoupili, jsou takto „demobilizováni“ a nemajíce žádné vyhlídky, že by je Anglie v brzké době do svých služeb přijala, rozhodli se jíti na francouzský konzulát a nabídnouti se do francouzské Cizinecké legie. Byli přijmuti a dostali cestovné až do Bayonne v jižní Francii. Jejich odjezdem byla naše legie v Anglii ochuzena právě o ty nejodhodlanější mladíky, na které se mohlo se vši určitostí počítati, že by hned vstoupili v případě, že by Anglie našich služeb někdy přijala. Nicméně čítali jsme je vždy jako naše londýnské legionáře a oni též v stejném smyslu se na naši kolonii obraceli.“

Ona záhadná „Gunanie“ měla ovšem tehdy kupodivu za sebou již poměrně bohatou historii, která překvapivě pokračuje až do nedávné doby. V roce 1886 se francouzský novinář Jules Gros prohlásil prezidentem Republiky nezávislé Guayany (La République indépendante de Guyane). Území nového státu bylo na jihu ohraničeno tokem Amazonky, na západě tokem řeky Branco, na severozápadě hranicemi Argentiny a na severu jižními hranicemi Britské, Holandské a Francouzské Guayany. Podle hlavního města se území nazývalo též republika Counani (v portugalském přepisu Cunani, výslovnost [kunani] – odtud

Kopeckého Gunánská republika). Nutno ovšem říci, že celou jeho plochu pokrýval deštýný prales a hlavní město tvořilo několik chatrčí, utopených v blátě. Cílem „prezidenta“ Grosa bylo získat toto území pro Francii. Vydával vlastní známky, dokonce nechal razit mince i státní vyznamenání. Nicméně hranice mezi Brazílií a Francouzskou Guayanou kodifikoval Uterchtický mír z roku 1713 a Francie proto Grosu nabídku k anexi toto území odmítla. Prezident nikým neuznaného státu se musel vyrovnat s náhlou úplnou samostatností. Od roku 1887 se tak počítá historie tzv. „druhé republiky“, ovšem po roce její existence se Jules Gros musel uchýlit do exilu v Paříži. Republika zanikla jeho smrtí v roce 1891. Ještě v roce 1895 došlo v této oblasti k drobnému francouzsko-brazilemu hraničnímu sporu, ale v roce 1900 definitivně rozhodla švýcarská arbitráž, že území patří Brazílii.

Nosnou myšlenku však v roce 1904 oprášil dobrodruh a veterán búrské války na straně Búrů Alphonse Brezet. V Paříži svolal tiskovou konferenci, na které informoval o vytvoření Svobodného státu Counani (État libre de Counani). Vydal „Červenou knihu“, ve které podrobně popsal historii, nároky a možnosti neexistujícího státu a úspěšně se mu dařilo mystifikovat evropskou i světovou veřejnost. Také vydával vlastní známky a razil vyznamenání. V Paříži otevřel své „diplomatické zastoupení“, a záhy další v Londýně, Římě, Berlíně a Madridu. V roce 1904 se u něj dokonce informovaly vlády Ruska a Japonska,

ARMY IN FRANCE!

Tiny Neighbor of Brazil, Led By President, Now With Allies

THE FLAG OF COUNANI.

WASHINGTON, D. C., Jan. 29. —An American republic has declared war on Germany:

Its president and its army are fighting in France!

This astounding information has just been received in Washington, although the declaration of war was issued in September, 1914, and many of the republic's soldiers are already dead on the field of battle.

Counani; Ever Hear of It?
The republic is Counani, and it is a real republic, on the border between Brazil and the French section of Guiana, about 15 miles back from the sea.

Its independence dates from 1886, when title to the country was officially relinquished by the republic of Brazil.

The Counanians then expected to be annexed to French Guiana, but France wouldn't annex them, so they elected a president—and Counani has been independent ever since.

Sends Army of 300.
The present president is Adolph Bresset Beaufort, a French colonel banished to Guiana many years ago for a political crime. When war broke out, Beaufort announced he was going back to fight for France.

"We'll go, too," said the Counanian army.

And they did.
"Twas a motley army of 300 that sallied for France under the blood-red flag with the great silver star—emblem of Counani. But they participated with honor in the famous charge of the foreign legion at Bois Sabot.

Článek o nasazení „kunánských“ vojáků na západní frontě v novinách *The Tacoma Times* z 29. ledna 1916

WATER FAMINE THREATENED

The Tacoma Times

THE ONLY INDEPENDENT NEWSPAPER IN TACOMA.

25c a Month Home Edition

VOL. XIII, NO. 35. TACOMA, WASH., SATURDAY, JANUARY 29, 1916.

SOUTH AMERICAN REPUBLIC AT WAR WITH GERMANY

WEATHER
Tacoma: Generally fair tonight and Sunday, continued cold.
Washington: Same.

The von Tirpitz "starve England" submarine policy was started one year ago today with the sinking of three British merchant vessels in the Irish sea.

Záhlaví novin
The Tacoma Times
z 29. ledna 1916

tehdy stojící proti sobě ve válce, zda-li by známé kunánské loděnice mohly postavit pro tyto země několik válečných lodí... Do roku 1911 se ovšem výtěžný potenciál neexistujícího státu vyčerpal a Brezet se odstěhoval do Londýna. Začal také používat pseudonym Adolphe Brezet de Beaufort. S vypuknutím první světové války však – jak již víme – své podvodné podnikání oživil a po jeho ztroskotání na zásah britských úřadů odjel patrně do USA. Ještě v roce 1916 vyšel v novinách The Tacoma Times „jediných nezávislých novinách v Tacomě ve státě Washington“ jak hrdě hlásal jejich podtitul, článek *Jihoamerická republika ve válce z Německem*. „Současný prezident Adolph Bresset Beaufort“, jak stálo v článku z 29. ledna 1916, barvitě líčil, jak pod jeho vedením a pod rozvinutou krvavě rudou vlajkou s kunánskou hvězdou odešlo na 300 kunánských vojáků v září 1914 bojovat do Francie, kde od té doby již většina hrdinně padla. Stačili se ale mezitím pokrýt slávou při útoku Cizinecké legie na „Bois de Sabot“. Poté stopy po Alphonsi Brezetovi mizí. A aby zmatení bylo více, nazývají někteří publicisté jako „druhou republiku Counani“ teprve Brezetův Svobodný stát Counani. Od roku 1943 se východní část území, nárokováného prezidenty Nezávislé Guayany, stalo brazilským federálním územím Amapá, povýšeného v rámci Brazíle na stát v roce 1988.

Potřetí myšlenku Nezávislé Guayany vzkřísili v devadesátých letech dvacátého století enviromentální aktivisté, bojující proti brazilské vládě a společně s místními indiánskými kmeny a nedotčeného pralesa. „Exilový ústavní výbor Svobodného státu Counani“ (Constitutional Executive in Exile of the Free State of the Counani) ovšem, jak jeho název napovídá, působil v pařížském exilu.

Kromě filatelistických unikátů tak po efemérní existenci Nezávislé Guayany zůstal i její dvojí zásah do prvního

Avers medaile „Organizátorů republiky“ se „státním znakem“ Nezávislé Guayany dává pravděpodobnou představu, jak asi mohl vypadat odznak „kunánské hvězdy“ na čepicích příslušníků kunánské legie

Counani! Ever Hear of It?

Tato mapa Adolphe Brezeta jistě nepotěšila. Američtí novináři z redakce The Tacoma Times si lokalizaci Republiky COUNANI „mezi brazilskou hranicí a hranicí Francouzské Guayany“ vyložili po svém: z původního ambiciózního Grosova nároku se stala pouhá tečka na mapě a území „Nezávislé Guayany“ dokonce nese zajisté potupný popis „Brazíl“.

československého odboje. První přímý, když nechtíc posílila československou Rotu Nazdar dobrovolníky z Londýna v roce 1914. A druhý nepřímý. Existence dobrodruha Brezeta nezůstala úřadům států Dohody i států neutrálních utajena. Nepochybně tak ztížila postavení čs. exilové reprezentace, neboť posilovala nedůvěru k jinak legitimním osvobozeneckým hnutím malých národů, o kterých do té doby téměř nikdo nic neslyšel. ■

Českoslovenští dobrovolníci „Kunánské legie“ ve Velké Británii v roce 1914. Stejnokroje jsou britské, ovšem nezvyklé je užití podbradníku čepice. Na rukávech je patrné hodnostní označení ve formě našitých proužků o různém počtu a úhlu vůči ose rukávu. Na čepici a nárameníčích jsou u některých mužů patrné malé odznaky či „pecky“, bohužel na fotografii zcela neidentifikovatelné.

Na gymnáziu v Šumperku proběhla výstava o československých legiích

text br. Erik Štrégl
foto Tomáš Hlavsa

Během měsíce února mohli studenti a učitelé šumberského gymnázia v prostorách školy shlédnout jednu z putovních výstav Československé obce legionářské o československých legiích.

Ta je provedla událostmi, které se vztahují k jejich vzniku a formování v roce 1914 a působení během první světové války. Nechybí zde však ani anabáze ruských legionářů završená rokem 1920, politický odboj nebo boje o hranice nově vzniklé republiky na Těšínsku a Slovensku. Studenti měli k dispozici i pracovní listy, které v závěru prověřily jejich pozornost během celé prohlídky. Věříme, že výstava studenty zaujala a pomůže jim rozšířit znalosti a povědomí o československých legiích. ■

Putovní výstavy projektu LEGIE 100

V současné době má Československá obec legionářská, v rámci projektu Legie 100, k dispozici na sedmáct putovních výstav, jejichž zápůjčka je bezplatná. Z velké většiny se výstavy zabírají problematikou československých legií. K zapůjčení jsou rozsáhlé výstavy, které shrnují celou legionářskou historii, včetně domácího odboje, ale v nabídce nechybí ani výstavy menšího rozsahu, které se věnují samostatně ruským, francouzským a italským legiím. Od letošního roku disponujeme například výstavou, která je věnována českým dobrovolcům v srbském vojsku. Zájemci si mohou

zapůjčit i takové výstavy, které jsou zaměřeny na druhou světovou válku. Nejrozsáhlejší jsou Československé jednotky v SSSR 1941–1945, dále nabízíme například Československé legie v Polsku 1939, Obranu národa a jednu zcela novou nesoucí název Operace Silver A, jež se zabývá historií tohoto výsadku z Velké Británie. V současné době obíhá po České republice řada našich putovních výstav, které můžete shlédnout.

Bližší informace získáte na stránkách <http://legie100.com/> v kolonce Výstavy, nebo na emailu stregl@csol.cz, či telefonním čísle 777 358 569.

SILVER A

v paměti tří generací

text ses. Eva Armeanová
předsedkyně Jednoty ČsOL v Kladně
foto br. Stanislav Pítr

V letošním roce si budeme připomínat 75. výročí vojenské operace ANTHROPOID. Českoslovenští parašutisté Jan Kubiš a Josef Gabčík byli vysazeni na území protektorátu z britského letounu Halifax v noci z 28. na 29. prosince 1941. Vyslání byli z Anglie na základě rozhodnutí československé exilové vlády v Londýně. Jejich úkolem bylo zlikvidovat zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha, třetího muže nacistické říše.

Delegace ČsOL u Památníku Zámeček, zleva br. Viktor Šinkovec, členové chrudimské jednoty br. Jiří Mergl, ses. Alena Mergl Kučerová a člen Předsednictva RV ČsOL br. František Bobek

Dne 10. ledna 2017 se konalo deváté setkání věnované výsadku SILVER A, pardubickému odboji a tragédii v Ležákách s názvem SILVER A v paměti tří generací, konané pod záštitou ministra kultury Daniela Hermana a hejtmana Pardubického kraje Martina Netolického.

Vzpomínkové setkání začalo tradičně položením věnců a kytic na popravišti pardubického Zámečku. Toto nacistické popraviště se nachází na východním okraji Pardubic, zavražděno zde bylo 194 českých vlastenců, mezi nimi byli občané vyhlazené obce Ležáky a také ti, kteří pomohli výsadku SILVER A. Za ČsOL Kladno položila věnec předsedkyně Eva Armeanová, za ČsOL Pardubice delegace v čele se Sylvou Tůmovou, za Lidice starostka obce Veronika Kellerová a Pavel Horešovský za ČSBS Lidice. Po skončení pietního aktu byla minutou ticha uctěna památka popravených. Následovalo vystoupení místopředsedkyně Senátu PČR Miluše Horské a primátora města Pardubic Martina Charváta. Zazněla slova o významu této vzpomínky a bylo vyzdvihnuto hrdinství parašutistů a členů domácího odboje.

Účastníci piety u Památníku na místě popraviště

Pietní akt byl ukončen státní hymnou a účastníci se přesunuli do hotelu Zlatá Štika, kde pokračoval další program.

Po přivítání hostů následovalo hudební vystoupení žesťového kvintetu Ústřední hudby AČR. Hejtman Pardubického kraje Martin Netolický vyslovil přání, aby se našly finanční prostředky na opravu Larischovy vily, tedy pardubického Zámečku, kte-

rý patří Československé obci legionářské. Cílem je vybudovat v důstojných prostorách muzeum heydrichiády. Na jeho slova navázal historik Jiří Kotyk, místopředseda Spolku Zámeček, poděkoval Františku Bobkovi, velmi si váží spolupráce s ČsOL. V loňském roce se konaly Dny otevřených dveří, které byly celkem úspěšné. Generální rekonstrukce si vyžádá finanční náklady, proto vyzval případné sponzory o podporu.

Velitel Posádkového velitelství Praha plk. gšt. Milan Virt připomněl blížící se 100. výročí vzniku republiky a představil publikaci s názvem Historie a současnost čestné stráže Armády České republiky. Ukázkou z knihy Ležáky a odboj ve východních Čechách procitěně přednesl herec Josef Somr.

Závěrečné vystoupení patřilo 98letému válečnému veteránovi Josefu Holcovi, který pozdravil všechny přítomné a zdůraznil, že i když se narodil v Polsku (později území Ukrajiny) cítí se být Čechem, což několikrát hrdě zdůraznil. Před skončením setkání si přítomní prohlédli výstavu s názvem Populační politika v Protektorátu.

Vážíme si možnosti uctít památku těch, kteří za naši svobodu neváhali obětovat to nejcennější, svůj život. Jsme rádi, že se přátelsky setkáváme s ostatními účastníky. Poděkování patří pracovníkům Památníku Lidice i všem ostatním, kteří se na přípravě setkání podíleli.

(kráceno) ■

Válečný veterán pplk. v. v. Josef Holec v srdečném rozhovoru s členkou Předsednictva RV ČsOL ses. Evou Armeanovou

Ocenění pro pracovníky Generálního štábu AČR

text br. Jaroslav Syrový
foto Armáda ČR

Dne 8. prosince 2016 předali místopředsedové ČsOL br. brig. gen. v. v. Emil Boček a br. plk. v. v. Václav Kuchynka spolu s řídícím tajemníkem ČsOL br. Milanem Mojžíšem paní plk. Janě Růžičkové a panu Bronislavu Choreňovi Pamětní medaili ČsOL III. stupně za dlouholetou spolupráci. Přítomen byl náčelník Generálního štábu AČR pan arm. gen. Josef Bečvář.

V ŽAMBERKU si připomněli paraskupinu BARIUM

text a foto ses. Marcela Volfová

V sobotu 14. ledna 2017 se v osadě Polsko v Žamberku uskutečnila vzpomínka na příslušníky výsadku Barium a jejich spolupracovníky v rámci 72. výročí tragického konce této paraskupiny. Pietního aktu se již tradičně zúčastnilo velké množství zájmových sdružení a spolků, vzácných hostů a veřejnosti. Letos společně s členy několika klubů vojenské historie, sdružujících se pod názvem Benešovi muži, a Československé obce legionářské stála čestnou stáž i jednotka AČR z Krajského vojenského velitelství Pardubice.

Na začátku pietního aktu pozdravil přítomné moderátor Martin Mimra, po kterém krátce promluvil starosta Žamberka pan Jiří Dytrt. Poté se slova ujal badatel a člen spolku Rota Nazdar Vladislav Severin, který přítomným připomněl osud členů operace Barium – npor. Josefa Šandery, čet. Tomáše Býčka a radisty čet. asp. Josefa Žižky. Poté již následovalo položení květin u pamětní desky na domě rodiny Žabkových, která parashutisty ukrývala. Na závěr pietního shromáždění zazněly hymny Slovenské a České republiky a čestná jednotka Krajského vojenského velitelství Pardubice AČR vypálila salvu.

Symbol holocaustu, koncentrační tábor Auschwitz-Osvětim

ses. Eva Armeanová
předsedkyně Jednoty ČsOL v Kladně

Dne 27. ledna 1945 Rudá armáda osvobodila koncentrační tábor Osvětim. Tento den je označen v kalendáři jako významný den, Den památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti. Od roku 2006 si civilizovaný svět připomíná toto datum také jako odmítnutí popírání holocaustu jako historické události a zdůraznění základních příčin, které k němu vedly.

Členové Jednoty ČsOL v Kladně a ČSBS Kladno a Slaný navštívili koncentrační tábor Osvětim 25. října 2016, byla to naše druhá návštěva tohoto smutného místa, kde trpělo a zahynulo tolik nevinných lidí. Měli jsme zajištěnou komentovanou prohlídku ve slovenském jazyce. S hlubokou pokorou jsme prošli branou s nápisem „ARBEIT MACHT FREI“ – práce osvobozuje. Myslíme na tisíce vězňů, kteří denně procházeli touto branou, čekaly je hodiny dřiny, vyčerpání, neustálý řev esesáků, štěkot psů a všudypřítomná smrt. Poslouchali jsme vyprávění o nesmírném utrpení vězňů, až se nám draly slzy do očí. Prohlédli jsme si český blok, který je věnován památce českých občanů. Postála jsem u panelu, který je věnován roudnickým studentům, kteří byli zatčeni v souvislosti s atentátem na Heydricha, uvěznění byli nejprve v Terezíně a část z nich později převezena do Osvětimi. Mezi nimi jediná dívka, septimánka roudnického gymnázia Sylva Rajtrová, mladší sestra mojí maminky. Umučena byla 1. března 1943 v Osvětimi-Březince. Památku našich občanů, kteří zde našli smrt, jsme uctili položením věnce a zapálením svíčky. Vzpomněli jsme na kladenského sokola a legionáře Františka Kleineru, na Jaroslava Kejře, dědečka členky ČsOL Kladno Vlasty Kylichové a na řadu dalších kladenských občanů, kteří zde našli smrt.

Auschwitz – Birkenau, Osvětim – Březinka, tato slova stále budí nejenom nepříjemné mrazení, ale při návštěvě je cítit utrpení, ztráta lidské důstojnosti. Tento koncentrační tábor byl vybudován tak, aby v nejkratším čase zahynulo co nejvíce lidí. Dne 9. března 1944 byli v Osvětimi zavražděni českoslovenští občané. Byla to největší hromadná vražda našich občanů v dějinách druhé světové války. Přijeli jsme, abychom se poklonili památce všech umučených, spálených a popravených.

Kladno nezapomíná na oběti holocaustu. Ve dnech od 2. února do 31. března 2017 připravilo Statutární město Kladno spolu s Historickou skupinou Osvětim a Památkem Terezín výstavu s názvem Místa utrpení, smrti a hrdinství věnovanou vězňům z českých zemí v nacistických koncentračních táborech. Dne 26. února 2017 v bývalé synagoze, nyní Husově sboru Církve československé husitské v Kladně byly připomenuty transporty „Y“ a „Z“ vypravené z Kladna ve dnech 22. a 26. února 1942 do Terezína. Přečtena byla jména všech 1 502 osob, které se nedožily konce války. Připomenuto bylo 75. výročí vypravení kladenských transportů do Terezína. Členové Jednoty ČsOL v Kladně nikdy nezapomenou a budou ctít odkaz všech, kteří zemřeli v důsledku zrádné nacistické ideologie. **(kráceno)** ■

Ocenění generálního ředitele Budějovického Budvaru

br. Jaroslav Syrový

Místopředsedové ČsOL br. grig. gen. v. v. Emil Boček, br. plk. v. v. Václav Kuchynka, řídící tajemník ČsOL br. Milan Mojžíš a br. Jaroslav Syrový navštívili dne 15. prosince 2016 Budějovický Budvar, n. p., v Českých Budějovicích a předali generálnímu řediteli národního podniku panu Jiřímu Bočkovi Pamětní medaili II. stupně za dlouholetou spolupráci s ČsOL. ■

Po stopách T. G. Masaryka v Jihlave a Polnej

Br. Ferdinand Vrábel
Jednota ČsOL v Českém Brodě

K 80. výročí úmrtia zakladateľa Československej republiky a jej prvého prezidenta Tomáša Garrigue Masaryka a k blížiacemu sa 100. výročí vzniku ČSR sa už konajú a pripravujú rôzne podujatia – prednášky, výstavy, koncerty atď. Vo štvrtok 16. februára 2016 som mal možnosť v Malovanom sále Múzeu Vysočiny v Jihlave zúčastniť sa na výnimočnej akcii „Hudba v myšlenkách Masarykových“. Išlo o pásmo slova a hudby, ktoré si pripravili a interpretovali umelci z neďalekého Havlíčkovho Brodu – Jitka Baštová a Jindřich Macek (akordeón a lutna). V približne hodinovom programe odzneli skladby českých a slovenských autorov od 19. storočia až do súčasnosti a pásmo hovoreného slova, ktoré priblížilo jednak životné osudy Prezidenta – Osloboditeľa a jednak aj citáty z jeho diel. Vo výbere sú diela klasickej hudby (Antonín Dvořák, Leoš Janáček, Bohuslav Martinů) a aj diela súčasné – P. Zagara, J. Macka, V. Trojana a J. Hartika.

Pásmo je cielene pripravené k spomenutým výročiam a po premiére v Jihlave si iste získa popularitu v rámci ďalších predstavení v Českej aj Slovenskej republike.

14. septembra 2017 uplynie 80 rokov od onoho „kalného rána“, ktorým sa na zámku v Lánoch uzavrel život T. G. Masaryka. Podujatie pripomína život a dielo T. G. Masaryka, jednej z najvýznamnejších postáv českých aj slovenských dejín, ktorého odkaz je aj dnes symbolom ideálov slobody a demokracie, súladu slov a činov. Na ideovom základe Československej republiky, ktorú spolu vytvárali pod vedením T. G. Masaryka, M. R. Štefánika a E. Beneša československí legionári, spočíva aj dnešná štátnosť Českej republiky a Slovenskej republiky.

Treba oceniť citlivý výber hudobných skladieb a aj výstižný slovný komentár, ktorý v kultivovanom podaní oboch interpretov bez zbytočného páťosu, priblížil najvýznamnejšie medzníky v živote T. G. Masaryka a na citátoch z jeho diel divákovi názorne dokumentoval jeho myšlienky, život a dielo. Pásmo má nepochybne veľkú nádej stať sa v rámci osláv 100. výročia vzniku Československej republiky jedným zo zaujímavých programov, ktoré vhodne spája slovo s hudobným sprievodom.

V rámci uvedenej akcie som ako doplnkový program nemohol vynechať návštevu neďalekej Polnej. Keďže miestne múzeá boli zavreté, vyhľadal som si aspoň niektoré zaujímavé budovy v meste a aj symbolický a skutočný hrob Anežky Hružovej, obete polskej vraždy v roku 1899, ktorá sa tak významne zapísala do vtedajšej spoločenskej atmosféry nielen v kraji, kde sa odohrala, ale v celých Čechách a aj Rakúsko-uhorskej monarchii. Zatiaľ čo na Leopolda Hilsnera – domnelého páchatela vraždy, ale skôr obete justičného omylu – je v meste spomienka aspoň v „Reštaurácii a penzióne u Hilsnera“, mesto na iného významného aktéra vtedajších udalostí – T. G. Masaryka, vďaka ktorému pozná mestečko Polnú celý svet, zabudlo. V Polnej by ste totiž márne hľadali nejakú Masarykovu ulicu, námestie, bustu alebo tabuľu... Márne by ste aj v spomenutom penzióne hľadali typické jedlá židovskej kuchyne, napríklad kreplach, cícerové placky, šólet alebo sladké Hámanove uši. Môžete si tam vybrať len rôzne pizze a nápoje. ■

KONFERENCE

Společnosti Ludvíka Svobody

text ses. Eva Armeanová
foto br. Stanislav Pítr

Předseda
Společnosti
Ludvíka Svobody
Ing. Ludvík Engel

Ve středu 1. března 2017 se ve zcela zaplněném Konferenčním sále Domu armády Praha konala již 9. konference Společnosti Ludvíka Svobody, téma Buzuluk, Sokolovo, Zborov. Po nástupu čestné stráže, zaznění slovenské a české státní hymny, konferenci zahájil předseda SLS Ing. Ludvík Engel. Přivítal hosty, válečné veterány, pozůstalé, zejména paní Zoe Klusákovou-Svobodovou, členy ČSBS, ČsOL a volyňské Čechy. Jako první vystoupil s příspěvkem Odras Zborova ve II. odboji PaedDr. Jindřich Marek z VHÚ Praha. Připomněl symbol Zborova a 3 500 vojáků, kteří se v boji vyznamenali. Bitvy se zúčastnily také dvě významné osobnosti odboje za druhé světové války Ludvík Svoboda a Karel Klapálek. Věnoval se i dalším významným představitelům odboje.

O 75. výročí vzniku 1. jednotky československého vojska v SSSR pohovořil slovenský historik PhDr. Jozef Bystrický z VHÚ Bratislava. PhDr. Miroslava Poláková z Gymnázia

Paní Zoe Klusáková-Svobodová a válečný veterán npor. Vladimír Winter

Řídicí tajemník ČsOL br. Milan Mojžíš

Uherského Hradiště nás seznámila s osobností ruského legionáře Aloise Zálešáka, který za druhé světové války pochopil, že je potřeba zapojit se do odboje. Převedel z Holubyho chaty na Velké Javořině na 3 000 lidí. Jak to bylo u Sokolova, objasnil řídicí tajemník ČsOL Ing. Milan Mojžíš. Vysvětlil některé nesprávné a nepravdivé informace o bitvě u Sokolova a poskytl důkazy, že německé tanky u Sokolova byly.

Na konferenci zazněla výzva, že by měl vyjít sborník vzpomínek pamětníků na Ludvíka Svobodu a jiné osobnosti a že by bylo dobré, kdyby vyšel do příští konference. Po přestávce program pokračoval, o významu Zborova hovořila Mgr. Dagmar Martínková. Přítomným ukázala původní společný hrob padlých na hřbitově v Cecové, dnes Kalinivka. V roce 1927 zde byla vybudována mohyla. Zborov představoval a představuje i nyní osobní hrdinství. Svět se tehdy dozvěděl, že existuje armáda, která bojuje za vlastní stát. Pomohlo to T. G. Masarykovi a E. Benešovi v úsilí o vytvoření samostatného Československa. Kerenský po bitvě rozhodl, že zajatci mohou vstupovat do armády. V loňském roce bylo rozhodnuto o rekonstrukci mohyly, která bude svědkem letošních oslav 100. výročí slavné bitvy u Zborova. ■

PREZENTÁCIA VÝSTAVY „Roky bojov, obetí a nádejí 1914–1920“

br. Ferdinand Vrábek
Jednota ČsOL v Českém Brodě

Na Gymnáziu armádneho generála Ludvíka Svobodu v Humennom sa 2. februára 2017 začala prezentácia spoločnej výstavy Nadácie Milana Rastislava Štefánika a Ústavu politických vied SAV v Bratislave „Roky bojov, obetí a nádejí 1914–1920“. Výstava je jedným zo slovenských príspevkov do programu „Legie 100“ na základe Memoranda uzavretého medzi Československou obcou legionárskou v Prahe a Nadáciou Milana Rastislava v Bratislave.

Výstava sa stretla doteraz všade, kde bola inštalovaná, s veľkým ohlasom – napríklad Košariská, Brezová pod Bradlom, Myjava, Univerzitná knižnica v Bratislave, Vedecká knižnica v Banskej Bystrici, Oravská knižnica v Dolnom Kubíne atď. Pri vernisáži výstavy sa konajú vždy aj prednášky a diskusie k uvedenej problematike a výstava je tak vhodným doplnkom a dobrou názornou pomôckou pre vyučovanie vlastivedy a dejepisu. Rovnako je to dobrý prostriedok aj pre oboznamovanie širšej verejnosti s podielom Slovákov v prvom odboji a zoznamuje aj

s významnými Slovákami v čs. légiách, ktorých vojenským organizátorom bol Milan Rastislav Štefánik. Výstava sa koná pod záštitou predsedu slovenskej vlády, pána Roberta Fica a pri jej príprave spojili svoje sily viaceré orgány a inštitúcie. Výstavu finančne podporilo ministerstvo obrany SR a aj súkromní sponzori. K výstave je spracovaná aj brožúra a zvukový nosič, kde komentár nahovoril veľmi príťažlivým spôsobom uznávaný slovenský herec František Kovár. V prvom polroku 2017 bude výstava kolovať po stredných školách Prešovského kraja a jej predstavenie na východnom Slovensku tento rok uzavrie vernisáž vo Vedeckej knižnici v Košiciach v júni 2017.

Československá a slovenská štátnosť prešla rôznymi peripetiami, ale ako červená niť sa jej dejinami vinie pokrokový odkaz našich predkov a nadväzovanie na všeludsky platné a uznávané hodnoty – vlastenectvo, sloboda, humanizmus a demokracia. Na vernisáži výstavy sa zúčastnili Ing. Pavel Šesták, správca Nadácie MRŠ a PhDr. Ferdinand Vrábek za ČsOL, Jednota Český Brod a Ústav politických vied SAV v Bratislave.

Po Humennom sa výstava presunula do Vranova nad Topľou, kde sa uskutočnila vernisáž 21. februára 2017 v budove Gymnázia a Obchodnej akadémie na ulici Dr. Cyrila Daxnera. V rámci vernisáže sa k študentom prihovorili pani riaditeľka gymnázia PhDr. Zuzana Dragulová, Ph.D. a zástupcovia mesta. Úvodné slovo o výstave mal zástupca oboch autorských organizácií PhDr. Ferdinand Vrábek, ktorý v závere odpovedal aj na otázky študentov. O výstave priniesla zvukovú reportáž rozhlasová stanica RTVS Regina-východ, 22. februára 2017. Zvuk sa dá prehrať z rozhlasového archívu. ■

Den s T. G. M. v LÁNECH ses. Eva Armeanová

Již tradičně je z Kladna k výročí narozenin T. G. Masaryka vypraven autobus a první zastávka je na lánském hřbitově. V sobotu 4. března 2017 zde členové kladenské jednoty uctili památku prvního československého prezidenta. Po skončení pietního aktu jsme zazpívali slovenskou a českou hymnu. Poté byli účastníci převezeni před budovu Muzea T. G. M., kde mohli ochutnat jídla, které měl Masaryk a jeho rodina v oblibě. A tak se objednávala bramboračka, halušky, ovocné knedlíky, bábovka atd.

S velkým zájmem jsme si prohlédli Výstavu portrétů a podpisů československých legionářů, která byla připravena ze soukromé sbírky Františka Frolíka. Vernisáž výstavy proběhla 2. března 2017 a koná se u příležitosti 100. výročí bitvy u Zborova a rozhodně stola za shlédnutí. Zaujalo nás mnoho zajímavých fotografií a podpisů např. generála Karla Klapálka a Ludvíka Svobody v legionářské uniformě, účastníků bitvy u Zborova,

ale také Josefa Patejdlu prvního předsedy Československé obce legionářské a řady dalších legionářů, kteří se výrazně zapsali do československé historie. U fotografie Antonína Mikuláše Číly, který bojoval u Zborova jako velitel 7. roty 3. pluku se nám vybavilo vystoupení Mgr. Dagmar Martínkové, která na 9. konferenci Společnosti Ludvíka Svobody připomněla v souvislosti s odkazem bitvy u Zborova osobnost tohoto generála, který se dožil 100 let (6. 1. 1883 – 31. 5. 1883). Pravidelně jezdil do Lán k hrobu Masaryka v generálské uniformě s legionáři rovněž v uniformách, v době, kdy to bylo zakázané. Státní bezpečnost se vždy omezila pouze na fotografování. Naposledy Lány navštívil, když mu bylo 98 let.

Před dalším pietním aktem zazněly oblíbené písně T. G. Masaryka, Teče voda, teče a Ach synku v podání pěveckého souboru Chorus Laneum. Ředitelka Muzea T. G. M. Rakovník Mgr. Magdalena Elznicová-Mikesková přivítala všechny přítomné a vyzdvihla význam Masaryka pro naši republiku a uvedla, že stále dochází ke zkreslování historických souvislostí a dehonestaci našeho prvního prezidenta. Rovněž připomněla osobnost jeho dcery Alice. Nedoceněna zůstává její výrazná podpora humanitárním akcím, byla zakladatelkou a první předsedkyní Československého Červeného kříže. Dům této organizace v Lánech dala zbudovat vlastním nákladem v roce 1928. Dům s číslem popisným 200 je nyní věnován osobnosti Alice Masarykové a historii Červeného kříže.

Následovalo položení věnců a kytic u jezdecké sochy, kterého se rovněž zúčastnil náměstek hejtmanky Středočeského kraje pro oblast kultury a památkové péče Mgr. Daniel Marek a starosta obce Lány Karel Sklenička, kteří vystoupili s krátkým projevem. Čestnou stráž u jezdecké sochy stáli příznivci vojenské historie v dobových uniformách z bunkru lehkého opevnění vz. 37 (Doksy u Kladna, čs. opevnění 1936–1938). Naši členové se nezapomněli poklonit památce padlým v první světové válce, jejichž pomník zaujímá důstojné místo naproti zámecké bráně. Hrdě se hlásíme k odkazu našeho prvního prezidenta a vážíme si hrdinství a odvahy našich legionářských bratří. **(kráceno) ■**

BATTLEFIELD

Jana Kubiše

a

Josefa Gabčíka

POCTA STATEČNÝM Z RESSLÖVY ULICE

(Operace Anthropoid a boj parašutistů v kostele Sv. Cyrila a Metoděje)

Adolf Opálka

Jan Hrubý

Jaroslav Švarc

Josef Valčík

Josef Bublík

Jaroslav Šperl

Jaroslav Kotásek

Mikuláš Končický

Heliodor Píka

Ludvík Svoboda

Čestmír Šíkola

Bohumil Menšík

Jiří Potůček

Jaroslav Klemeš

Tomáš Sedláček

Václav Morávek

Josef Otisk

Rudolf Krzák

Celostátní branný závod pro žáky druhého stupně základních škol a ekvivalentu víceletých gymnasií. Krajská kola se pořádají na počet vyobrazovaných hrdinů, celostátní finále o Pohár Ministra obrany ČR proběhne v Olomouci dne 14. června 2017. Do finále postupují první dvě družstva z každého krajského kola. Závody jsou připravovány v duchu vojenského výcviku našich vojáků během 2. světové války. Každého závodu se v rámci doprovodných programů zúčastní příslušníci klubů vojenské historie v dobových uniformách, vybraných pak příslušníci Armády ČR. Soutěží se o pohár vyrobený světoznámou firmou Egermann.

Branný závod pro základní školy

Celostátní finále soutěže BATTLEFIELD

o Pohár Ministra obrany ČR Olomouc, 14. června 2017

Krajská kola soutěže květen + červen 2017

Praha

Battlefield Čestmíra Šikoly

(Operace Clay)

Battlefield Bohumila Menšíka

(Operace Destroyer)

Brno

Battlefield Tomáše Sedláčka

(Osobnosti Československého odboje)

Battlefield Václava Morávka

(Tři králové)

Pardubice

Battlefield Jaroslava Šperla

(Operace Carbon)

Battlefield Jaroslava Kotáska

(Operace Spelter)

Harrachov

Battlefield Jiřího Potůčka

(Operace Silver A)

Battlefield Jaroslava Klemeše

(Operace Platinum-Pewter)

Ostrava

Battlefield Josefa Otiska

(Operace Wolfram)

Battlefield Mikuláše Končického

(1. čs. samostatná tanková brigáda)

Olomouc

Battlefield Heliodora Píky

(Osobnosti Československého odboje)

Battlefield Ludvíka Svobody

(1. československý armádní sbor)

X. společenský večer v KROMĚŘÍŽI

text br. Pavel Sloboda
foto Otomar Jiroušek

JEDNOTA ČsOL V KROMĚŘÍŽI

Plesová sezóna 2017 ve Zlínském kraji pomalu končí. Dámské róby a pánské fraky se ukládají ve skříních ke spánku a vzpomínají, jaké to letos bylo. Zavzpomínejme také na malý kousek tohoto každoročního období, na X. společenský večer – Setkání válečných veteránů Moravských krajů s veřejností a prezentace ozbrojených sil ve Zlínském kraji. Dne 3. února 2017 v podvečerních hodinách se prostranství před historickým sálem Psychiatrické léčebny začala plnit auty a skupinkami lidí, svátečně oblečených a naladěných. Spěchali směrem ke vstupu do budovy, kde je očekával špalír Ostrostřelců. Průchodem mezi nimi se hosté dostali do nádherného sálu Psychiatrické léčebny Kroměříž. Byl postaven v působivém dobovém secesním

Člen Předsednictva RV ČsOL a předseda kroměřížské jednoty předává květiny paní Novákové

Hosté slavnostního setkání s paní Martou Novákovou v popředi

stylu podle projektu významného moravského architekta Huberta Gessnera. A moravský duch dýchal na účastníky večera prostřednictvím dvou moravských orlic vyobrazených v nadměrných velikostech na stěnách sálu.

Večer zahájil předseda Jednoty ČsOL v Kroměříži (donaedávna Zlínský kraj) br. Ladislav Paleček a předseda SVV Zlínský kraj pan Milan Antoš. Oba co nejsrdčněji přivítali válečné veterány, bývalé a současné vojáky z povolání s jejich rodinnými příslušníky a další hosty. Srdečně pozdravili a kytici předali přítomné ppor. v.v. Martě Novákové, která za druhé světové války podporovala partyzány. Všechny

čekal velmi příjemný večer plný dobré muziky, vystupujících v programu a bohaté tomboly. A kdo se staral o zábavu? Hudební skupina Milénium, silák „Želent Zekon“, vystoupení „Pole dance“ a ukázky Standardních tanců provedené předním párem „KST Swing“. Zlatým hřebem programu bylo vystoupení Železného Zekona. Silácké kousky, které braly dech přítomným dámám, prokládal vzpomínkami na své vystoupení po boku Heleny Růžičkové a umělců z brněnských divadel. Pánskému osazenstvu se zase velmi líbilo vystoupení akrobatické tanečnice na tyči. Po každém vystoupení se všichni sešli na tanečním parketu, kde někteří, hlavně již v ranních hodinách, překvapovali svými velmi odvážnými tanečními figurami. Sejdeme se příští rok zase? Tato otázka zněla nahlas i v myšlenkách odcházejících, kteří se výborně bavili a hodně utužili svůj vztah k bývalým spolubojovníkům i k odkazu válečných veteránů a legionářů. Záleží to na mnoha okolnostech, hlavně v nasazení těch několika pracovitých, bez jejich píle a víry, by se uspořádat tyto akce nepodařilo. Jménem vás všech jim moc děkuji. ■

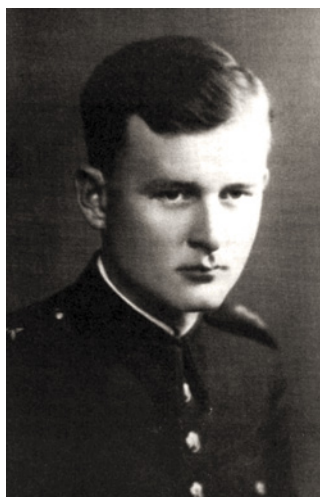
Město PŘÍBOR si připomnělo hrdinu

br. Ladislav Jerguš

JEDNOTA ČsOL V NOVÉM JIČÍNĚ

Na Stojanově ulici č. 388 v Příboře je pamětní deska, která připomíná člověka, který se zde narodil. Právě v den 100. výročí si město osobnost Jaroslava Lohrera, který se zde 4. ledna 1917 narodil, připomnělo.

Jaroslav Lohrer maturoval v roce 1935 na Reálném gymnáziu v Místku a o tři roky později byl vyřazen ve Vojenské akademii v Hranicích jako poručík. Po okupaci v roce 1939 absolvoval anabázi přes Polsko a ústup až po internaci v Sovětském Svazu. Po vyhlášení amnestie pro čs. občany (8. ledna 1942) za nelegální překročení hranic, se dostal do Buzuluku, kde 12. února 1942 vznikl 1. čs. polní prapor. Byl tak od počátku jeho

tvoření, pověřen velením 2. roty a povýšen do hodnosti nadporučíka. Prodělal tak s praporem celý výcvik a byl zařazen do prvního bojového nasazení.

První úkol čs. praporu v síle 350 osob bylo bránit vesnici Sokolovo na jednom z hlavních tahů na Charkov. Byl vyzbrojen pouze pěchotními zbraněmi, součástí kterých byly protipancéřové pušky. Velitelem obrany byl pověřen velitel 1. roty npor. Otakar Jaroš, jeho zástupcem, velitel kulometní roty npor. Jaroslav Lom (Lohrer). Příjmení Lom měl z důvodu svého utajení. V tomto boji se ukázal jako rozhodný a odvážný velitel. Po vyřazení z boje obsluhy protipancéřové pušky se jí ujal, zasáhl ještě

dva tanky, ale třetí svými pásy ukončil jeho život. Stalo se tak 8. března 1943. Za své hrdinství a statečnost byl Lom vyznamenán Řádem rudého praporu, po válce prezidentem Benešem oceněn Československým válečným křížem 1939 a v roce 1963 mu byla udělena Sokolovská medaile a povýšen do hodnosti majora.

Na vzpomínkovou slavnost k 100. výročí narození Jaroslava Lohrera-Loma přišlo mnoho občanů, včetně žáků ZŠ, která nese jeho jméno. Starosta města Ing. Bohumil Majer seznámil přítomné s životními osudy tohoto hrdiny. Spolu s místostarostkou Ing. Danou Foriškovou, Ph.D. položili k pamětní desce věnec. Hymnou byla slavnost zakončena. Slavnosti se taktéž účastnila delegace Jednoty ČsOL v Novém Jičíně a OV ČSBS, vedenou tajemníkem br. pplk. Aloisem Petrošem i místní členové Svazu letců ČR.

Dne 18. ledna br. mjr. v. v. Ladislav Jerguš přednáškou a besedou pro žáky devátých tříd ZŠ o npor. Lomovi, přiblížil nejen tuto osobnost, ale i další rodáky, kteří se účastnili bojů ve druhé světové válce, především šest členů RAF. Tím, že škola nese jeho jméno, bude i dalším generacím žáků připomínáno hrdinství těch, kteří se přičinili o naše osvobození od nacismu. ■

Výstava o KYJOVSKÝCH legionářích

br. Jakub Novák
foto poskytl
Hodonínský deník Rovnost

JEDNOTA ČsOL V HODONÍNĚ

Ve dnech od 5. prosince 2016 do 6. ledna 2017 proběhla v prostorách kyjovské Čajovny & Galerie a městského kulturního střediska výstava, zabývající se osudy legionářů pocházejících z Kyjovska.

Oblast okolo této obce uprostřed okresu Hodonín je na účastníky prvního odboje více než bohatá, proto nebylo těžké sehnat materiály, ani konkrétní osoby, kterým by byla věnována zmínka. Krom toho jsem si také zapůjčil doprovodné exponáty od bratrů z KVH Slovácko a Jednoty ČsOL v Hodoníně.

V centru všech mužů, které jsem pro výstavu vybral (bylo jich celkem třináct), byl můj prapraděd Josef Střebovský, ruský legionář a rodák z vesnice Žeravice. Právě ze zpracování jeho osudů v průběhu první světové války a sibiřské anabáze vzešel nápad uspořádat tuto expozici. Mohu říci, že její průběh má očekávání více než naplnil.

Už úvodní vernisáž se těšila, s přihlédnutím ke komornosti výstavy, hojnému zájmu. Dorazilo okolo třiceti lidí – ředitelka místní knihovny, několik potomků Josefa Střebovského (jehož příběhu byla věnována valná část tohoto slavnostního zahájení), ředitel vlkošského Military muzea generála Sergěje Jana Ingra br. Petr Něníčka a mnozí další.

Průběh výstavy v prostorách Městského kulturního střediska Kyjov a Čajovny&Galerie.

Autor výstavy Jakub Novák (vpravo) s rodinou. Druhá zleva v první řadě je vnučka Josefa Střebovského Marie Nováková (roz. Střebovská).

Mimo to se účastnili také zástupci místních médií – Hodonínského deníku Rovnost a Televize Slovácko. Díky nim pak byla celá akce zpopularizována a přišlo si ji prohlédnout přes sto lidí.

Výsledkem pak bylo splnění jednoho z hlavních cílů, který jsem si ohledně výstavy vytyčil. Už další den se na mne totiž začali obracet lidé s tím, abych jim pomohl najít informace o jejich předcích – legionářích.

A právě toho jsem si přál dosáhnout, neboť když se nepokusíme zkoumat a zaznamenat příběhy obyčejných legionářů my teď, později už to nejspíše nebude možné. A ano, naši předkové většinou nebyli Lužové, Vojcechovští nebo Ingrové. Nebyli to možná muži, kteří později zásadně hýbali dějinami Československa, ale byly to právě desetitisíce těchto „obyčejných“ legionářů, kteří byli ochotni riskovat život pro to, v co věřili, a kteří v mrazech Sibíře, alpských průsmycích, či zákopech Francie vybojovali náš svobodný, demokratický stát. ■

Připomínka tragických pochodů smrti v HRADCI NAD MORAVICÍ

ses. Magda Hrstková

JEDNOTA ČSOL V OPAVĚ

První letošní pietní shromáždění, které organizuje opavská jednota ČsOL, připomnělo naší veřejnosti pochod smrti, který se na jednu noc zastavil v Hradci nad Moravicí. Stalo se tak 24. ledna 1945 a po 72 letech se naši členové sešli s představiteli města Hradec, žáky zdejší školy a hradeckými občany, aby vzpomněli na události mrazivého ledna 1945.

V čele delegace Městského úřadu Hradce nad Moravicí stanul starosta Josef Vícha, kterého za organizátory jmenovitě přivítal bratr Alois Fiala. Shromáždění bylo zahájeno u pomníku obětem druhé světové války na místním hřbitově. Nejen bratr Fiala, ale také bratr Václav Zavadil ve svém krátkém vystoupení uvedl okolnosti pochodů smrti, které se měly postarat o likvidaci svědků nacistické zvěle. Uvedl, že na strastiplnou cestu se z koncentračních táborů v Osvětimi, Vadovicích, Treblince či Majdanku vydaly tisíce Rusů, Ukrajinců, Moldavanů, Gruzinců, Francouzů, Srbů i vězňů

dalších národností, kteří byli předtím za nelidských podmínek nasazeni na otrocké práce ve slezské kamenouhelné pánvi. Jejich utrpení se nyní mělo završit pochody vyčerpávacími poslední zbytky sil, pochody, při nichž byli týráni hladem, trpěli krutými mrazy a byli ubíjeni nelítostnými dozorcí. Procházeli umrzlými cestami a na mnohých místech by našli dobrodíní a pomocnou ruku. Také soucitní lidé, kteří se chystali pomoci, ale byli vystaveni perzekucí.

Dne 24. ledna 1945 ubozí trestanci přenocovali ve stodole na tzv. Stránce, šest z nich zde bylo bohužel zastřeleno. Těla mrtvých byla po válce exhumována a uložena na místním hřbitově podobně, jako se to dělo i jinde po trasách pochodů.

Hradecký monument upomínající na oběti druhé světové války byl zbudován nedlouho po jejím ukončení. Iniciátorem se stal František Volný, kovář, který prosadil realizaci pomníku a zasloužil se o odlití pamětní desky v nedalekých Braneckých železárnách. Stodola na Stránce ale dlouho zůstávala mimo okruh zájmu vlastenců. Přesto se u jejích zdí každoročně v den výročí tragické události objevila kytice jako vzpomínka a memento. Válečný veterán bratr Leopold Barták nezapomněl a léta jako soukromá osoba upozorňoval na událost položením kytice. Nakonec dosáhl úspěchu a naše setkání tak mohlo pokračovat právě u stodoly na Stránce, kde byla 24. dubna 2015 péčí Jednoty ČsOL Moravskoslezského kraje umístěna pamětní deska.

Touto cestou chceme poděkovat všem, kteří se zasloužili o památník na hřbitově i pamětní desku na Stránce. Obě místa připomněla nejen účastníkům našeho shromáždění, jak je důležité správně chápat odkaz minulosti, abychom se naučili rozumět současnosti a správně tvořili svou budoucnost. ■

IV. Zimní legionářský marš nás přenesl do roku 1919

text br. Teodor Hybler
foto Kateřina Adamusová

JEDNOTA ČSOL VE FRÝDKU-MÍSTKU

Již čtvrtý ročník Zimního legionářského marše se uskutečnil ve dnech 20. a 21. ledna 2017 u příležitosti 98. výročí sedmidenní války. Trasa pochodu vedla z Návší na Filipku nebo z vlakového nádraží v Bystřici nad Olší.

Vyvrcholení této již tradiční akce proběhlo v sobotu ve 13.00 hodin u Památníku legionářů u obelisku generála Josefa Šnejdárka na hoře Polední v Bystřici nad Olší. Přišlo na 80 účastníků, mnozí z nich v dobových uniformách, příslušníci Aktivních záloh a další, aby uctili památku padlých v bojích o Těšínsko. U Památníku pohovořil ředitel Muzea Těšínska Zbyšek Ondřejka. Připomněl

okolnosti tzv. sedmidenní války, která se uskutečnila v lednu 1919 a její odkaz pro dnešek. Pietní akt zakončila česká a slovenská hymna. ■

Vzpomínka na Tomáše Garrigua Masaryka v DOBROVICI

br. Jakub Mikolášek

JEDNOTA ČsOL V MLADÉ BOLESLAVI

Dne 7. března uplynulo 167 let od narození Tomáše Garrigua Masaryka. Při této příležitosti uspořádali mladoboleslavští legionáři spolu s městem Dobrovice oslavu výročí narození našeho prvního československého prezidenta.

Tato akce má poměrně dlouhou tradici – jak zmínil ve svém projevu starosta Dobrovic pan Mgr. Tomáš Sedláček, u sochy T. G. Masaryka na místním náměstí se pravidelně scházíme již od roku 2003. Stejně tak ve svém projevu přiblížil i pohnuté osudy sochy této bezesporu nejvýznamnější osobnosti našich moderních dějin.

Oslavy byly zahájeny napochodováním stráže státního praporu a historické jednotky ve stejnokrojích ruských, italských a francouzských legionářů. Za nimi k soše T. G. Masaryka nastoupili i zástupci dobrovických baráčníků, hasičů a skautů. Po úvodním slovu pana starosty následovalo kladení květinových darů a projev předsedy Jednoty ČsOL v Mladé Boleslavi br. Tomáše Pilvouska. Oslavy byly doprovázeny několika

vystoupeními dětského pěveckého sboru Plamínek. Na závěr akce byla vystřelena čestná salva v podání družstva legionářů a zazněla československá státní hymna. **(kráceno) ■**

V ORLOVÉ uctili památku padlých legionářů

br. Petr Majer

předseda Jednoty ČsOL ve Frýdku-Místku

JEDNOTA ČsOL V OSTRAVĚ

Vmrazivém čtvrtéčném odpoledni 20. ledna 2017, se u Pomníku padlým za Těšínsko sešlo několik desítek občanů města Orlová, představitelé města, představitelé Muzea Těšínska, děti ze základních škol, členové ČsOL, Čs. obce dělostřelecké, Sokola a klubů vojenské historie, aby uctili památku čs. legionářů, kteří padli v tzv. sedmidenní válce v roce 1919.

Historik Muzea Těšínska PhDr. David Pindur ve svém vystoupení připomněl, že: „Příčinou krátkého ozbrojeného konfliktu byly státoprávní nároky nástupnických států Československa a Polska na historické území Těšínska po rozpadu Rakousko-Uherska.“ Starosta města Orlové následně poukázal na hrdinství čs. legionářů a zdůraznil jejich odkaz pro dnešek.

Hlavním organizátorem pietního aktu byla Jednota ČsOL v Ostravě a Čs. obec dělostřelecká. Ing. Jiří Bilský připomněl, že právě dnešní mladí lidé by si měli uvědomit, že vlast, ve které žijí, není samozřejmostí, že čs. legionáři, kteří zde jsou pochováni, položili život za dnešní hranici naší země a to je třeba stále připomínat.

Připomeňme, že Pomník padlým za Těšínsko, na katolickém hřbitově v Orlové, nese jména obětí z řad čs. vojáků i civilního obyvatelstva, kteří přišli o život v letech 1919–1920 v období československo-polského sporu o Těšínsko. Vedle zakladatele Československého dobrovolnického sboru v Itálii Jana Čapka, který padl v Itálii 17. července 1918 a jehož ostatky byly červenci 1922 exhumovány a převezeny do Orlové, je tak na orlovském hřbitově pochováno celkem 55 mužů, kteří přišli o život v bojích o Těšínsko nebo v době plebiscitních příprav. Z toho bylo 10 mužů z 21. čs. střeleckého pluku a jeden z 22. čs. střeleckého pluku francouzských legií a čtyři z 35. pěšího pluku italských legií. V době plebiscitních příprav byli zavražděni jeden italský a jeden ruský legionář. Vedle vojáků nalezneme na pomníku také jména obětí z řad četnictva i civilního obyvatelstva.

Za zvuků Husitského chorálu účastníci pietního aktu položili k Pomníku věnce a kytice. Poté zazněla česká a slovenská hymna, kterou zaspívali orlovští studenti a přítomní zapálením svíček a minutou ticha uctili památku padlých. **■**

Memoriál AMOSE POKORNÉHO a šachistů v čs. legiích

ses. Zuzana Kuntová

JEDNOTA ČSOL VE VALTICÍCH

V době první světové války byly šachy jednou z věcí, která zaháněla dlouhé chvíle vojákům při čekání např. na nasazení, před pochodem či během něho. Nebylo podstatné, jak vypadaly, důležitá byla radost ze hry a zábava. Velmi oblíbenou součástí se šachy staly při transportech a přepravě čs. legionářů v Rusku. Hráli nejen amatéři, ale i bývalí šachoví velmistři, vojíní či důstojníci. Mezi nejznámější patří Antonín Matěj Číla, Alois Páral, Karel Hromádka, Karel Treybal či Amos Pokorný. Poslední ze zmíněných, plukovník čs. armády, byl šachový velmistr, československý legionář na Sibiři, po návratu zpět do vlasti člen synodní rady Českobratrské církve evangelické a v neposlední řadě vojenský a zemský soudce.

Na počest Amose Pokorného, ale i všech šachistů v čs. legiích, se 11. března 2017 v Kulturním domě v Hlohovci uskutečnil již 4. ročník šachového turnaje, který zorganizovala Jednota ČsOL ve Valticích, Spolek vojenské historie Valtice, z. s., za podpory Nadačního fondu LEGIE 100 a společnosti Fosfa, a. s.

Samotný memoriál má tradici od roku 2012, tehdy se v Hustopečích účastnilo celkem osm hráčů. V roce 2014 se turnaj odehrál také v Hustopečích s počtem 10 hráčů, včetně válečných veteránů Emila Bočka a Tichomira Mirkoviče. O rok později bylo hráčů již 12 a své síly si změřili ve Valticích. V letošním roce proti sobě nastoupilo celkem 16 hráčů z řad novodobých válečných veteránů, členů jednot ČsOL, ale i lidí, kteří si chtěli jen tak zahrát. Celkovým vítězem se stal s 6,5 body Milan Válek, 2. místo obhájil z minulého ročníku kpt. Jindřich Janíček, reprezentující Armádu ČR, na 3. místě

se umístil Luboš Kuchynka, zástupce valtické jednoty. Čtvrté místo obsadil major Jiří Světlý, taktéž za AČR. Petr Růžička, který se ve 3. ročníku umístil na třetím místě, si letos odváží pěkné páté místo.

Celý den jsme se mohli občerstvovat dobrým vínem a drobným pohoštěním, které bylo více než skvělé a chutné. Radost ze hry a ze společného setkání byla vidět téměř na všech. Nezdary a úspěchy brali hráči sportovně a to je, myslím, to nejdůležitější. Jak se říká: „Není důležité vyhrát, ale zúčastnit se.“ A tak i my se už těšíme na další ročník Memoriálu Amose Pokorného. Organizátorům za skvěle připravený turnaj patří velké dík. Další ročník tohoto turnaje se uskuteční za rok znovu v Hlohovci, stejně tak jako další šachové turnaje pro mládež, které Jednota ČsOL ve Valticích pořádá na počest československých legionářů. ■

167. výročí narození TGM

br. Antonín Zgažar
předseda jednoty

JEDNOTA ČSOL V BRUNTÁLE „34. PĚŠÍHO PLUKU STŘELCE J. ČAPKA“

V sobotu 11. března 2017 si členové bruntálské legionářské jednoty a občané města Bruntálu připomněli 167. výročí narození našeho prvního prezidenta T. G. Masaryka.

Jednota zorganizovala společně s Klubem Za starý Bruntál akci s tajemným názvem „Co bychom také mohli ukázat T. G. Masarykovi, kdyby byl přijel odhalit desku s novým názvem náměstí“.

Před jedenáctou hodinou se sešlo pod balkonem bývalé radnice na náměstí Míru, které v letech 1935 až 1938 a poté 1945 až 1948 neslo Masarykovo jméno, 28 účastníků, kteří netrpělivě čekali, co si pro ně organizátoři připravili. Přítomné přivítal předseda jednoty br. Zgažar, který připomněl 167. výročí narození TGM a pozval všechny na prohlídku bruntálské sladovny.

Poté se ujal slova člen výboru jednoty a předseda Klubu Za starý Bruntál br. Pavel Rapušák a povyprávěl o historii sladovny, kterou by jistě prezidentovi ukázali, pokud by do Bruntálu přijel, neboť se nachází kousek pod bruntálským náměstím a byla prosperující firmou.

Po tomto úvodu se všichni účastníci vydali na prohlídku samotné sladovny, kde je odborně provedl majitel firmy MUDr. Jan Vaněk se svou rodinou a seznámil je s výrobou sladu. Všichni si mohli prohlédnout prostory i techniku, která ještě pamatuje období Rakousko-Uherska a Masarykova Československa. Účastníci ocenili velice nápaditou a zajímavou akci dlouhým potleskem. ■

Město Frýdek-Místek uctilo hrdinství vojáků

br. Teodor Hybler

JEDNOTA ČsOL VE FRÝDKU-MÍSTKU

Pietní vzpomínka na 14. březen 1939 u Památníku odporu místních vojáků z Czajánkových kasáren, příslušníků 3. praporu 8. pěšího pluku „Slezského“, patří rok co rok do kalendáře významných událostí frýdecko-místecké radnice. Vedení města společně s členy ČsOL, ČSBS, členy Klubů vojenské historie a občany si připomenulo hrdinství obránců Czajánkových kasáren, kteří se otevřeně postavili na odpor vůči německé okupaci.

Předseda ČsOL jednoty Frýdek-Místek br. Petr Majer ve svém projevu stručně připomněl události, které se v Místku před 78 lety udály spolu s osobností velitele kpt. Karla Pavlíka, který se později zapojil do činnosti odbojové organizace Obrana národa a za svůj boj za svobodu národa zaplatil životem. Br. Majer závěrem uvedl:

„Jestliže si dnes po 78 letech tyto události připomínáme, činíme tak proto, abychom nezapomněli na hrdinství a odvahu tehdejších vojáků čs. armády, kteří se zbrani v ruce doslova naplnili slova vojenské přísahy.“

Čest památce všech obránců 3. praporu 8. pěšího pluku „Slezského“.

Pietní akt u příležitosti 78. výročí obsazení Ostravy hitlerovským Německem

JEDNOTY ČsOL V OSTRAVĚ A V OPAVĚ

V úterý 14. března 2017 se devět našich členů Jednoty ČsOL v Opavě zúčastnilo před budovou Krajského ředitelství Policie ČR v Moravské Ostravě pietního aktu u příležitosti 78. výročí obsazení Ostravy hitlerovským Německem. Vzpomínkovou akci organizovali členové ostravské jednoty a OV ČSBS gen. Mikuláše Končického Ostrava.

Br. Jiří Francírek pronesl projev, v němž podrobně popsal události onoho smutného dne, a předal čestná vyznamenání. Zazněla promluva ses. farářky Církve československé husitské Karen Souškové o věčném spočinutí duší zemřelých. Památka byla uctěna minutou ticha a položením kytic a věnců delegací.

Čestnou stráž drželi a hold na závěr vzdali sokolové a příslušníci SPJ Policie ČR. ■

Čestná stráž Praporu ČsOL a stráž pietního místa složená z příslušníků Armády ČR a bratří ve stéjnokrojích prvorepublikové armády

Vzpomínka na příslušníky domácího odboje v MLADÉ BOLESLAVI

text. Br. Tomáš Pilvousek, předseda jednoty
foto ses. Marcela Volfová a archiv jednoty

JEDNOTA ČsOL V MLADÉ BOLESLAVI

Mladá Boleslav se již po osmnácté stala dějištěm vzpomínkové akce, pořádané u příležitosti výročí okupace zbytku Česko-Slovenska v roce 1939. Tak jako v minulých letech, i letos událost zorganizovala mladoboleslavská jednotka ČsOL v prostoru před budovou bývalých kasáren na Jičínské ulici v Mladé Boleslavi. Ta je v Mladé Boleslavi symbolem druhoválečných událostí a připomíná zejména perzekuci boleslavských důstojníků z někdejšího Pěšího pluku 47.

Místopředsedové ČsOL brň. E. Boček, V. Kuchynka, T. Mirkovič spolu s brig. gen. M. Masopustem přistupují k pamětní desce uctít oběť členů odbojové organizace Obrana národa

S projevem vystoupil předseda Poslanecké sněmovny PČR Jan Hamáček

Letošní vzpomínka byla v porovnání s předchozími přece jenom v něčem jiná. V souvislosti s probíhající rekonstrukcí budovy došlo k přesunu a renovaci pietního místa, které zdobí fasádu kasárenského objektu od 2. července roku 1947. V letošním roce bylo pietní místo v nové podobě vůbec poprvé představeno veřejnosti.

Hlavní program naplánovaný na středu 15. března zahájily již od ranních hodin exkurze studentů boleslavských středních škol. Členové jednoty žákům v dobových

Společná fotografie s jednou ze tříd, které zavítaly 15. března k budově mladoboleslavských kasáren

Pro studenty mladoboleslavských škol byl připraven informační stánek s výstavou a odborným výkladem ze strany členů jednoty

stejnokrojích představili dějiny budovy, připomněli březnové události i vznik odbojové skupiny Obrana národa. Většina studentů si se zájmem prohlédla nejenom dobové fotografie, ale i panelovou výstavu zaměřenou na počátky odboje na Mladoboleslavsku. V průběhu celého dne informační stánek a veřejnou prezentaci navštívilo přes 300 studentů a další desítky občanů města.

Hlavní vzpomínkový ceremoniál, pořádaný ve spolupráci s Ministerstvem obrany ČR a Armádou České republiky byl zahájen v 16 hodin produkcí dechového orchestru Škoda. Následovaly tradiční zvukové nahrávky vyhlášení zářijové mobilizace i vystoupení prezidenta Dr. Emila Háchy. Po nastoupení historických jednotek s prapory pozdravil setkání předseda mladoboleslavské jednoty br. Tomáš Pilvousek. Tajemník jednoty br. Jan Juřena v následném projevu připomněl dějiny objektu kasáren i základní historické mezníky. Ponurou atmosféru doby dokreslila četba vzpomínky na tragickou smrt mjr. pěch. Josefa Frymla v podání br. Martina Bradáče i symbolické čtení jmen umučených a popravených mužů i žen z regionu.

Vzácnými hosty celé akce byly předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Jan Hamáček a náčelník

Vzácní hosté při minutě ticha věnované památce padlých hrdinů

Generálního štábu Armády České republiky arm. gen. Josef Bečvář. Přítomni byli i místopředsedové ČsOL a váleční veteráni br. brig. gen. v. v. Emil Boček, plk. v. v. Václav Kuchynka a mjr. v. v. Tichomir Mirkovič. Na akci dorazili i zástupci vedení města Mladá Boleslav náměstkové primátora Jiří Bouška, Michal Kopal a Daniel Marek.

Občany města ve své zdravici nejprve pozdravil místopředseda ČsOL br. generál Emil Boček. Předseda sněmovny PČR Jan Hamáček připomněl ve svém projevu trojici důstojníků – mjr. Josefa Frymla, špkt. Jana Víta a špkt. Stanislava Ulricha, kteří byli v Mladé Boleslavi vězněni a umučeni a vyzdvihl jejich odkaz do dnešních dnů. Generál Josef Bečvář zdůraznil legionářské i odbojářské tradice z druhé světové války, k nimž se současná armáda hrdě hlásí.

Závěrem vzpomínkového odpoledne zazněly tóny Slovenské a České státní hymny.

Mladoboleslavská připomínka mužů a žen nejenom z Pojizeří se stala důležitou společenskou událostí ve městě a každoročně láká i mnohé návštěvníky z dalekého okolí. Odkaz a postoje těchto významných předků je tak, jak věří i členové boleslavské jednoty, uchovávan i pro soudobou společnost. ■

LIBUŠE volá LONDÝN i po 75 letech

text br. Miloš Borovička
foto Robin Štrégl

V noci z 28. na 29. prosince 2016 nedaleko Senic u Poděbrad odstartovala veřejná část společného projektu ČsOL a Roty Nazdar „Libuše volá Londýn“. Prostřednictvím zpráv na facebooku, inscenovaných fotografií, kvalitně zpracovaných příběhů a článků z doby okupace, ale také akcemi pro veřejnost přibližujeme zejména mladé generaci působení paraskupiny Silver A a domácího odboje v roce 1942 v protektorátu.

Pozdní prosincová noc, zatímco většina lidí je už dávno v posteli a užívá si povánoční čas a posledních pár dní roku 2016, členové ČsOL, Rota Nazdar a několik občanů Senic se vydává od vsi směrem k obci Ostrov na místo, kde před 75 lety, 29. prosince 1942 ve 2.38 anglického času přistál parašutista Josef Valčík spolu se dvěma balíky cenným obsahem – radiosoupravou s krycím jménem Libuše. Ve stejný čas o 75 let později je na stejném místě muž v nenápadném obleku krytý maskovací kombinézou. Sundává padák, třídí obsah kapes a nadřilovaným postupem kope díru, kam nepotřebný materiál za chvíli ukryje. Z bezprostřední blízkosti ho ale pozoruje skupina osob a fotograf, který aranžovanou scénu improvizovaně nasvětčuje, aby fotografie mohly být druhý den na stránkách www.facebook.com/LibusevolaLondyn.

Tak začíná realizace velkého multimediálního projektu, který se věnuje nejen výsadku Silver A a jeho příslušníkům, ale také kontextu a zasazení v domácím odboji a řadě pozapomenutých osob, bez kterých by parašutisté jen těžko dosáhli do té doby nevidaného úspěchu.

FACEBOOK A MÉDIA

Jak dostat informace o odboji mladým lidem? Kdo z nich není na facebooku jako by nebyl a s jeho použitím k propagaci našich akcí máme velmi dobré zkušenosti. Stal se tedy i pro nás nosným mediálním kanálem pro zprostředkování činnosti Silveru A v protektorátu. První příspěvky o letu Halifaxu s Anthropoidem a oběma Silvery na palubě vyšly 28. a 29. prosince a díky propojení s online přenosem zpravodajského serveru Lidovky.cz se během krátké chvíle dostaly k několika tisícům zájemců o naši historii. Přímý přenos z historie se pak naplno rozjel 15. ledna, kdy se telegrafista Jiří Potůček poprvé spojil s Vojenskou radiovou ústřednou v Londýně a obnovil tak rádiové spojení domácího a zahraničního odboje. Všechny depeše, které Libuše odvysílala a zachytila, jsou tak každý den po 75 letech znovu posílány do virtuálního éteru sociální sítě a každý si může přečíst, co konkrétně se ve zpravodajské síti Silveru A zachytilo a co její tvůrce a velitel výsadku Alfred Bartoš vyhodnotil jako důležité pro naši zahraniční akci.

Bartoš s Potůčkem po seskoku

Spolu s depešemi na stránce zveřejňujeme krátké články o činnosti skupiny a jejich spolupracovníků či řady dosud nepublikovaných fotografií a poznatků, které se během přípravy projektu podařilo zjistit. Velmi populární jsou inscenované fotografie činnosti výsadku. Radiotelegrafistu Jiřího Potůčka zde představuje br. Petr Tolar, k roli velitele skupiny Alfreda Bartoše jsme vybrali br. Erika Štrégla. Autorem velmi zdařilých fotografií je Erikův bratr Robin, který tak našim odběratelům přiblížil nejen první momenty po přistání, ale třeba vysílání z lomu Hluboká, setkání Bartoše s legendárním škpt. Václavem Morávkem nebo i obyčejné chvíle, které Bartoš strávil se svými přáteli a odbojovými spolupracovníky na lyžích. V plánu je přiblížit i další důležité momenty činnosti výsadků, ať už se bude jednat o řešení problémů s policejními přihláškami s četníky, realizaci operace Canonbury nebo plánování atentátu. Projekt se podařilo získat silnou mediální podporu České televize a zejména našeho dlouholetého přítele a propagátora vojenství Karla Rožánka. Dvě odvysílané reportáže v nedělních Událostech tak zajistili nevidaný zájem veřejnosti, která jednotlivé příspěvky pozorně sleduje.

REPLIKA VYSÍLAČKY

Členové klubu Rota Nazdar se výsadkům a jejich technickému vybavení věnují řadu let. Vyrobili si řadu replik operačního materiálu, padáků, sbírají zbraně a předměty, které parašutisté používali ve své každodennosti. Jejich velkým snem bylo postavit funkční vysílačku, která by navázala spojení se světem stejně jako Potůčkova Libuše před 75 lety. Studium archivních materiálů a radiostanice ze sbírky Národního technického muzea se podařilo sestavit plán na výrobu repliky a vyvrátit jeden z tradovaných omylů o Potůčkově vysílačce. Ta je v literatuře často označovaná jako britská agenturní radiostanice Mk. III. Prezident Roty Nazdar Vilém Fencel však

přišel na to, že označení Mk. III patří přepravnímu kufru, kterým byl výsadek vybaven, ta ale odpovídá typu Mk. VI C.

Anglické agenturní vysílačky v této fázi války rozhodně nepatřili ke světové špičce. Sestavovalo je zvláštní oddělení britské tajné služby SOE (Special Operatin Exekutive) s využitím radioamatérských plánů a stavebnic, které se dali pořídit na civilním trhu. S velkou snahou se stejné součástky podařilo sehnat od sběratelů z celého světa i dnes a opět s pomocí nadšených radioamatérů repliku stanice postavit.

Potůček zakopává padák

Už před vysláním Silveru A z Anglie se vědělo, že vysílačka Mk. VI C nemá spolehlivý přijímač a tak byl výsadek vybaven ještě záložním americkým komerčním přijímačem Hallicrafters SX24 Skyrider Defiant. Ačkoliv přijímač o rozměrech 515 x 285 x 235 mm vážil 14,6 kg, jeho zařazení do výbavy se ukázalo jako velmi prozívatelné. Potůčkovo vysílání bylo v Anglii zachyceno už 9. ledna, ale odpovědi z Londýna radiostanicí nezachytil. To se mu povedlo až 15. ledna zřejmě právě díky Hallicraftersu. Původní model přijímače se podařilo sehnat v Americe a pomocí náhradních součástek také opravit a zprovoznit.

Setkání Bartoše s Morávkem

VYSÍLÁNÍ Z LÁZNÍ BOHDANEČ

Jedním z vrcholů projektu Libuše volá Londýn je autentické vysílání repliky radiostanice, které proběhlo v noci z 31. března na 1. dubna. Uskutečnilo se z domu, který patří společnosti Rybníční hospodářství, s. r. o., Sádka čp. 148 Lázně Bohdaneč, tedy ze stejného domu, ze kterého mezi 20. březnem a 4. dubnem 1942 vysílal i Jiří Potůček. Na jeho půdě před dvěma lety našel náš spolupracovník Adolf Vondrka i původní antény, které se ke spojení s Anglií v roce 1942 používaly.

Přijímač Hallicrafters SX24 sky rider Defiant

Samotné vysílání doprovodila i rozsáhlá doprovodná akce s ukázkami výcviku a nasazení parašutistů, výstava vybavení našich vojáků a samozřejmě expozice dobových radiostanic a Vojenské radiové ústředny. Kromě repliky Libuše se Lázně Bohdaneč od 1. do 14. dubna pomocí radioamatérů spojovaly s celým světem pomocí mimořádné volací značky „OL SILVER A 75“.

ANTHROPOID 75

Projekt „Libuše volá Londýn“ ale 1. dubna nekončí. Facebookový přímý přenos pokračuje dál a mapuje osudy známých i neznámých osob z prostředí odboje a postupně se prolíná s dalším společným projektem – vzpomínkou na výsadek Anthropoid – muže odplaty, kteří provedli jednu z nejúspěšnějších odbojových akcí za druhé světové války, útok na zastupujícího říšského protektora a muže č. 3 v nacistické hierarchii Reinharda Heydricha.

Osud obou výsadek se před 75 lety propojil v několika rovinách. Alfred Bartoš byl jednak jmenován velitelem všech parašutistů na území protektorátu, Josef Gabčík a Jan Kubiš mu tedy přímo podléhali. Josef Valčík byl v březnu 1942 přesunut do Prahy poté, co gestapo zjistilo nesrovnalosti v jeho policejní přihlášce a narychlo opustil Pardubice a své krycí zaměstnání v hotelu Veselka. Byl spolu s Janem Kubišem, Adolfem Opálkou a Karlem Čurdou v Plzni, kde se 25. dubna pokusili navést svaz spojeneckých bombardérů na Škodovy závody. Ačkoliv svůj úkol splnili podle plánů, kvůli nepříznivému počasí zbrojovku nezasáhla jediná puma. Po úspěšném atentátu sdílel osud svých druhů a zahynul v boji s nepřátelskou přesilou 18. června 1942 v kryptě kostela sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici.

PAMĚTNÍ DESKY

V Praze už 3 roky probíhá nenápadná iniciativa pana Ing. Karla Polaty, který umísťuje pamětní desky na domy, ve kterých žili spolupracovníci parašutistů. V roce 2014 tak vznikla pamětní deska manželům Strnadovým a vloni dokonce 3 pamětní desky rodinám Piskáčkových, Khodlových a Smržových. Letos se s naší spoluprací chystá další várka. 10. dubna to budou 2 pamětní desky v Italské ulici na Praze 2 patřící manželům Bergauerovým a Sobkovým. V den výročí operace Canonbury 25. dubna pak budou mít v Plzni své tři nové pamětní desky manželé Bejblovi, rodiny Hrdličků a Králů a rodina Kučerů. V předvečer tragického boje parašutistů se v Resslově ulici na Praze 2 budou ještě odhaleny dvě desky a to rodině Loudových a rodině Jesenských.

DVOJAZYČNÁ VÝSTAVA

Téma Anthropoidu díky dvěma novým zahraničním filmům rezonuje i mezi turisty. Ucelené informace o opravdovém průběhu operace, jejím dobovém kontextu a spolupracovnících se však tomu, kdo nemluví česky, hledají těžko. Ve spolupráci s historiky Jaroslavem Čvančarou a Vlastislavem Janíkem právě připravujeme venkovní panelovou výstavu, kterou tyto aspekty názorně přiblížíme v češtině i v angličtině. První umístění se plánuje v parku Klárov na Praze 1 od 26. května, tedy v předvečer 75. výročí atentátu, druhou zastávkou výstavy bude Karlovo náměstí od 17. června, následovat by mělo umístění na Žižkově, v Libni či Vysočanech, tedy místech, která jsou přímo spjata s operací.

MUŽI ODPLATY NA KARLOVĚ NÁMĚSTÍ

Druhým vrcholem veřejných vzpomínek na působení parašutistů v protektorátu bude akce Muži odplaty – 75. výročí operace Anthropoid, která proběhne o víkend 17.–18. června. Ve spolupráci s Rotou Nazdar, Benešovými muži a Městskou částí Praha 2 vyroste na Karlově náměstí atraktivní expozice. Návštěvníci tradiční piety u krypty kostela sv. Cyrila a Metoděje si tak v jeho blízkosti budou moci prohlédnout dobový vojenský tábor Československé samostatné brigády v letech 1941–1942, řadu historických artefaktů a funkční vojenské techniky, ale především komentované ukázky výcviku našich vojáků v zahraničí. Připravuje se například ukázka nácviku útoku na automobil, díky které se představí možné varianty toho, jak mohl být proveden atentát. Prostředí výcviku umožní vysvětlit možné scénáře útoku a jeho zvažovaných variant bez nutnosti zabývat se prostředím, kde útok na Heydricha skutečně proběhl. ■

ALFRED BARTOŠ

„Opouštím velitelský stan a dostávám se tam, kde jsem toužil být!“*

Mladému páru Adolfovi a Antonii Bartošovým se narodil jediný potomek, syn Alfred. Stalo se tak 23. září roku 1916 ve Vídni. Rodina se záhy po válce přestěhovala do Československa a zde započal v roce 1922 Alfred i se školní docházkou. Od roku 1924 bydlel již jen s maminkou v obci Bystřec v ústeckoorlickém okrese, než se vrátilo do Sezemic u Pardubic. Od roku 1930 studoval na reálném gymnáziu v Pardubicích, které zdárně zakončil maturitou s vyznamenáním v roce 1935. Po celou dobu studií byl také velice aktivní v sokolské organizaci.

Ve svých osmnácti letech, v září 1935, nastoupil Alfred Bartoš prezenční vojenskou službu u dragounského pluku 8 v Pardubicích. V září následujícího roku byl přijat na Vojenskou akademii v Hranicích, kterou absolvoval s výborným prospěchem a v roce 1937 nastoupil již jako poručík jezdeckva zpět k dragounskému pluku 8, kde setrval až do vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava v březnu 1939. Mladý důstojník se s okupací nesmířil, a proto v květnu téhož roku opustil obsazenou vlast a legálně vycestoval do Francie. V červnu vstoupil do Cizinecké legie, kde sloužil u 1. jezdeckého pluku ve městě Sousse v Tunisu, až do vypuknutí války.

Po působení v Africe Bartoše čekalo jihofrancouzské Agde a zařazení k formující se 1. čs. divizi ve Francii. Nejprve byl druhým pobočником velitele 2. čs. pluku a na frontě v létě 1940 zastával pozici zpravodajského důstojníka. Po evakuaci do Velké Británie, na jaře roku 1941, se dobrovolně přihlásil k plnění zvláštních úkolů. Absolvoval kurz útočného boje a následně padákový výcvik na STS-51 v Ringway. Po speciálním výcviku byl ustanoven velitelem zpravodajské skupiny SILVER A.

Dvacetiletý Bartoš krátce po nástupu na Vojenskou akademii v Hranicích, 1936. (VÚA–VHA Praha)

br. Erik Štrégl

*Poručík jezdeckva
Alfred Bartoš
během své služby
u dragounského pluku
8 „Knížete Václava
Svatého“.* (VÚA–VHA
Praha, kolorizace
Zdeněk Špitálník)

Ihned po vysazení 29. prosince 1941 započala skupina plnit i přes nejrůznější komplikace svěřená zadání. Nejdůležitějším úkolem bylo sbírání a následné předávání zpráv prostřednictvím vysílačky LIBUŠE do Londýna. Společně s členy svého výsadku vybudoval za několik měsíců v protektorátu rozsáhlou síť spolupracovníků a podařilo se mu kontaktovat se štábním kapitánem Morávkem a přes něj s důležitým agentem A-54. Během heydrichiády se Alfredu Bartošovi dařilo pokračovat ve zpravodajské činnosti až do druhé poloviny měsíce června 1942. Po téměř půlročním působení v okupované vlasti jej však štěstí opustilo.

Vzácný snímek Alfreda Bartoše z Francie, 1940. (VÚA–VHA Praha)

V 19.02 hod. dne 21. června 1942 zazvonil Bartoš na byt manželů Krupkových v Pernerově ulici v Pardubicích. Za oknem však spatřil cizí mužské tváře a vyrazil rychlým krokem pryč. Gestapáci mu byli ihned v patách. Pronásledovaný parašutista začal prchat a pálit z pistole. Následovala patnáctiminutová štvance, během níž úředníci gestapa opětovně palbu. Na rohu ulic Smilova a Sladkovského Alfred Bartoš vyhodnotil situaci jako bezvýchodnou a s úmyslem spáchat sebevraždu se střelil do pravého spánku. I přes veškerou snahu lékařů zastavit krvácení zemřel velitel výsadku SILVER A ve svých pětadvaceti letech v pardubické nemocnici 22. června 1942 v noci ve 2 hodiny a 10 minut.

*) Ze zápisníku Alfreda Bartoše

JOSEF VALČÍK

br. Erik Štrégl

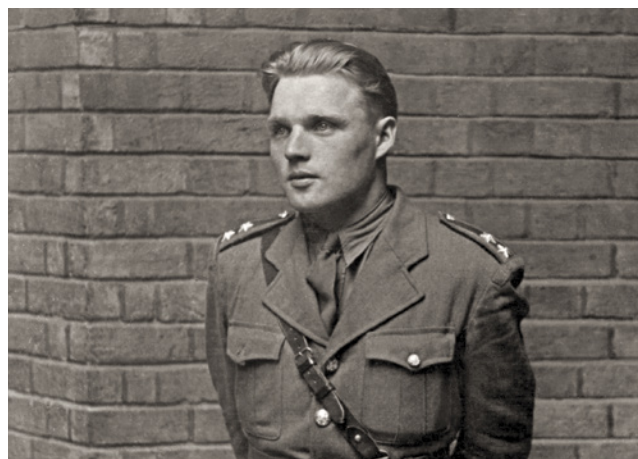
„svědomitý, bystrý, přímý, kamarádský...“*

Na svět přišel v malé vsi pod Vizovickými vrchy, 2. listopadu 1914 ve Smolině. Narodil se do nemajetné rodiny jako páté dítě Jana a Veroniky Valčíkových, kteří vlastnili malé hospodářství. Do školy začal malý Josef chodit v roce 1920 a školní docházku ukončil roku 1928 v Lačnově. Následovalo vyučení se koželuhem v nedalekých Valašských Kloboukách a posléze, od roku 1934, nastoupil téměř dvacetiletý Valčík do továrny firmy Baťa ve Zlíně a Otrokovicích.

Prezenční vojenskou službu započal v říjnu 1936 v Jičíně u pěšího pluku 22 „Argonského“. Schopný mladík záhy absolvoval poddůstojnickou školu a v dubnu 1937 byl povýšen na svobodníka. Dlouho na sebe nenechala čekat ani desátická hodnost a v červnu 1938 se stal četařem. Vzhledem k situaci v Evropě byl Valčík přidružen k výjimečné vojenské činné službě a do civilu byl propuštěn krátce před vyhlášením protektorátu 1. března 1939. Navrátil se ještě na několik měsíců do koželužny firmy Baťa v Otrokovicích, ale v prosinci 1939 opustil přes Vlárský průsmyk protektorát a přes Slovensko, Maďarsko a Rumunsko docestoval až do jugoslávského Bělehradu. Odtud byl odeslán přes libanonský Bejrút do jihofrancouzského Agde, kam dorazil 3. března 1940. Zde byl prezentován a zařazen k 1. praporu 2. pěšího pluku formující se československé divize pod číslem F-2287.

V létě 1940 prodělal boje na frontě severovýchodně od Paříže a účastnil se i těžkého ústupu střední a jižní Francií, než byl spolu s ostatními Čechoslováky evakuován do Velké Británie. Zde sloužil u 1. roty 2. pěšího praporu.

Kolorovaný snímek četaře Josefa Valčíka pořízený během jeho služby u pěšího pluku 22 „Argonského“. (Městské muzeum Valašské Klobouky, Fotoarchiv)

Rotmistr Josef Valčík před cihlovou zdí na Porchester Gate v Londýně, 1941. (VÚA–VHA Praha)

Po rotmistrovském kursu byl povýšen a dobrovolně se přihlásil k plnění zvláštních úkolů. V září 1941 absolvoval Valčík kurs útočného boje ve Skotsku a vzápětí kurs seskoku padákem na letišti v Ringway. Brzy byl zařazen do skupiny SILVER A společně s velitelem Alfredem Bartošem a radiistou Jiřím Potůčkem.

Výsadek byl proveden v noci z 28. na 29. prosince 1941 u obce Senice na Poděbradsku. Valčík svoje spolubojovníky tu noc nenašel a sám si musel poradit s uschováním radiostanice LIBUŠE. S pomocí svých prvních domácích spolupracovníků se mu vysílačku podařilo zabezpečit a sejít se následně se zbytkem skupiny v Mikulovicích. Pro velitele Bartoše vykonával Valčík celou řadu kurýrních úkolů, při kterých cestoval po celém protektorátu a zároveň budoval i rozsáhlou síť spolupracovníků, jak na Pardubicku, tak i v Praze. V Pardubicích samotných se posléze ukrýval jako pomocný číšník v hotelu Veselka. Jeho totožnost byla v březnu částečně prozrazena a Valčík odjel za rodinou do Smoliny, kde strávil krátký čas. Před atentátem na Heydricha, v dubnu 1942, byl společně s parašutisty z jiných paraskupin zapojen do operace CANONBURY a usnadnit jim tak nálet na Škodovy závody v Plzni.

Po samotném atentátu na Heydricha nalezl svůj poslední úkryt s kamarády z dalších paraskupin v pravoslavném chrámu svatých Cyrila a Metoděje v Resslově ulici v Praze. Skrýš však byla prozrazena a Josef Valčík společně s ostatními spáchal sebevraždu po několika hodinách boje v temných útrokách zcela zatopené krypty dne 18. června 1942 ve věku dvaceti sedmi let.

**) Údaje z kolonky „Osobní vlastnosti“ v záznamech Josefa Valčíka ve Velké Británii.*

100.000 Kronen Belohnung! Wer kennt diesen Mann und wo hält er sich auf?	100.000 korun odměny! Kdo zná tohoto muže a kde se zdržuje?
Der Abgebildete heißt Miroslav Valčík, geboren 20. I. 1920 in Göding. Der Mann wird wie folgt beschrieben: „Ungefähr 1,65 groß, blondes bis hellblondes nach hinten zurückgekämmtes Haar, welches an der rechten Seite etwas seitlich abfällt, so daß der Eindruck eines Scheitelzorns besteht. Rundes volles Gesicht, gesunde rötliche Gesichtsfarbe, reine Haut (keine Pockeln), bartlos, glatte raubere. Blaue Augen, normale Nase und etwas kleine und angelegte Ohren.“ Mitteilungen aus der Bevölkerung, die zur Ergreifung des oben Abgebildeten führen und auf Wunsch streng vertraulich behandelt werden, erbitten unter Hinweis auf die zugesetzte Belohnung von 100.000 Kronen die Gebirgs- Staatspolizei, Staatspolizeistelle Prag, Prag II, Brezelsurgasse 20, Tel. 30.641, Hausapparat 156, oder jede andere deutsche Polizeibehörde oder jede Protektoratspolizeistelle. Prag, den 28. Mai 1942. Der Leiter der Staatspolizeistelle Prag gez. Dr. Geschke, H-Standardführer.	Zobrazený muž se jmenuje Miroslav Valčík, narozený 20. I. 1920 v Hodoníně. Tento muž je popsán takto: „Vysoký asi 1 m 65 cm, plavé až světlé plavé dosadé sčesané vlasy, které na pravé straně spadají trochu stranou, takže vzniká dojem páničky. Okrouhlý, plný obličej, zdravá měřemalá barva obličej, čistá plet (žádné vřidky), bezvousý, čistě oholený. Modré oči, normální nos a posthod malá a přiléhající uši.“ Sdělení z řad obyvatelstva, která povedou k dopadení výše zobrazeného muže a jež na právní straně projednávají přímo důvěrně, si vyžaduje v postkarem na vymanou odměnu 100.000 korun tajni státní policie, hlavní úřadovna státní policie Praha (Staatspolizeistelle Prag), v Praze II, Brodovská ulice 20, telefon 30041, domovní klapka 156, nebo každý jiný státní policijský úřad a každý protektorátní policijský úřadovna. V Praze dne 28. května 1942. Vedoucí hlavní úřadovny státní policie Praha. Podepsán Dr. Geschke, H-Standardführer.

Plakát z 28. května 1942 vybízející k dopadení parašutisty Josefa Valčíka. (VÚA–VHA Praha)

JIŘÍ POTUČEK

„Zůstal jsem sám.“*

Budoucí člen skupiny SILVER A se narodil Vilémovi a Antonii Potůčkovým dne 12. července 1919 v Brunecku, v Jižním Tyrolsku. Jeho rodiče tam byli zaměstnáni u hraběte Šternberka. Brzy po narození syna se rodina odstěhovala zpět do vlasti a usadila se ve Vranově (dnes Břasích) na Rokycansku, kde otec pracoval jako důlní technik. Do školy chodil malý Jirka nejprve ve Vranově a Stupně, později se ve Zlíně vyučil obuvníkem a od srpna 1934 začal pracovat ve slavné obuvnické továrně – v Baťových závodech.

Protektorát Čechy a Morava opustil v září 1939 zcela legálně, v rámci služební cesty do Jugoslávie. V den vypuknutí války přešel v Rakousku německo-jugoslávskou hranici. Následně pracoval v baťovské filiálce v Borovu u Vukovaru. Na začátku prosince 1939 se vydal přes Řecko a Turecko do francouzské Sýrie, odkud se přeplavil do jižní Francie. Ve městě Agde se 14. ledna 1940 přihlásil do československého zahraničního vojska.

Na rozdíl od svých starších druhů za sebou neměl prezenční vojenskou službu v československé armádě, avšak díky

Svobodník Jiří Potůček ve Velké Británii v roce 1941. (VÚA–VHA Praha)

svým schopnostem a jazykovému nadání se hodil pro funkci spojaře u telefonní roty. Porážkou Francií Potůček opustil 20. června na palubě belgické lodi *Ville de Liège*.

Ve Velké Británii se Potůček později přihlásil k plnění zvláštních úkolů v okupované vlasti. Během podzimu 1941 prodělal speciální kurz útočného boje (Assault Course) ve Skotsku a parašutistický výcvik (Para Course) na letišti Ringway. Byl vybrán do funkce radiotelegrafisty zpravodajské paradesantní skupiny SILVER A k obsluze agenturní rádiové soupravy „Libuše“, se kterou měl obnovit ztracené rádiové spojení mezi londýnským exilem a domácím odbojem v protektorátu. Členy SILVER A byli společně se svobodníkem Potůčkem nadporučík Alfred Bartoš, velitel skupiny, a rotmistr Josef Valčík. Všichni

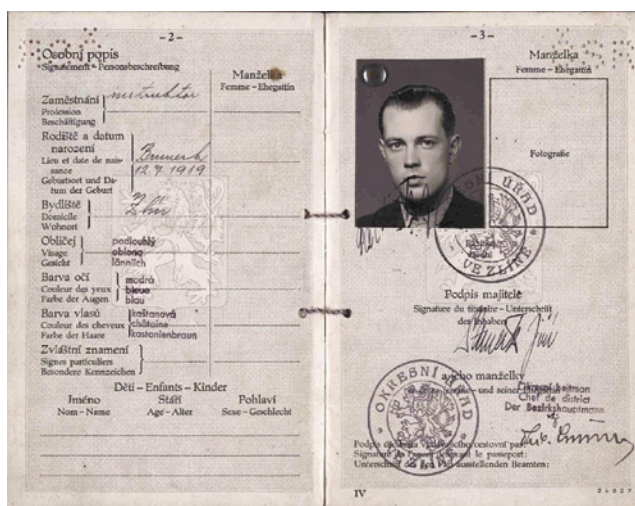

Jiří Potůček během fotografování pro výrobu falešných občanských legitimací pro SILVER A. Londýn, podzim 1941. (VÚA–VHA Praha)

text br. Petr Tolar

Jiří Potůček na fotografii z jara 1942, v době kdy jej ostatní spolupracovníci znali spíše jako Jirku Tolara. (VÚA–VHA Praha)

Cestovní pas Jiřího Potůčka, na který v září 1939 vycestoval z Protektorátu Čechy a Morava. (VHÚ Praha)

tři byli na čtvrtý pokus vysazeni v noci z 28. na 29. prosince 1941 nedaleko Senic u Poděbrad.

Úspěšné spojení s londýnskou rádiovou ústřednou navázal Potůček 15. ledna 1942 ze strojovny lomu Hluboká u Miřetic. Za splnění úkolu byl povýšen do hodnosti desátníka a byl mu udělen Československý válečný kříž 1939. Místo vysílání Libuše i radistův úkryt se několikrát měnily. Přitom byla zásadní pomoc mnoha vlastenců, kteří se dokázali o parašutisty postarat. Většina z nich poznala Potůčka jen jako „parašutistu Jirku“ nebo jako „Jiřího Tolara“. Tolar bylo jeho krycí jméno.

V červnu 1942 zůstal parašutista Jirka z celé skupiny úplně sám – Valčík padl v Praze, Bartoš v Pardubicích. Poslední depeši odvysílal Potůček z bohašínské školy, než se odebral na samotu Končiny do domku rodiny Burdychových. Tam si pro něj chtěli dojet příslušníci gestapa 30. června 1942, ale Potůčkovi se podařilo z obklíčení prostřílet. Unikal několik dní, i když jen v košili, krátkých kalhotách a bos. Když 2. července 1942 vyčerpáním usnul v lesíku mezi obcemi Rosice a Trnová, našel jej protektorátní četník štábní strážmistr Karel Půlpán a střílel jej do hlavy. Tím, deset dní před jeho 23. narozeninami, skončil Potůčkův mladý život obětovaný československému národu.

* Úryvek z poslední rádiové depeše odeslané do Londýna Jiřím Potůčkem v noci z 25. na 26. června 1942 z pudy školní budovy v Bohašíně.

PODLE STEJNÝCH PRAVIDEL

Budování pamětních desek obětem druhé světové války v letech 1945 až 1948.

br. Petr Tvrdý

Ruka označující místo smrti povstalců z května 1945. (Praha, Hyberská ulice)

V Legionářském směru (č. 2/2016) jste měli možnost sledovat průběh tzv. „pomníkové akce“, během které se převážně v Praze zřizovaly jednotně vypadající reliéfy připomínající oběti květnového povstání. Na konci čtyřicátých let dvacátého století měli ale vojenští historici větší ambice. Jejich záměrem se stalo koordinovat vytváření pomníků po celé republice a vést i jejich umělecké ztvárnění.

OD POVSTALECKÝCH RUKOU ...

Již jsme si popsali, jaké obtíže provázely realizaci stovek „přísahajících rukou“ na zdech pražských domů. Problémy s uměleckou soutěží, nedostatek materiálu a peněz i velmi krátký čas na odhalení prvních exemplářů. Přesto se v průběhu let podařilo hlavní město „zaplavit“ bronzovými plastikami sochaře Karla Pokorného a dodnes je na první pohled zřejmé, co tyto pamětní desky připomínají. Nejen květnoví povstalci se však dočkali svého označení.

Po konci druhé světové války začaly rychle vznikat pomníky dlouhé řadě osob. A nejenom jim. Iniciativě se meze nekladly, a proto je v materiálech Vojenského historického ústavu zachováno hned několik zlepšujících návrhů. Jeden z občanů například chtěl, aby nebyla označena jen místa, kde padli bojovníci povstání, ale že si svoji připomínku zaslouží

i pražské barikády. Ve městě jich prý v květnu 1945 stálo přes tisíc a pisatel nabízel i možnou uměleckou úpravu – z každé strany, kde barikáda přiléhala k objektu, umístit bronzový odznak ve tvaru štítu s datem a hradební korunou. Ústav nadšeně souhlasil a vyjádřil se v tom smyslu, že sám měl něco podobného v plánu.

Z celé akce však nakonec sešlo. Pravděpodobně kvůli podobným důvodům, z jakých se velmi protahovalo umísťování samotných pamětních desek padlých barikádníků. Nešlo pouze o nedostatek financí a materiálu, ale také o malý časový prostor na konzultaci s Vojenským historickým ústavem a rozdílné představy zadavatelů a členů pomníkové komise.

... K DALŠÍM JEDNOTNÝM POMNÍKŮM

Některé z mnohých výtek můžeme číst i ve vyjádření z dubna 1948, které vojenští historici adresovali Svazu osvobozených politických vězňů a pozůstalých v Liberci. „*Při budování pomníků, památníků, pamětních desek a osazování symbolů stavíme se zásadně proti jejich vybudování na hřbitově jakož i používání černého (ponurého) materiálu. Rovněž neschvalujeme používání znaku trnové koruny, neboť umučení nebo popravení bratři položili své životy de facto v aktivním boji za osvobození vlasti, tedy jako hrdinové.; Při budování památníků nutno přihlížeti k charakteru obětí, t. j. jde-li o oběti*

Prapor se lvem určený pro padlé příslušníky zahraniční armády. Zde použit jako připomínka domácího odbojáře. (Praha, Žitná)

umučené v koncentračních táborech a věznicích – tedy politické vězně – nebo o oběti – příslušníky čsl. zahraniční armády padlé na bojišti, nebo o revoluční bojovníky padlé v květnové revoluci 1945, ježto podle charakteru obětí je stanoven odlišný bronzový symbol.“

Nově zřizovaná pamětní místa obětí německé okupace se měla unifikovat podle jednoduchého klíče. Každé kategorii zemřelých byl přiřazen konkrétní druh uměleckého reliéfu a tyto „polotovary“ byly následně nabízeny spolkům a národním výborům. Pomníkové typy byly tři. Nám známá přísahající ruka určená pro bojovníky padlé v květnovém povstání, reliéf Aloise Sopra se lvem a vlajícím praporem doporučený pro příslušníky zahraniční armády a poslední druh obětí představovali političtí vězni, kteří měli být připomínáni deskou s heraldickým lvem, letopočtem 1938–1945 a vavřínovou snítkou.

ROZMANITÁ PRAXE

Plán Vojenského historického ústavu vypadal na papíře jednoduše, ale konkrétní realizace se často od uvedených požadavků velmi lišily. Na dochovaných pamětních deskách můžeme vidět, že se rozhodně ne vždy podařilo popsanou typologii dodržet. Problém nastal především u padlých příslušníků domácího odboje, kterým vlastní kategorie nebyla určena. Z praxe ale vidíme, že se na místech s nimi spojenými často objevuje Sopruv prapor s československým lvem. Příkladem mohou být desky zasazené na místě smrti generála Vojtěcha Luži v Hřišti u Přibyslavi na Českomoravské vysočině nebo pomník zabitých československých četníků v Habartově na Sokolovsku.

Vavřínová snítká upozorňuje na místa spojená s oběťmi koncentračních táborů a nacistických věznic. (Praha, Na Zderaze)

Příklad využití Pokorného reliéfu mimo hlavní město. Pomník padlých květnových povstalců na chotěbořském nádraží. Kříž je vyroben z nabarvených kusů kolejnic.

Řada obcí vojenskohistorickou komisi ani nekontaktovala a tak se sjednocení konkrétních typů desek po celé republice stalo záhy nereálným. Příkladem masového umístování určitého pamětního znamení padlých tak zůstaly pouze stovky „přísahajících“ reliéfů Karla Pokorného. Dodnes je můžeme najít v ulicích Prahy i celé řady dalších českých měst. ■

Celostátní projekty ČsOL pro mládež v roce 2017

br. František Bobek
předseda Komise ČsOL pro mládež

Československá obec legionářská pořádá pravidelné soutěže pro školy již poměrně dlouho. Letos organizujeme 30 závodů pro téměř 5 000 dětí. Některé z nich jsou vícedenní.

Typickým příkladem je branná soutěž pro základní školy BATTLEFIELD, jejíž sedmý ročník proběhne právě letos. V kvalifikacích se utká ve třinácti závodech na počest hrdinů domácího a zahraničního odboje během druhé světové války, kolem 160 týmů. Finále, za účasti 26 nejlepších týmů, proběhne 14. června 2017.

Volným pokračováním BATTLEFIELDU je branný závod pro střední školy LEGIE. Pro rok 2017 jsme připravili celkem devět kvalifikačních závodů k připomínce významných bitev či událostí, spojených s působením československých legií během první světové války. Finále pro 18 nejúspěšnějších týmů proběhne 13. června 2017.

Prestižního dvoudenního branného závodu MISE, se v říjnu 2017 zúčastní dvacet týmů ze základních a středních škol, které úspěšně absolvovaly závody BATTLEFIELD a LEGIE. Jedná se o náročný závod, který pořádáme na počest novodobých válečných veteránů a hrdinů, kteří v misích položili své životy.

Nemohu v žádném případě zapomenout na Memorál Karla Kněze, který je organizován pro základní školy přímo

v Ležákách. Tento branný závod stál u zrodu všech projektů, jež jsou uvedeny v dnešním výčtu.

Letos bude mít premiéru branný závod pro základní školy REPUBLIKA. Jedná se o projekt připomínající blížící se sté výročí vzniku republiky. Je potěšitelné, že na přípravě závodu spolupracujeme s Českou obcí sokolskou. Většinu ostatních projektů organizujeme ve spolupráci s Armádou ČR a kluby vojenské historie.

Uvedené závody, včetně desítek kvalifikací, jsou pořádány pro školy ve dnech školní docházky. Další tradiční a populární závody pořádáme pro příchozí mládež o víkendech. Jedná se například o Branný závod o pohár generála Jaroslava Klemeše v Přelouči, či dvoudenní branný závod v Pardubicích, připravovaný na počest našim válečným letcům, nazvaný Nebeští jezdcí.

Mezi nejvýznamnější celostátní projekty Československé obce legionářské pro mládež, patří bezesporu také čtyřdenní pochod po stopách dětí z Ležáků a Lidic, nazvaný Oheň (bez) naděje, který je každoročně zahájen v Ležákách a dovršen položením lucerniček s ležáckým ohněm u památníku ležáckých a lidických dětí v polském Chelmnu nad Nerem.

Pod hlavičkou obce jsou samozřejmě organizovány další desítky vynikajících projektů pro mládež, které vznikají v ústředí či přímo v jednotkách. Jejich organizátorům patří velké uznání a dík. V některém z příštích čísel Legionářského směru se budeme věnovat právě těmto projektům. ■

Věž Zámečku je v havarijním stavu

Zámeček – statické zajištění věže

br. František Bobek
vedoucí realizačního týmu Zámeček

Věž Zámečku v Pardubicích na fotografii působí velmi impozantně. Je však dlouhodobě v havarijním stavu. Přitom již v roce 2009 měl tehdejší majitel k dispozici odborné stanovisko, které hovoří o tom, že „některé trámy stropu věže jsou narušeny u obvodového zdiva dřevokaznými houbami. Ty zde rostly během několika minulých let, kdy nebyla prováděna dostatečná údržba okolních konstrukcí. Část stropní konstrukce se provalila a narušila rozvody teplovodního topení, čímž došlo k dalšímu masívnímu promáčení ostatních konstrukcí. Strop byl na místě označen jako nestabilní a majitel byl upozorněn, že musí zabránit vstupu do prostoru věže ve všech podlažích.“ Tolik z nedávné historie. Zub času, spolu s dřevokaznými houbami nicméně působil dalších osm let, a nový majitel, tedy naše organizace, musí problém vyřešit.

Za tímto účelem jsme si nechali vypracovat potřebné podklady, projednali záležitost s památkáři, požádali o vydání stavebního povolení a vyhlásili výběrové řízení na statické zajištění krovy věže. V měsících duben–květen letošního roku bude střešní konstrukce věže provizorně zajištěna. O dalším postupu a definitivním řešení střešní konstrukce rozhodne statik.

Následovat bude, po splnění dalších povinností vůči památkářům a stavebnímu úřadu, vyklizení stropů (podlah)

Současný neutěšený stav interiéru věže

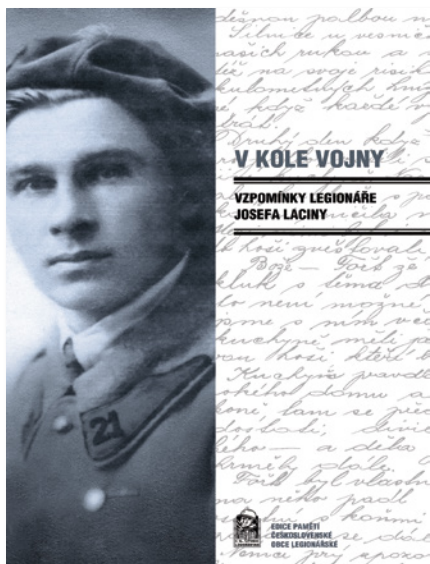
všech pater věže, provedení mykologického a stavebně-historického průzkumu v částech, kam nebylo dříve možno z bezpečnostních důvodů vstoupit. Toto je ovšem pouze malá část problematiky, kterou řeší náš realizační tým spolu s dalšími subjekty.

Na realizaci zmíněných opatření se nám podařilo zajistit finanční dotace z Pardubického kraje a z Ministerstva kultury ČR, což představuje další rozsáhlou agendu, kterou pravidelně zpracováváme. V polovině března jsme například byli pozváni na společné zasedání Rady Pardubického kraje a Rady města Pardubic, kde byl projednáván mj. připravovaný projekt rekonstrukce Zámečku a záležitosti, které s tím souvisí.

Výrazný posun ve věci našeho majetku jsme zajistili od podzimu minulého roku tím, že byl zpracován návrh ověřovací a zadávací studie Zámečku. Tento návrh, na kterém se podílel Ing. arch. Lukáš Hudák spolu s realizačním týmem, v současné době prochází schvalovacím řízením v rámci naší organizace, ale i ze strany památkářů. Předpokládám, že v dalším čísle Legionářského směru vás s touto studií seznámíme. ■

Ostatní interiéry Zámečku jsou přístupné a příležitostně využívané pro výstavní a kulturní účely

V kole vojny

5. svazek Edice pamětí ČsOL

Na konci minulého roku byly jako pátý svazek Edice pamětí ČsOL vydány vzpomínky účastníka pochodu smrti a hladu Albánii, vězně nehostinného ostrova Asinara a později francouzského legionáře Josefa Laciny. Ten velmi poutavě popsal své zážitky na první světovou válku.

Josef Lacina se narodil 16. dubna 1892 v obci Košov u Lomnice nad Popelkou (okr. Semily). Vyučil se malířem. Když 28. července 1914 vyhlásilo Rakousko-Uhersko válku Srbsku, nacházel se u pěšího pluku č. 74 v Liberci. S ním se přesunul na balkánskou frontu, kde pluk působil v sestavě 58. pěší brigády 4. armády arcivévody Josefa Ferdinanda. Úkolem jeho jednotky bylo překonat řeku Sávu. Srbové se však urputně bránili a rakouskouherský velitel, gen. Oskar Potiorek, nezískal očekávané rychlé vítězství. Josef Lacina se bojů účastnil od počátku, byl tak svědkem zuřivých útoků, chaotických ústupů a urputných obran. Z války se Srby však nadšen nebyl a s kamarády přemýšlel, jak k nim přeběhnout. Po několika neúspěšných pokusech byl nakonec zajat 14. prosince 1914 během velkého rakouského ústupu. Nejprve byl odeslán do zajateckého tábora, ve kterém panovaly otrěsné životní podmínky, načež se dobrovolně přihlásil na práci v textilní továrně. Zajatcům z českých zemí se v továrnách dařilo poměrně dobře a navázali mnohá přátelství. V říjnu 1915 však začala německo-rakousko-bulharská ofenzíva, které oslabení Srbové již nebyli schopni čelit a zahájili generální ústup. Ten nakonec vedl přes albánské hory za strašlivých klimatických podmínek bez jakéhokoliv zajištění. To s sebou přineslo obrovské lidské ztráty, které dodnes nejsou přesně známy, ale odhadují se až na 250 tisíc mrtvých a neznámých. Bylo mezi nimi i zhruba 20 000 zajatců.

Josef Lacina byl mezi těmi šťastnějšími, útrapy ústupu přežil a z přístavu Vlora byl odvezen na italský ostrov Asinara, kde měli zajatci projít karanténou a vydržet do rozhodnutí, co s nimi bude dále. Ostrov však na pobyt tisíců, často těžce

nemocných, zajatců nebyl připraven a jejich útrapy tak nekončili. Mnoho dalších zde tak přišlo o život. I Josef Lacina zde velmi těžce onemocněl, po dlouhém léčení a s nezištnou pomocí kamaráda se uzdravil a jako jeden z posledních byl v létě 1916 převezen do Francie, kam byla většina zajatců přesunuta a pracovala v různých továrnách či zemědělství. Josef Lacina nejprve v chemické a následně muniční továrně. Zde je navštěvovali náboráři z právě se formujících legií a tak také on do čs. armády v únoru 1918 vstoupil. Byl zařazen do 21. čs. střeleckého pluku a prodělal s ním všechna bojová vystoupení. Jak na klidnějším úseku v Alsasku, tak pak slavnou bitvu u Terronu a Vouzieres v říjnu 1918. Josef Lacina tyto tvrdé boje přežil a 12. ledna 1919 se vrátil do vlasti. Zapojil se do bojů na Těšínsku a pak konečně 27. října 1919 v Jičíně demobilizoval. To již měl uzavřený sňatek se svou milou Anežkou, rodina se později přestěhovala na Slovensko do Košic, kde Josef Lacina pracoval jako zaměstnanec pošty. Rád maloval, zejména krajiny a zátiší, a pracoval se dřevem. V roce 1938 se rodina vrátila do Čech, od roku 1945 bydlela v Liberci. Později se Josef Lacina přestěhoval ke svému mladšímu synovi do Hořic. V té době také sepsal a ilustroval své vzpomínky z první světové války. Zachytil v nich své zážitky a to velmi civilním a čtivým způsobem, budete s ním tak prožívat nejen válečné hrůzy a utrpení, ale také úsměvné příhody z fronty i zajetí a čtenář získá zajímavé přiblížení dějinných událostí let 1914–1918 (ukázku z knihy najdete zde – https://issuu.com/epocha/docs/v_kole_vojny_354-356_plus).

Josef Lacina zemřel 2. září 1975 v Hořicích. ■

Nábor dobrovolníků v zajateckém táboře v La Palice, v popředí první zleva stojí Bohumil Mareš, veterán z roty Nazdar, únor 1918. (VÚA-VHA Praha)

POUTĚ A PIETNÍ AKCE

Československé obce legionářské v roce 2017

Československá obec legionářská pořádá i v roce 2017 řadu poutí a pietních aktů doma i v zahraničí k připomenutí významných výročí spojených s bojem za naši samostatnost v prvním a druhém odboji.

V roce 2017 si budeme připomínat jeden z nejvýznamnějších mezníků v boji za samostatný stát, kterým je 100. výročí vítězného útoku našich dobrovolníků u Zborova. Československá obec legionářská pod záštitou předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Jana Hamáčka připravuje důstojné připomenutí těchto událostí, které vyvrcholí Národní poutí ke Zborovu. ČsOL ve spolupráci s ministerstvem obrany a poslaneckou sněmovnou vypraví na Ukrajinu následující delegace:

- Doprovod delegace PS PČR bude čítat 15 členů ČsOL, kteří poletí ke Zborovu 1. července a budou doprovázet předsedu Poslanecké sněmovny PČR do 3. července 2017
- Přímo 2. července poletí ke Zborovu speciál Ministerstva obrany ČR, ve kterém bude pro ČsOL vyčleněno 40 míst především pro druhoválečné a novodobé veterány.
- ČsOL ve spolupráci s Odborem pro veterány MO ČR vypraví 26. června 2017 autobus č. 1, který se cestou ke Zborovu bude účastnit odhalení pomníků čs. legionářů v běloruském Bobrujsku a v ukrajinském Boratinu. Po příjezdu ke Zborovu budou poutníci z tohoto autobusu pomáhat se zabezpečením pietních akcí a při následném úklidu, takže předpokládaný návrat je 4. července. V tomto autobusu pojedou především pracovní skupina, která bude zabezpečovat akci na místě.
- ČsOL ve spolupráci s Odborem pro veterány MO ČR vypraví přímo na pietní akty ke Zborovu 30. června 2017 autobus č. 2. Poutníci v tomto autobusu se zúčastní všech hlavních i doprovodných akcí spojených s oslavou 100. výročí bojů u Zborova a po jejich ukončení se 3. července vrátí do ČR.

Ve francouzském městě Wormhout bude 21. května 2017 odhalena pamětní deska, která připomíná kapitulaci německých jednotek v Dunkerque do rukou velitele Československé obrněné brigády generála Lišky. Výrobu desky ČsOL finančně podpořila,

a má zájem se účastnit jejího odhalení, ale dosud není s ministerstvem obrany upřesněna doprava delegace do Wormhoutu. Do Francie by se mělo letět vojenským speciálem ještě 24. června 2017 v rámci cesty ministra obrany ČR do Darney u příležitosti 99. výročí složení přísahy příslušníků čs. střelecké brigády. Váleční veteráni a uniformovaná historická jednotka ČsOL tvoří již tradičně doprovod armádní delegace.

V roce 2017 uplyne 100 let od vzniku Československého dobrovolnického sboru a zahájení formování prvních výzvědných jednotek v Itálii. Projekt Legie 100 ve spolupráci s Odborem pro veterány MO ČR připravuje ve dnech 21. září až 3. října 2017 poutí po místech bývalých zajateckých táborů ve střední a jižní Itálii spojenou s odhalením pamětních desek připomínajících 100. výročí vzniku Čs. dobrovolnického sboru a čs. legionářských jednotek. V rámci této cesty navštíví poutníci i Arco, aby společně s italskými Alpiniky připomněli památku popravených italských legionářů.

Již tradičně vyrazí delegace zástupců Československé obce legionářské na Slovensko, aby si společně se slovenskými představiteli připomněli 73. výročí Slovenského povstání a den slovenských ozbrojených sil. Na říjen 2017 plánuje ministerstvo obrany účast delegace veteránů na oslavách Karpatsko-dukelské operace.

Od 15. do 23. listopadu je v rámci projektu Legie 100 naplánována poutí do jižní Francie u příležitosti 100. výročí první přehlídky čs. dobrovolníků v Cognacu a zahájení formování československé střelecké brigády. Součástí poutě budou i vzpomínkové akce k připomínce 100. výročí podepsání dekretu francouzské vlády o zřízení Autonomní čs. armády a vzniku čs. generálního štábu při Československé národní radě ve Francii.

Realizace všech výše uvedených cest je závislá na poskytnutí přepravních prostředků ministerstvem obrany. Zájemci o jednotlivé cesty se mohou přihlásit na sekretariátu ČsOL – sekretariat@csol.cz. Pro zařazení do poutě bude mimo aktivity v ČsOL, odborné připravenosti zájemců a potřebě reprezentace přihlíženo i k termínu doručení přihlášky. Bližší podrobnosti k jednotlivým cestám včetně stanovení finanční spoluúčasti účastníků budou postupně vyvěšeny na webových stránkách obce – www.csol.cz

Zveme vás

› 22. dubna

Osvobození Opavy. Město Opava vypraví několik autobusů, které zdarma přivezou do Národního památníku Hrabyně zájemce o prohlídku expozic památníku. Autobusy pojedou v 10.00 a 14.30 hod. od vlakového nádraží Opava-východ. Vstup do areálu je zdarma.

› 27. dubna

Pietní akt za oběti náletu na kladenské nádraží ze 17. dubna 1945, hlavní nádraží Kladno a prostor místní čtvrti Na Výhybce, 11:00 hod. Pořádá Spolek pro zachování odkazu českého odboje.

› 28. dubna

Pietní vzpomínka na oběti transportu smrti, v 11.00 hod. na hřbitově na Levém Hradci u Roztok; v 11.45 hod. položení květin k pomníku roztockým Židům na nám. 5. května v Roztokách; ve 12.15 hod. položení květin k pamětní desce připomínající zastavení vlaku s vězni na roztockém nádraží; ve 12.30 hod. komentovaná prohlídka výstavy „Transport smrti: Litoměřice–Velešín“ ve Středočeském muzeu v Roztokách. Pořádá Město Roztoky, Spolek pro zachování odkazu českého odboje a ČSOL.

› 29. dubna

75. výročí seskoku paraskupiny OUT DISTANCE, Ořechov u Telče. Výstavy „Současná výstroj-výzbroj AČR“ a „Historická technika, výstroj a výzbroj“; 13.00 hod. pietní akt u pomníku npor. A. Opálky, 14.30 hod. přednáška o výsadku (doc. Michal Stehlík) a další doprovodný program.

› 4. května

Vzpomínkové setkání a pietní akt k 98. výročí úmrtí M. R. Štefánika, u sochy M. R. Štefánika na Petříně, 15.00 hod. Pořádá ČSOL.

› 5. května

72. výročí Pražského povstání – uctění památky padlých. Staroměstská radnice (10.00 hod.), Křížová chodba Staroměstské radnice (10.30 hod.), Čs. rozhlas (12.30 hod.), most Barikádníků (15.00 hod.).

› 6. května

Uctění obětí války spojeneckých armád. Hřbitov Dáblice (10.00 hod.), Žemosecká ul. (11:00 hod.), Kobyliská střelnice (16.00 hod.).

› 7. května

Uctění obětí války spojeneckých armád, ČNP, 1. čs. armádního sboru a generálů Klapálka a Kutvašra, Olšanské hřbitovy (10.00 hod.).

› 8. května

Slavnostní shromáždění při příležitosti 72. výročí ukončení druhé světové války, Čestný dvůr Národního památníku na Vítkově v Praze (10.00 hod.).

› 9. května

Slavnostní odhalení pamětní desky plk. in m. Josefa Příhody, 16.30 hod., rodný dům čp. 255, Žižkovo nám., Vlašim. Od 17.00 v místním Muzeu Podblanicka tematická výstava.

› 21. května

Tereziánská tryzna 2017. V 9.00 předchází Výročí poslední popravy v Malé pevnosti na bývalém popravišti. Poté od 10.00 hod. centrální pietní akt na Národním hřbitově před Malou pevností.

› 26. května

Vzpomínka na prezidenta Edvarda Beneše, Sezimovo Ústí. Zahájení v 11:00 hod.

› 27. května

Uctění památky parašutisty Adolfa Opálky, Rešice. Od 9.00 hod. mše v kapli sv. Jana Nepomuckého, 13.00 hod. pietní akt u pomníku. Program dále pokračuje až do večerního promítání filmu Anthropoid.

› 27. května

Pochod po stopách Krále Šumavy. Veškeré informace a přihlášky naleznete na stránkách www.pochod-sumava.cz nebo na Facebooku. Registrace je možná do 30. dubna 2017. Pořádá Jednota ČSOL v Boleticích.

› 10. června

Pietní vzpomínka k 75. výročí vyhlazení obce Lidice, Památník Lidice. Program pietní vzpomínky zahájí v 9.00 hod. mše na základech kostela sv. Martina. Program uzavírá přehlídka dětských pěveckých sborů Světlo pro Lidice v čase od 11.30 do 14.00 hod.

› 10. června

BAHNA 2017 – Den pozemního vojska Armády České republiky, prostor tzv. Zadních Bahen u Strašic, okr. Rokycany. Spolupořádá ČSOL.

› 23. června

Obnova pietního místa s prstmi z legionářských bojišť Zborova, Doss Alta a Terronu v budově kolínského gymnázia, Žižkova 162, Kolín. Ve 14.00 hod. zahájení doprovodné výstavy o dopadech první světové války a legionářské tradici na Kolínsku, v 16.00 hod. vložení prstí z bojišť do schránky. Pořádá Gymnázium Kolín a Státní okresní archiv Kolín.

› 24. června

75. výročí působení paraskupiny SILVER A v okupované vlasti, Senice u Poděbrad. 13.30 hod. pietní akt před budovou OÚ, 14.30 hod. doprovodný program s ukázkami vojenské techniky, 17.00 hod. seskok výsadkářů AČR, 23.00 ohňostroj. Pořádá obec Senice ve spolupráci s ČSOL.

› 25. června

Pietní vzpomínka k 75. výročí vypálení osady Ležáky, Národní kulturní památka Ležáky. Zahájení v 10.00 hod.

Časopis Legionářský směr navazuje na stejnojmenný titul vydávaný Československou obcí legionářskou ve 20. letech minulého století jako týdeník, posléze měsíčník. Jeho hlavním posláním je v době blížícího se 100. výročí vzniku Československa propagovat legionářské myšlenky, odkaz zakladatelů samostatného československého státu a zejména pak ideje boje za svébytnost, svobodu a demokracii v době vzniku samostatného státu, za druhé světové války i v novodobé historii. Časopis je určen pro členy Československé obce legionářské, válečné veterány, sympatizanty a také širokou veřejnost, kterou zajímá tato problematika.

VYDAVATEL: Československá obec legionářská, Sokolská 33, 120 00 Praha 2, www.csol.cz, tel: +420 224 266 235, fax: +420 224 266 274, e-mail: sekretariat@csol.cz **ŠÉFREDAKTOR:** Jiří Filip, tel.: +420 734 315 634, e-mail: tajemnik@csol.cz **EDITOR:** Marcela Volfová, e-mail: volfova@csol.cz **REDAKČNÍ RADA:** Pavel Budínský, Jindřich Sitta, Jiří Charfreitag, Milan Mojžíš, Ladislav Henek

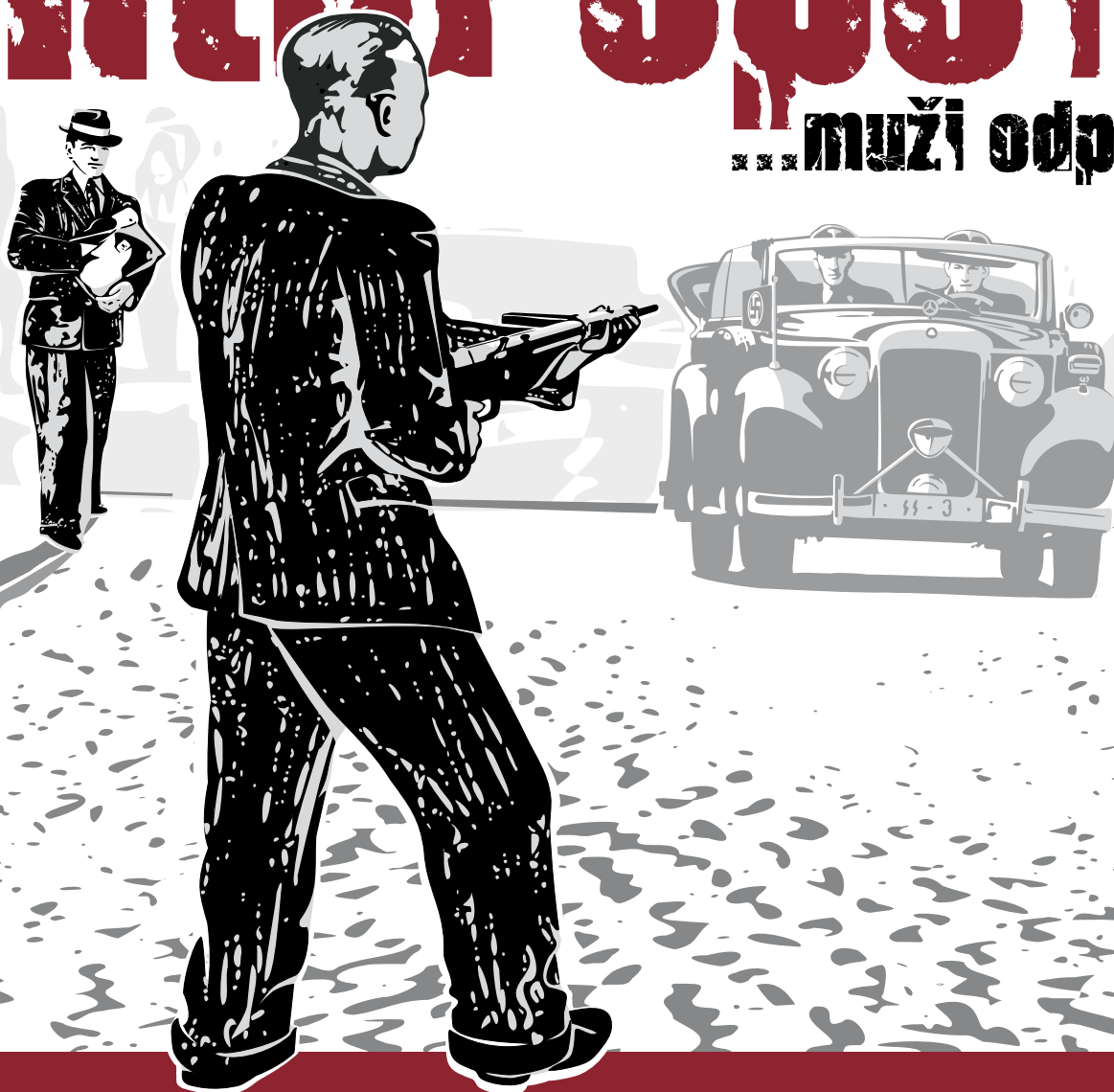
GRAFICKÁ ÚPRAVA, TISK A DISTRIBUCE: Vydavatelství MAC, spol. s r.o., Na Spojce 968/7, 101 00 Praha 10-Vršovice **ADRESA REDAKCE:** Československá obec legionářská, Sokolská 33, 120 00 Praha 2 **Uzávěrka čísla:** 15. března 2017, **Evidenční číslo:** MK ČR E 20912, Elektronickou podobu Legionářské směru naleznete na: www.csol.cz v rubrice Projekty. ■

Městská část Praha 2, Rota Nazdar a Československá obec legionářská Vás zvou na vzpomínku

75 let Operace

Anthropoid

...muži odplaty

Karlovo náměstí

17.-18. června 2017

CELODENNÍ PROGRAM

výcvik parašutistů,
ukázky operačního nasazení,
návčik útoku ve Velké Británii,
dobový tábor a výstava techniky

SLEDUJTE

www.facebook.com/Operace.Anthropoid

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 2

Rota
Nazdar

ČESKOSLOVENSKÁ
OBEC LEGIONÁŘSKÁ

MINISTERSTVO OBRANY
ČESKÉ REPUBLIKY

Příběhy sbírkových předmětů Vojenského historického ústavu

br. Zdeněk Špitálník
Vojenský historický ústav

Čepice Jana Kubiše, 1941

Parašutisté působili v operacích na území protektorátu v civilním oděvu. Jednotlivé součástky byly pečlivě vybírány již ve Velké Británii, vše muselo být československého původu. Důraz byl kladen i na vhodné doplňky a pokrývky hlavy. Zobrazená čepice byla součástí operačního oděvu parašutisty Jana Kubiše z výsadku Anthropoid.

Sportovní čepice se štítkem je vyrobená z modré vlněné tkaniny. Podšívka dýnka a potítka jsou z černé-

ho hedvábného materiálu. Výztuha štítku je z kartonu a k okolku se připíná mosazným drukem s opisem „pat. ELUS“. Ve vnitřní části je sklopný chránič uší ze stejného materiálu jako čepice. Celkový stav vykazuje známky používání, ale je bez významnějších poškození.

Čepice byla součástí rozsáhlého souboru materiálu po výsadekových skupinách, který byl předán z Ministerstva národní obrany Vojenskému historickému ústavu v roce 1950. Věci parašutistů nalezené v kryptě chrámu sv. Cyrila a Metoděje zůstaly až do konce války v archivu gestapa v Petschkově paláci. Zde byly také krátce po osvobození vystaveny. Vladimír Maděra ze Zvláštní skupiny D, společně s parašutistou z operace Clay Čestmírem Šikolou, v roce 1947 výstroj a oděvy parašutistů před předáním do sbírek VHÚ identifikoval.

